

ISSN 2080-0878

REDAKCJA
tel. 56 493 41 50**Gmina Płużnica**Kluby seniora nie zwalniają
tempa

str. 4

Gmina Ryńsk Zespół Szkół we Wroniu
zorganizował dzień otwarty

str. 25

REKLAMA

ROWERY, SKUTERY
poczuj wolność wiosną
**HURTOWNIA
W ZIELENIU**
SETKI MODELI
W HURTOWYCH CENACH
Zielen 88, tel. 56 688 67 30, kom. 605 418 025

ŚRODA

2 MAJA 2018

ISSN: 2080-0878

1,99 zł

w tym 5% VAT

nr 18/2018 (472)

CWA**TYGODNIK REGIONU WĄBRZESKIEGO****Tańsze parkingi**

WĄBRZEŹNO ▶ Podczas ostatniej sesji radni miejscy przyjęli uchwałę dotyczącą stref płatnego parkowania w Wąbrzeźnie. Obniżone zostają opłaty abonamentowe, lokalizację zmieni postój TAXI, a na ulicach Poniatowskiego i Pułaskiego przybędzie kilka płatnych miejsc parkingowych

od 1 czerwca opłata abonamentowa za parkowanie w centrum miasta będzie niższa

Radni jednogłośnie przyjęli propozycję burmistrza, aby w regulaminie Strefy Płatnego Parkowania wprowadzić kilka zmian. Jedną z nich dotyczy obniżenia opłaty abonamentowej.

– Miesięczny abonament typu M w wysokości 100 zł, został obniżony do kwoty 80 zł. Mogą z niego korzystać mieszkańcy strefy na określony samochód. Natomiast abonament typu O, który mogą wykupić wszyscy mieszkańcy na wskazany pojazd, został obniżony ze 150 zł na 120 zł – informuje Anna Borowska.

Jak tłumaczą samorządowcy, obniżenie opłaty to efekt zwiększonego zainteresowania abona-

mentami.

– Obniżenie wysokości opłat, zaproponowane w uchwale, pozytywnie wpłynie na możliwość korzystania ze strefy przez przedsiębiorców oraz mieszkańców – czytamy w uzasadnieniu.

Zmieni się ponadto lokalizacja dotychczasowego postoju TAXI w centrum miasta. Postój z ul. Pułaskiego zostanie przeniesiony na ul. Poniatowskiego.

– Dla taksówek wydzielone na niej będą dwa miejsca postojowe. Natomiast na ul. Pułaskiego, w miejscu dzisiejszego postoju, wydzielone będą miejsca parkingowe, które wejdą w skład Strefy Płatnego Parkowania –

wyjaśnia rzeczniczka ratusza.

Kolejną zmianą jest usunięcie z regulaminu Strefy Płatnego Parkowania w § 17 o brzemieniu: „opłata za postój została uiszczona w czasie do 5 minut od wystawienia zawiadomienia o obciążeniu opłatą dodatkową”. Wynika to, zdaniem inicjatorów, z faktu, że wielu kierowców próbowało unikać wniesienia opłaty minimalnej za parkowanie pojazdu.

Uchwała została pozytywnie zaopiniowana przez organ zarządzający drogami i ruchem. Nowe przepisy wejdą w życie 1 czerwca.

(krzan)
fot. archiwum**POWIAT** ▶ Wielkie świętowanie

W ostatnich dniach mieszkańcy Wąbrzeźna i powiatu aktywnie włączyli się w obchody Dni Kultury Chrześcijańskiej. Nie brakowało koncertów, konkursów poezji, prelekcji, imprez sportowych, a nawet rajdu szlakiem kapliczek.

– Tradycje związane z Dniami Kultury Chrześcijańskiej są kultywowane w całej Polsce – tłumaczy ks. Jan Kalinowski, współorganizator rajdu. – W małych miejscowościach, takich jak Wąbrzeźno, przygotowanie się do tego typu akcji nie jest prostym zadaniem. Wszystkich nas łączy wspólny cel. Modlimy się nogami i ruchem. Rajd jest dla uczestników ponieważ także wycieczką turystyczną, gdyż zapewne wielu z nas odkryje nowe elementy znanego nam przecież krajobrazu. Żyjemy w okolicy, która szybko się rozwija. Wciąż powstają nowe domy i obiekty kulturalne, które łatwiej będzie nam dostrzec, gdy zrezygnujemy z samochodów.

Więcej na stronach: 5,7 i 30.

(ToB), fot. Aleksandra Górska

REKLAMA

kredyty gotówkowe**Gotówka na Twoje potrzeby!**

RRSO 21,82%

Wąbrzeźno
ul. Kościuszki 2a
czynne pon.–pt. 9.00–17.00 **Santander**
CONSUMER BANK

Dla kredytu gotówkowego oferowanego przez Santander Consumer Bank S.A. z siedzibą we Wrocławiu wskazana wartość Rzeczywistej Rocznej Stopy Oprocentowania (RRSO) 21,82% wyliczona została na podstawie przykładu reprezentatywnego na dzień 15.09.2017 r.

Dla kogo nagrody?

GMINA PŁUŻNICA ➤ Ruszył nabór kandydatów do trzeciej edycji konkursu o nagrodę wójta gminy Płużnica „Złoty pług”. Zgłoszenia są przyjmowane do 15 maja

Nagrody przyznawane będą: organizacjom pozarządowym, grupom nieformalnym, osobom fizycznym w kategoriach „Inicjatywa roku” i „Organizacja roku”/ „Społecznik roku”; firmom, osobom indywidualnym w kategorii „Przedsiębiorstwo roku”/ „Przedsiębiorca roku”; rolnikom w kategorii „Gospodarstwo roku”/ „Rolnik roku”.

Wyróżnienie może otrzymać

osoba, organizacja lub firma, która: mieszka lub pracuje/ ma siedzibę i prowadzi działalność na terenie gminy Płużnica; w roku 2017 wyróżniła się w działaniach w swojej kategorii; cieszy się nieposzlakowaną opinią w lokalnym środowisku; nie otrzymała nagrody w ubiegłorocznej edycji.

Zgłoszenia może dokonać każdy mieszkaniec gminy lub or-

ganizacja, firma mająca siedzibę na terenie gminy Płużnica. Wystarczy wypełnić prosty formularz zgłoszeniowy, uzyskać zgodę kandydata na udział w konkursie i złożyć druk w sekretariacie Urzędu Gminy Płużnica.

Oceny wniosków dokona kapituła powołana przez wójta. Wręczenie nagrody odbędzie się podczas Gminnych Obchodów Dnia Samorządu Terytorialnego. Szczegółowych informacji udziela pracownik Urzędu Gminy w Płużnicy – Elżbieta Wiśniewska, tel. 881 468 885.

W ubiegłym roku nagrody otrzymali: Towarzystwo Rozwoju Gminy Płużnica; Grażyna Majewska, prezes UKS-u Płużnica; Wojciech Mucha, właściciel firmy produkcyjnej NITEX; Marian Piątek, właściciel gospodarstwa rolnego od 1984 roku; Edward Kruk, prezes Związku Gminnego OSP.

(ToB)

foto. UG Płużnica

Powiat

Bezpłatne porady

W czwartek 24 maja w Starostwie Powiatowym w Wąbrzeźnie będzie można porozmawiać na temat pozyskiwania funduszy europejskich.

Specjaliści Lokalnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Grudziądzu wytłuma-

czą jak można starać się o środki m.in. na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub jej rozwój.

Uczestnicy spotkania uzyskają informację na temat bezpłatnych szkoleń, jak również możliwości dofinansowania projektów realizowanych przez społeczności lokalne.

W spotkaniu mogą wziąć udział wszyscy chętni, przede wszystkim: przedsiębiorcy, osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego.

Konsultacje odbędą się 24 maja w Starostwie Powiatowym w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 44, sala nr 133.

oprac. (ToB)

foto. UM

NA SYGNALE

WĄBRZEŹNO Trzeźwy autobus

Wąbrzescy policjanci uczestniczyli w działaniach pn. Trzeźwy autobus. Ich celem było zwiększenie bezpieczeństwa osób korzystających z transportu zbiorowego. Mundurowi sprawdzali trzeźwości kierujących autobusami, a także wymagane do kierowania pojazdem dokumenty. Kontrolowano ponadto stan techniczny pojazdów. Podczas akcji funkcjonariusze nie stwierdzili żadnych nieprawidłowości.

WĄBRZEŹNO Wandal zatrzymany na gorącym uczynku

Policjanci ruchu drogowego zatrzymali na gorącym uczynku 21-latkę, który uszkodził jadący pojazd. Mężczyzna został zatrzymany w policyjnym areszcie.

Podczas patrolowania ulicy Wolności w Wąbrzeźnie funkcjonariusze zauważyli młodego mężczyznę, który kopniemcem uszkodził przejeżdżające obok niego auto.

Reakcja mundurowych była natychmiastowa. Policjanci obezwładnili i zatrzymali agresywnego mieszkańca powiatu wąbrzeskiego – mówi sierż. szt. Michał Głębocki.

Młody wandal trafił do policyjnego aresztu. Teraz odpowie przed sądem za uszkodzenie mienia.

WĄBRZEŹNO Nadmierna prędkość i utrata prawa jazdy

Policjanci ruchu drogowego zakończyli brawurą jazdę 34-letniego motocyklisty. W terenie zabudowanym osiągnął prędkość 123 km/h. Mężczyzna stracił prawo jazdy.

29 kwietnia po godzinie 17.00 policjanci ruchu drogowego na obwodnicy Wąbrzeźna dokonali pomiaru prędkości pędzącego motocykla.

Kierujący motocyklem marki Honda w obszarze zabudowanym jechał z prędkością 123 km/h. Motocyklista, mieszkaniec powiatu golubsko-dobrzyńskiego stracił prawo jazdy, został ukarany mandatem karnym i 10. punktami karnymi – podaje oficer prasowy KPP.

WĄBRZEŹNO Pijany motorowerzysta

Spożyty przez kierującego alkohol był przyczyną wywrócenia motoroweru na Rondzie Toruńskim w Wąbrzeźnie. Motorowerzysta, mieszkaniec Brodnicy za popełniony czyn odpowie przed sądem.

W sobotę po godzinie 17.00 policjanci zostali wezwani do zdarzenia drogowego na Rondzie Toruńskim. Na miejsce ustalili, że 36-letni motorowerzysta stracił panowanie nad pojazdem i przewrócił się. Niewątpliwie przyczyną zdarzenia był spożyty przez mieszkańca Brodnicy alkohol – podaje sierż. szt. Michał Głębocki.

Policyjny alkometraż wskazał prawie 1,5 promila alkoholu w organizmie mężczyzny. Motorowerzysta za popełniony czyn odpowie przed sądem.

(krzan)

TYGODNIK REGIONU WĄBRZESKIEGO

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
tel. (56) 493 41 50
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor prowadzący:
Tomasz Błaszkievicz
tel. 721 093 072
t.blaszkiewicz@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl
Wydawca:
Wydawnictwo
Promocji Regionu Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
Druk:
GRUPA WM Sp. z o.o.
10-364 Olsztyn, ul. Tracka 5

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych ogłoszeń.

REKLAMA

KRISHOME
GWARANCJA SPOKOJU

DOMY OSZCZĘDNE

Polecam
Łukasz Piszczek

Łukasz Piszczek

ZAPRASZAMY DO SALONU SPRZEDAŻY

Domy Oszczędne sp. z o.o. sp. k.
ul. Szkolna 14
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. +48 536 421 321
domy-oszczedne@krishome.pl
www.domy-oszczedne.krishome.pl

**ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY
EKIPY BUDOWLANO-MONTAŻOWE**

BRAMY · OKNA · ROLETY

Pomogą rozwinąć biznes

POWIAT ► OWES TŁOK pomaga organizacjom pozarządowym, osobom fizycznym i nieformalnym grupom w rozwijaniu inicjatyw biznesowych, które wprowadzają pozytywną zmianę w lokalnych społecznościach. Ich celem jest nie tylko osiąganie zysków, lecz także dostarczanie usług społecznie użytecznych. Wnioski można składać do 17 maja

Jak wyjaśniają koordynatorzy, nabór pomysłów do tzw. „ścieżki PS” stanowi pierwszy etap ubiegania się o dotację na utworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

– Zakwalifikowanie się pomysłu do projektu daje możliwość skorzystania z pomocy doradcy oraz udziału w szkoleniach, które ułatwią przygotowanie biznesplanu. Jest on podstawą do ubiegania się o wsparcie finansowe na utworzenie miejsca pracy – tłumaczy Elżbieta Oskwarek, animatorka i doradczyni w OWES TŁOK.

Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK jest operatorem bezzwrotnych dotacji na tworzenie miejsc pracy w organizacjach pozarządowych, prowadzących działalność gospodarczą oraz w spółdzielniach socjalnych. Na stworzenie jednego miejsca pracy można uzyskać dotację do 24 tys. zł oraz dodatkowo roczne wsparcie pomostowe na czynsz, media, obsługę księgową, składki ZUS i inne koszty związane z funkcjonowaniem nowo powstałego przedsiębiorstwa społecznego. Dotacjom towarzyszy kompleksowa pomoc merytoryczna doradców, mento-

rów, ekspertów. Każdej grupie czy organizacji zostaje przydzielony tzw. doradca kluczowy, który opracowuje dla niej indywidualną ścieżkę wsparcia.

W ramach wsparcia OWES TŁOK można także korzystać z Inkubatora Aktywności Społecznej, który mieści się w kowalewskim Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury przy pl. Wolności 13 w Kowalewie Pomorskim. Udostępniana jest tu bezpłatna przestrzeń na spotkania organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych. W inkubatorze można się też spotkać z doradcą, wypożyczyć publikacje nt. organizacji pozarządowych i ekonomii społecznej.

Ścieżki PS drogą do rozwoju

OWES TŁOK prowadzi nabór pomysłów na utworzenie miejsc pracy w nowych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych, czyli m.in. w organizacjach pozarządowych, spółdzielniach socjalnych osób fizycznych i prawnych. Nowo utworzone przedsiębiorstwa społeczne (założone w ramach projektu) mogą dodatkowo ubiegać się o wsparcie pomostowe.

Jakie warunki trzeba spełnić, aby korzystać z pomocy?

– Przede wszystkim należy

wypełnić i złożyć w wersji papierowej kilka dokumentów – wyjaśnia Elżbieta Oskwarek. – Pierwszy to formularz rekrutacyjny. Można wybrać jedną z trzech wersji: dla osób fizycznych w związku z utworzeniem nowego PS, dla osób prawnych w związku z utworzeniem nowego PS lub dla osób prawnych w związku z utworzeniem miejsca pracy w istniejącym PS/PES) – tłumaczy doradczyni. – Pierwszym załącznikiem do formularza jest Deklaracja Ostatecznego Beneficjenta OWES, a następnym zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy lub orzeczenie o niepełnosprawności. Dokumenty należy złożyć w zamkniętej kopercie w siedzibie OWES TŁOK – Toruń, ul. Sukienicza 6/2 osobiście w godzinach pracy biura tj. od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8:00 do 16:00 (liczy się data przekazania dokumentów pracownikowi dyżurującemu) lub za pośrednictwem poczty, kuriera lub innej formy pośredniczącej (decyduje data nadania korespondencji) – opisuje Elżbieta Oskwarek. – Do udziału w naborze uprawnionych jest kilka grup. W przypadku pomysłów dotyczących zakładania nowego przedsiębiorstwa społecznego mogą to być osoby fizyczne

lub osoby prawne (organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne). W przypadku pomysłów dotyczących tworzenia miejsc pracy w istniejących podmiotach ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwach społecznych, mogą to być przedsiębiorstwa społeczne - PS (np. spółdzielnie socjalne, spółki non-profit, fundacje i stowarzyszenia prowadzące działalność gospodarczą oraz spełniające pozostałe wymogi określone w dokumentacji konkursowej), podmioty ekonomii społecznej - PES (np. fundacje, stowarzyszenia nie prowadzące działalności gospodarczej) – wyłącznie pod warunkiem przekształcenia

podmiotu ekonomii społecznej w przedsiębiorstwo społeczne z subregionu obejmującego powiaty brodnicki, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, m. Grudziądz, świecki, rypiński, wąbrzeski – dodaje.

Zakwalifikowanie się pomysłu do projektu nie jest równoznaczne z otrzymaniem wsparcia finansowego i pomostowego.

– Przyznanie środków finansowych stanowi drugi etap procedury ubiegania się o dotację na utworzenie miejsc pracy i dokonywane jest w oparciu o analizę przygotowanego biznesplanu – podkreśla Elżbieta Oskwarek.

Więcej informacji udzielają pracownicy OWES, pod telefonem 56 655 50 22, 500 127 355.

(krzan)

OGŁOSZENIE

CONKRET

Firma **CONKRET Z.R. Trejderowscy Sp. jawna** poszukuje pracowników na stanowisko:

PAKOWACZ, SORTOWACZ

Miejsce pracy: Wielkie Rychnowo

Zapewniamy dojazd na trasach:

- **Golub- Dobrzyń - Kowalewo Pomorskie**
- **Wielkie Rychnowo**
- **Golub- Dobrzyń - Lipienica – Wielkie Rychnowo**
Zakres obowiązków:

- praca na stanowisku produkcyjnym
- obsługa linii produkcyjnej oraz obsługa nawijarki
- pakowanie wyrobów

Wymagania:

- **chęć do pracy**
- gotowość do pracy w systemie zmianowym (3 zmiany, 4 brygady)
- mile widziane doświadczenie w pracy na stanowiskach produkcyjnych

Oferujemy:

- stabilne zatrudnienie na podstawie umowy o pracę
- pracę w firmie o ugruntowanej pozycji rynkowej
Osoby zainteresowane prosimy o przesłanie swojego CV na adres: rekrutacja@conkret.com.pl

REKLAMA

Wąbrzeźno

Będą przewozić dźwigary mostu

Od 7 maja do 6 czerwca ulicami Wąbrzeźna będzie przejeżdżać pojazd nienormatywny, transportujący dźwigary przeznaczone do budowy mostu na Jeziorze Zamkowym. W związku z tym mogą wystąpić utrudnienia w ruchu drogowym.

Trwająca obecnie budowa mostu na Jeziorze Zamkowym postępuje zgodnie z planem. Kolejny etap prac wymaga dostarczenia w okresie między 7 maja a 6 czerwca dźwigarów z drewna klejonego.

Ponieważ elementy nowego mostu mają duże gabaryty, ich transport będzie się odbywać przy użyciu specjalistycznych pojazdów.

W związku z tym w podanym terminie na wysokości skrzyżo-

wania ulic Chełmińskiej i Jeziornej mogą wystąpić utrudnienia w ruchu. Przewóz dźwigarów, maksymalnie dwukrotny, został zaplanowany na godziny nocne (od 23.00).

(krzan)

OBLADREX

ATRAKCYJNE CENY, PŁATNOŚĆ KARTĄ I NA RATY

**pakowne
w 25kg worki**

**promocyjne
ceny !!!**

Jesteśmy dystrybutorem produktów
STELMET Pellet Olimpi Lava

**Ekogroszek
Dobromir
922zł / tona**

**Ekogroszek
Czarny Jan
780zł / tona**

**Ekogroszek
Krzesiumir
950zł / tona**

**Ekogroszek
Eco Power
805zł / tona**

Golub-Dobrzyń ul. Szosa Rypińska 221/6, tel. 604 517 964 e-mail: biuro@obladrex.pl

Kluby seniora nie zwalniają tempa

GMINA PŁUŻNICA ▶ Kolejny miesiąc funkcjonowania Klubów Seniora, zorganizowanych w partnerstwie gminy Płużnica oraz Towarzystwa Rozwoju Gminy Płużnica, przyniósł uczestnikom wiele wrażeń. W Płużnicy, Nowej Wsi Królewskiej i Orłowie nie brakowało rekreacji na świeżym powietrzu, warsztatów kulinarnych, a także spotkań ze specjalistami

– Wraz z nadejściem wiosny seniorzy w Klubie Seniora w Płużnicy chętniej ćwiczą i poruszają się na świeżym powietrzu – mówi opiekunka Ewelina Tomasik. – Jeśli tylko dopisuje pogoda, wychodzimy na kijki. Nordic walking jest zdrową formą ruchu dla ludzi

w każdym wieku, również tych wcześniej urodzonych. Natomiast po spotkaniu z lekarzem geriatrią nasi seniorzy mają większą świadomość, jak bardzo ruch i gimnastyka są ważne dla ich zdrowia. Ponadto aktywnie uczestniczyli w warsztatach kulinarnych, pod-

czas których przygotowywali różne potrawy – dodaje Ewelina Tomasik.

Grupa seniorów w Nowej Wsi Królewskiej codziennie gotuje obiady.

– W tym miesiącu mieliśmy również dużo łamigłówek umysłowych, rozwiązywaliśmy krzyżówki, wykreślanki oraz sudoku. Graliśmy w „koło fortuny” oraz w „słowne kalambury”. Oglądaliśmy filmy, graliśmy w gry planszowe – opisuje opiekunka klubu Kinga Isbrandt.

W kwietniu odbyło się także jedno spotkanie w ramach zajęć artystyczno-rękodzielniczych z instruktorem. Uczestnicy programu wykonywali wazony z wycinanki papierowej, którą przygotowali w ciągu minionego miesiąca. Również w tym klubie duże znaczenie ma ruch i ćwiczenia fizyczne.

– Zajęcia rekreacyjno-ruchowe z instruktorem odbywały się raz w tygodniu – dodaje Kinga Isbrandt.

Uczestników projektu odwiedził też prawnik, który przeprowadził zajęcia nt. podpisywania umów, zaciągania kredytów czy spisania testamentu. Ostrzegając przed nieuczciwymi sprzedawcami, którzy telefonicznie namawiają na rzekomo darmowe „zakupy”.

– W kwietniu odbył się ponadto warsztat psychologiczny z panią psycholog. Było to poradnictwo indywidualne oraz grupowe. Mieliśmy również dwa spotkania z lekarzem geriatrią, na które seniorzy mogli przyjść z opiekunami faktycznymi. Uczestnicy mieli mnóstwo pytań i chętnie rozmawiali na temat swoich chorób, przynosili nawet spisy leków, które biorą – opowiada Kinga Is-

brandt.

W Orłowie, korzystając ze słonecznej pogody, seniorzy chętnie wyszli na świeże powietrze, aby połączyć przyjemne z pożytecznym i posprzątały teren wokół budynku klubu.

– Jak co miesiąc regularnie uczestniczyli w zajęciach ruchowych i rękodzielniczych. Podczas pochmurnych dni grali w gry towarzyskie, korzystali z komputerów, ucząc się obsługi internetu. Poza tym chętnie wspólnie rozwiązywali krzyżówki. Zorganizowaliśmy ponadto rekreacyjny dzień na słoneczku i przy ognisku – mówi opiekunka Eleonora Chojnacka.

Również w Orłowie seniorzy mogli skorzystać z indywidualnych i grupowych porad lekarza geriatry.

(krzan)

fot. nadesłane

Gmina Płużnica

Jubileuszowe forum

Już po raz piąty samorządowcy, urzędnicy i przedsiębiorcy spotkali się na Płużnickim Forum Gospodarczym. W tym roku tematem dyskusji były m.in. zmiany w podatkach oraz recepty na to, jak osiągnąć sukces w biznesie.

Spotkanie zostało zorganizowane 25 kwietnia w Płużnicy. Tradycyjnie otworzył je wójt Marcin Skonieczka, który przy okazji przedstawił ofertę Płużnickiego Parku Inwestycyjnego. Później głos zabrali goście – Paweł Bukowski, pełnomocnik ds. gospodarczych w urzędzie wojewódzkim oraz Jacek Błazejewski – pełnomocnik marszałka ds. rozwoju gospodarczego.

Zgromadzeni mieli okazję po-

znać m.in. dokonania firmy Piekarnia Ciastkarnia Bogdan Jarzęb, które przedstawił syn właściciela Tomasz Jarzęb. Następnie odbyła się seria wykładów. Temat gwarancji de minimis przedstawiła Halina Wiśniewska, dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń z Banku Gospodarstwa Krajowego. Po niej głos zabarała Joanna Gasek, która reprezentowała Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną.

O ważnych zmianach dotyczących rozliczenia podatkowego opowiedział Marcin Broniewski z Urzędu Skarbowego w Wąbrzeźnie. Z kolei Robert Bagiński z firmy JUMI mówił o rozporządzeniu o Ochronie Danych Osobowych. Ewelina Smolińska, reprezentująca firmę FlexHR tłumaczyła, jak znaleźć i utrzymać pracownika.

– Celem Forum jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości poprzez wymianę doświadczeń pomiędzy przedsiębiorcami oraz przekazywanie aktualnych informacji dotyczących zmian w przepisach prawa i dostępnych form wsparcia firm. Dzięki wystąpieniom prelegentów z pewnością udało nam się ten cel zrealizować – podsumowuje Marcin Skonieczka, wójt gminy Płużnica.

oprac. (ToB)
fot. UG

Region

Bezpieczna majówka

Do niedzieli 6 maja potrwa policyjna akcja „Bezpieczny majowy weekend”. Funkcjonariusze nie tylko będą kontrolowali prędkość, ale przede wszystkim stan trzeźwości kierujących.

„Majowy weekend” charakteryzuje się zwiększonym natężeniem ruchu, zarówno tych zmotoryzowanych, jak i niechronionych użytkowników dróg, dlatego też na drogach spodziewać należy się większej ilości patroli ruchu drogowego. Podczas akcji policjanci będą korzystali nie tylko z oznakowanych radiowozów, ale także z nieoznakowanych wyposażonych w wideorejestratory i służbowych motocykli.

Przed wyruszeniem w trasę sprawdzimy czy samochód jest sprawny, zwrócimy uwagę na to czy wszystkie światła działają, czy pojazd ma ważne badania techniczne i czy wszystkie płyny są uzupełnione. Pamiętajmy, aby wsiadać za kierownicę, gdy jesteśmy wypoczęci.

– Apelujemy o ostrożność, rozsądek i rozagę na drodze oraz

o przestrzeganie przepisów przez użytkowników dróg, zarówno do zmotoryzowanych, jak i tych niechronionych użytkowników dróg – tłumaczy kom. Joanna Karpińska z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy. – Niestety, nie wszyscy pamiętają o zasadach bezpieczeństwa. Bardzo ważna jest na drogach zasada ograniczonego zaufania w stosunku do wszystkich uczestników ruchu drogowego.

W ubiegłym roku podczas „majowego weekendu” na drogach województwa kujawsko-pomorskiego doszło do 15 wypadków drogowych, w których trzy osoby zginęły, a 19 osób zostało rannych. Odnotowano również 370 kolizji. Ponadto, policjanci zatrzymali 73 osoby będące pod wpływem alkoholu.

oprac. (ToB)
fot. archiwum

Poezją chwalili Pana

WĄBRZEŹNO ▶ W piątek w Wąbrzeskim Domu Kultury rozbrzmiewały religijne wiersze, fragmenty prozy i poezja śpiewana

Nagrodzeni w kategorii poezja śpiewana

W konkursowych zmaganiach wzięło udział ponad 30 uczestników z regionu: uczniowie kl. VII szkół podstawowych oraz młodzież. Uczestnicy mieli za zadanie zaprezentować jeden religijny tekst poetycki lub fragment prozy (np. z literatury pięknej, filozoficznej, biblijnej, publicystycznej) albo utwór poetycki w interpretacji śpiewanej.

Julia Zasadowska z Radzyna Chełmińskiego została nagrodzona za swoją interpretację „Bogurodzicy”.

– Recytowałam już kiedyś ten wiersz i przemówił do mnie. Jest wzruszający. Poezja religijna pozwala nam bardziej dotrzeć do Boga i stać się lepszymi ludźmi –

stwierdza.

Marcelina Sul z wąbrzeskiego gimnazjum wybrała do recytacji „Telefon do nieba”.

– Ten wiersz pokazuje takie codzienne życie, jak zwykły człowiek porozumiewa się z Bogiem, jakie Bóg daje wskazówki, by być koło niego jak najbliżej. Różnił się od innych wierszy i myślę, że to dobrze wykorzystałam – opowiada laureatka pierwszego miejsca.

Patrycja Gabryszewska ze Skępego zajęła pierwsze miejsce w kategorii poezja śpiewana. Religijne pieśni są jej bliskie, bo na co dzień śpiewa w kościele.

– Ja się w piosenkach religijnych odnajduję i chciałabym je śpiewać dalej. Wybieram się do

szkoły dla organistów – mówi.

W przerwie, gdy obradowała komisja konkursowa, uczniowie wąbrzeskich szkół podstawowych zaprezentowali na scenie stroje aniołów i świętych. Ks. Sebastian Kaczerzewski, który przewodził żakiniadzie małego i dużego chrześcijanina, pokazywał układy choreograficzne do różnych piosenek religijnych.

Konkurs i żakiniada zorganizowane przez Wąbrzeski Dom Kultury i Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Wąbrzeźnie były elementami obchodzonych w ubiegłym tygodniu Dni Kultury Chrześcijańskiej.

Tekst i fot.
Paulina Grochowska

Zwycięzcy konkursu recytatorskiego

POEZJA ŚPIEWANA

- I m – Małgorzata Gabryszewska, Skępe
- I m – Agata Wilk, Gimnazjum w Świeciu
- II m – Paulina Krzyżanowska, Gimnazjum w Świeciu
- II m – Zuzanna Angowska, Gimnazjum Radzyń Chełmiński
- III m – Martyna Ciupak, Gimnazjum w Wąbrzeźnie
- III m – Julia Matyjas, Zespół Szkolno – przedszkolny w Płużnicy

RECYTACJA/PROZA KAT. GIMNAZJA

- I m – Patryk Przybylski, Zespół szkolno-przedszkolny w Płużnicy
- I m – Marcelina Sul, Gimnazjum nr 1 w Wąbrzeźnie
- I m – Julia Zasadowska, Gimnazjum w Radzynie Chełmińskim
- II m – Marta Lisowska, Szkoła Podstawowa nr 3 w Wąbrzeźnie
- II m – Agnieszka Makowska, Zespół szkolno-przedszkolny w Płużnicy
- II m – Zuzanna Socha, Gimnazjum w Radzynie Chełmińskim

Wyróżnienie:

Aleksandra Krajewska, Szkoła Podstawowa w Skępem
Weronika Radek, Zespół Szkół i Placówek w Świeciu nad Osą
Agata Tybarska, Zespół Szkół i Placówek w Świeciu nad Osą

KAT. SZKOŁY ŚREDNIE

- I m – Warsztat Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie

GMINA DĘBOWA ŁĄKA ▶ Akademia na 3 Maja

27 kwietnia uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Łobdowie przygotowali akademię z okazji 227. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Program utrzymany był w duchu patriotycznym i opowiadał o okolicznościach uchwalenia konstytucji. Galowe stroje uczniów, okolicznościowa dekoracja i gazetki tematyczne stały się ważnym elementem edukacji patriotycznej dla całej społeczności szkolnej.

(ToB), fot. nadesłane

OGŁOSZENIE

Radnemu

Edwardowi Wierakowi

wyrazy żalu i szczerego współczucia
z powodu śmierci

SIOSTRY

składają

Burmistrz Wąbrzeźna

wraz z pracownikami Urzędu Miasta

Przewodniczący i radni Rady Miasta Wąbrzeźno

Kształcą w zawodach

WĄBRZEŹNO ▶ Zespół Szkół Zawodowych w Wąbrzeźnie zaprosił uczniów gimnazjów do zapoznania się z ofertą edukacyjną

Logiści przekonują, że warto wybrać ich technikum

Gimnazjaliści, którzy we wtorek 24 kwietnia gościli w Zespole Szkół Zawodowych dowiedzieli się jakie kierunki kształcenia oferuje szkoła, poznali też szczegóły realizowanych tam projektów uniijnych i wymiany międzynarodowej.

Przyszli absolwenci gimnazjów obejrżeli również prezentacje zawodów takich jak m.in. technik obsługi turystycznej i technik logistyki.

– Według mnie technikum obsługi turystycznej to idealny pomysł na to, by się w życiu w jakiś sposób odnaleźć. To zawód przyszłości. Zachęcam do nauki tutaj, bo jest naprawdę fajnie – mówi Joanna Sztramkowska.

Logiści też potrafili się za-

reklamować.

– Logistyk znajdzie pracę w każdej firmie. To jest bardzo przyszłościowy zawód. Można się nauczyć wielu funkcji, które są potrzebne w każdym przedsiębiorstwie. Uczymy się tu np. organizacji i pracy z ludźmi – zachęca Paulina Maślińska.

Szkoła kształci także: techników mechaników, mechatroników, hotelarzy, ekonomistów, handlowców oraz techników urządzeń sanitarnych.

Swoje atuty prezentowała ponadto Branżowa szkoła I stopnia (zastąpiła szkołę zawodową).

– Zawód mechanika jest bardzo rozwojowy, zawsze znajduje się pracę, można też samemu otworzyć warsztat. Fajnie

jest w szkole branżowej, bo jeździmy na kursy. Dziewczyny też się uczą na mechanika i bardzo dobrze sobie radzą – przekonują Adam Macikowski i Dawid Duma.

Branżówka ma bogatą ofertę zawodów: operator obrabiarzek skrawających, sprzedawca, fryzjer, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, kucharz, piekarz cukiernik, stolarz i inne.

Drzwi otwarte urozmaiciły różne wystawy przygotowane przez uczniów np. motocykli i modeli czołgów. Powodzeniem cieszyły się: fotobudka i kawiarenka.

Tekst i fot.
Paulina Grochowalska

Fryzjer to konkretny fach w ręku

Uczniowie technikum obsługi turystycznej zapewniali, że na tym kierunku nie można się nudzić

Adam Macikowski i Dawid Duma uczą się w branżówce w zawodzie mechanik

Gmina Książki

Uczcili pamięć ofiar totalitaryzmu

20 kwietnia pod pomnikiem w piaskowni Książki-Brudzawki odbyły się uroczystości patriotyczno-religijne, podczas których odprawiona została msza w intencji ofiar totalitaryzmu. Symbolicznym zasadzeniem dębu upamiętniono ponadto przypadającą w tym roku setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

W uroczystości udział wzięły delegacje i przedstawiciele: wojewody kujawsko-pomorskiego, gminy Książki, starostwa powiatowego, miasta Wąbrzeźno, gminy Dębowa Łąka, gminy Ryńsk, KP Państwowej Straży Pożarnej, KP Policji, Koła Gminnego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Szkoły Podstawowej i Przedszkola oraz Gimnazjum w Książkach, sołectw i mieszkańców gminy Książki, ro-

dzin pomordowanych, uczniów i harcerzy oraz druhów z OSP Gminy Książki.

Przedstawiciel wojewody Janusz Wojciechowski, wraz z wójtem gminy Jerzym Dutkiewiczem, zasadzili symboliczny dąb oraz odsłanili tabliczkę, upamiętniającą stulecie odzyskania niepodległości. Pod pomnikiem ofiar totalitaryzmu przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, zaproszeni goście

oraz delegacje złożyli wieńce i kwiaty.

Po części oficjalnej w Gminnym Ośrodku Kultury odbyła się wystawa prac przygotowanych na konkurs patriotyczny pt. „Gmina Książki – miejsca związane z historią naszych przodków”.

8 września 1939 roku podążający za Wehrmachtem oddział gdańskiej Heimwehry zatrzymał w Książkach kilkudziesięciu mieszkańców okolicznych wsi, powracających do swoich gospodarstw, które wcześniej opuścili w obawie przed zbliżającym się frontem. W grupie znajdowało się także czterech żołnierzy Wojska Polskiego. Więźniów skierowano w kierunku wsi Brudzawki i w miejscowej piaskowni rozstrzelano. W 1944 roku dla ukrycia swych zbrodni hitlerowcy przyprowadzili w to miejsce jeńców radzieckich, których zmusili do odkopania grobu i spalenia znajdujących się w nim ciał. Jeńców następnie rozstrzelano.

oprac. (krzan)
fot. nadesłane

Wójt Jerzy Dutkiewicz wraz z Januszem Wojciechowskim, przedstawicielem wojewody kujawsko-pomorskiego, zasadził dąb symbolizujący stulecie Niepodległej Polski

W Brudzawkach znajduje się zbiorowa mogiła ofiar hitlerizmu

Kapliczki i krzyże w obiektywie

WĄBRZEŃNO ▶ Album „Kapliczki i krzyże przydrożne ziemi wąbrzeskiej” to nowa publikacja na wąbrzeskim rynku wydawniczym, w której zawarto ponad 130 miejsc z elementami architektury sakralnej

Spotkanie promujące nową publikację odbyło się w czwartek w Wąbrzeskim Domu Kultury i było częścią ubiegłotygodniowych Dni Kultury Chrześcijańskiej. Tematyczną prelekcję poprowadził historyk Paweł Becker.

– Już starożytni Grecy stawiali na rozstajach dróg kamie-

nie poświęcone swoim bogom. Chrześcijanie przejęli tradycję. Na rozstaju dróg można zabłądzić i skrócić w złą drogę. Jak zagwarantować sobie drogę właściwą? Postawić w tym miejscu znak, który będzie nas wspierał w wyborze tej właściwej drogi. Początkowo były to krzyże – symbolizu-

jące chrześcijaństwo i Chrystusa – rozpoczął Paweł Becker. – Ponadto nasi przodkowie Słowianie wierzyli, że na rozstajach dróg może mieszkać Weles czy Licho. By chronić te miejsca zaczęto stawiać krzyże i kapliczki przydrożne, które poświęcano Chrystusowi albo Maryi bądź też świętym.

Historyk omówił kilka wybranych umieszczonych w albumie krzyży i kapliczek m.in. kapliczkę przy ul. Jasnej w Wąbrzeźnie, która stała na terenie dawnego targowiska. Kupujących miała strzec przed oszustwem i kradzieżą, a sprzedającym przypominać o uczciwości.

Większości zdjęć do albumu wykonał Paweł Dąbrowski, który opowiedział uczestnikom spotkania o swoich motocyklowych wyprawach w celu sfotografowania

krzyży i kapliczek. W albumie pod każdym zdjęciem znajduje się nazwa oraz lokalizacja tego miejsca.

Głos zabrała też redaktorka publikacji Aleksandra Kurek, dyrektor wąbrzeskiej biblioteki. Album jest kontynuacją zeszłorocznej publikacji zatytułowanej „Kapliczki i krzyże przydrożne ziemi wąbrzeskiej”, która natomiast była pokłosiem jednej z edycji konkursu „Wąbrzeźno moje miejsce na ziemi”.

Promocji towarzyszyła wystawa zdjęć kapliczek i krzyży, które znalazły się w albumie. Wydawcą albumu jest Wąbrzeski Dom Kultury, a wydrukowały go Wąbrzeskie Zakłady Graficzne. Książkę można nabyć w Miejskim Punkcie Informacji.

Tekst i fot.
Paulina Grochowalska

Wąbrzeźno

Śpiewanie bez podziałów

Już po raz szósty na scenie Wąbrzeskiego Domu Kultury swoim talentem popisali się niepełnosprawni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego.

Artyści z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie

Do Wąbrzeźna zjechało niemal 150 muzyków, tancerzy i wokalistów. Okazją do wspólnego spotkania był Przegląd Piosenki Osób Niepełnosprawnych Wąbrzeski Mikrofoni' 2018.

– Tradycyjnie już nasi goście oprócz muzycznej uczty zaszerwowali wąbrzeskiej publiczności mnóstwo uśmiechu i radości – mówi dyrektor WDK Gizela Pijar. – Ich pogoda ducha i życzliwość wobec drugiego człowieka wypełniły salę widowiskową WDK. Wspólna za-

bawa środowisk twórczych oraz możliwość wymiany doświadczeń to główne cele organizowanego festiwalu – dodaje szefowa domu kultury.

Na scenie zaprezentowali się wokaliści m.in. z Blizna, Torunia, Świecia, Dębowej Łąki, Golubia-Dobrzynia, Wronia, Solca Kujawskiego, Bielic oraz oczywiście Wąbrzeźna. W ich wykonaniu można było usłyszeć np. „Czerwoną jarzębinę”, „Koniaka na biegunach” oraz „Sokoły”.

– Tego rodzaju inicjatywy in-

tegrują i pomagają w pokonywaniu barier – ocenia jedna z uczestniczek przeglądu.

Wszyscy artyści na zakończenie otrzymali pamiątkowe statuetki, wykonane przez uczestników wąbrzeskiego Warsztatu Terapii Zajęciowej. Patronat honorowy nad przeglądem objął burmistrz Wąbrzeźna Leszek Kawski, a medialny sprawował m.in. nasz Tygodnik Regionu Wąbrzeskiego CWA.

(krzan)
fot. nadesłane

Zespół Radość ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dębowej Łące

Gmina Dębowa Łąka

Wspólna służba ze strażą leśną

Wąbrzescy policjanci wspólnie ze strażą leśną patrolowali tereny leśne. Celem wspólnej służby było zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

Dzielnicy gminy Dębowa Łąka pełnił służbę ze Strażą Leśną Nadleśnictwa Konstancjowo.

– Funkcjonariusze patrolowali dukty leśne, prowadzili obserwację miejsc tzw. dzikich wysypisk oraz innych zjawisk, negatywnie wpływających na

stan terenów leśnych. Ich uwaga skupiona była ponadto na tropieniu w kłusownictwa – informuje sierż sztab. Michał Głębocki, oficer prasowy KPP.

Wspólne patrole będą kontynuowane.

(krzan)
fot. nadesłane

REKLAMA

**KOMPLEKSOWE
MYCIE
PRANIE**

elewacji i dachów domów
hał produkcyjnych
tarasów oraz podjazdów
dywanów i wykładzin
mebli tapicerowanych
wnętrz aut

502-574-632

TOTAL WASH Paweł Nowacki
87-207 Dębowa Łąka 28

Lekcja nowoczesnego patriotyzmu

GMINA RYŃSK ▶ 30 kwietnia uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Zieleniu wystawili akademię z okazji święta 3 Maja. Jak przystało na uczęszczające do placówki gwiazdy musicalu „Józef i cudowny płaszcz w technikolorze”, apel okazał się widowiskowym wydarzeniem

Układy taneczne i elementy muzyczne – recytatorskie przygotowali uczniowie pod okiem wychowawców: Justyny Rumińskiej-Sul, Agnieszki Trendewicz oraz Wojciecha Góralskiego.

– Próby poloneza trwały w naszej szkole trzy tygodnie – opowiadają uczennice Justyna Sołowiej, Natalia Tomczak oraz Kamila Janiszewska. – Wybór piosenek i nauka ich śpiewania zajęły nam natomiast tydzień.

Uczniowie uwielbiają angażować się w artystyczne przedsięwzięcia. Podczas apelu starsze dzieci tłumaczyły młodszemu generacji święta. Nie zabrakło wspólnego odśpiewania pieśni „Witaj majowa jutrzienko” oraz wystu-

chania preludium Chopina.

– Obchody kolejnej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja były dla mnie dużym zaskoczeniem – powiedziała dyrektor szkoły Sabina Topij-Brylińska. – Nie sądziłam, że w przygotowania do apelu zaangażuje się cała szkoła.

Po zaprezentowaniu patriotycznej inscenizacji nauczycielka Jolanta Górecka ogłosiła wyniki konkursu plastycznego „Moja Polska”. Następnie szkolna społeczność udała się na boisko, gdzie wszyscy ustawili się do zdjęcia z drona w biało-czerwone kolumny.

Tekst i fot.

Aleksandra Góralska

Sala wypełniła się po brzegi

Uczniowie pokazali umiejętności aktorskie

Dzieci przypominały ważne wydarzenia historyczne

Nie zabrakło akcentów tanecznych

Wąbrzeźno/Gmina Ryńsk

Pięć lat na scenie

W sobotę 28 kwietnia w Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej w Wąbrzeźnie zaśpiewał chór Cantate Domino, który w ten sposób świętował pięciolecie swojego istnienia.

Cantate Domino to grupa amatorów, którą powołał do życia Wojciech Góralski w 2013 roku. Chór ma na swoim koncie wiele sukcesów. Brał udział w ważniejszych przeglądach muzycznych, koncertował w największych polskich sanktuariach oraz w Sejmie RP. W sobotni wieczór podziękował wszystkim zebranym, którzy wspierali artystów przez cały ten okres muzycznej działalności. Podczas uroczystości śpiewacy zaprezentowali repertuar religijno-patriotyczny.

– Polska kultura powstaje od przeszło tysiąca lat – podsumował w trakcie trwania uroczystej mszy w intencji chórzystów ks. Jan Kalinowski. – W tysiącleciu tym powstało wiele formacji, poprzez które Bóg dokonuje

szlachetne dzieła. Jednym z tych dzieł jest śpiew Cantate Domino, rozślawiający naszą gminę i powiat.

Tego wieczoru w wąbrzeskim sanktuarium nie mogło zabraknąć ważnych dla chóru osób. Sukces Cantate Domino świętowali więc również dyrektor Szkoły Podstawowej w Zieleniu Sabina Topij-Brylińska oraz wójt gminy Ryńsk Władysław Łukasik. List gratulacyjny i kwiaty wręczyli Cantate Domino delegaci z Pływaczewa: sołtys wsi Iwona Kriger, przewodnicząca rady sołectkiej Monika Dąbrowska oraz radny gminy Ryńsk Marcin Buchalski.

– Muzyka, jedna z najstarszych sztuk pięknych, od wieków służy ludziom do wyrażania emocji, jest zamiłowaniem do-

Chór wspiera m.in. wójt gminy Ryńsk Władysław Łukasik (trzeci z prawej w dolnym rzędzie)

starczającym radości zarówno wykonawcom, jak i słuchaczom – powiedzieli pływaczewianie. – Z okazji święta chóru Cantate Domino chcieliśmy złożyć najserdeczniejsze życzenia, niesłabnącej motywacji do kontynuowania muzycznej pasji.

Członkowie chóru z wdzięcznością przyjęli wszystkie życzenia. W planach mają kolejne koncerty i nagranie drugiej płyty.

Tekst i fot.

Aleksandra Góralska

Artystom dziękował ks. Jan Kalinowski

DOBRCZE TO WIEDZIEĆ

Błądny adres przelewu? Nic straconego

Prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację ustawy o usługach płatniczych. Po zmianach możliwe będzie odzyskanie pieniędzy błędnie przelanych na konto odbiorcy. Dotychczas środki były zwracane jedynie decyzją sądu. Teraz błędnie wskazany odbiorca od razu otrzyma informację od banku o zaistniałej sytuacji. Jeśli dobrowolnie nie odda pieniędzy, możliwa będzie egzekucja środków.

Walczą z uzależnieniami

Ponad 680 tysięcy złotych z budżetu województwa trafi w tym roku na realizację programów profilaktycznych, propagujących walkę z alkoholizmem oraz narkomanią, a także projektów wsparcia dla rodzin osób uzależnionych, między innymi z terenów wiejskich. Zarząd województwa rozstrzygnął trzy konkursy przeznaczone dla organizacji pozarządowych, które realizują projekty przeciwdziałania uzależnieniom. Wsparcie otrzymało m.in. Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Zdrowia w Kowalewie Pomorskim.

Szansa na nową stołówkę

Do 17 czerwca szkoły podstawowe z naszego województwa mogą rejestrować się w konkursie „Extra Szkolna Stołówka”, dzięki któremu mają szansę wygrać remont stołówki o wartości 30 tys. zł. Zgłoszenia może dokonać dyrektor placówki lub inna osoba dorosła za jego zgodą. Wystarczy wejść na stronę www.extrastolowki.pl. Nagrody główne trafią do pięciu szkół, a wszystkie zarejestrowane otrzymają materiały edukacyjne w formie elektronicznej, przygotowane przez ekspertów Federacji Polskich Banków Żywności.

Wyższa renta socjalna

7 maja w Sejmie RP odbędzie się pierwsze czytanie rządowego projektu nowelizacji ustawy o rencie socjalnej. Projekt przewiduje podwyższenie tego rodzaju świadczenia o blisko 160 zł, do kwoty 1029,80 zł brutto (878,12 zł „na rękę”). Nowelizacja ustawy ma wejść w życie 1 września 2018 roku, ale renty w nowej wysokości będą wypłacone z wyrównaniem od 1 czerwca. Na zmianach ma skorzystać około 280 tys. osób.

E-legitymacje w szkołach

W piątek 27 kwietnia weszło w życie rozporządzenie w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych. Zgodnie z jego zapisami, od września tego roku szkoły będą mogły wydawać uczniom, a także niepełnosprawnym dzieciom w przedszkolach – legitymacje szkolne oraz legitymacje przedszkolne w postaci papierowej (jak dotychczas) lub e-legitymacje szkolne i przedszkolne.

Lekcje z konstytucji

W dniach 4-8 czerwca w całym kraju będą odbywać się lekcje na temat konstytucji, w ramach piątej edycji Tygodnia Konstytucyjnego. Z młodzieżą będą rozmawiać adwokaci, sędziowie, pracownicy organizacji pozarządowych, radcowie prawni i studenci prawa. Organizatorem akcji jest Stowarzyszenie im. prof. Zbigniewa Hołdy. Do tej pory z zajęć skorzystało blisko 130 tys. uczniów. W tym roku tematem przewodnim będzie znaczenie wyborów i samorządności. Nadzór merytoryczny nad materiałami sprawuje prof. Marcin Matczak, a patronem honorowym jest dr Adam Bodnar, rzecznik praw obywatelskich.

Surowe prawo zapewni bezpieczeństwo?

Resort sprawiedliwości przygotował program reform „Sprawiedliwość i bezpieczeństwo”. Wśród propozycji znalazły się m.in. kara 15 dni więzienia – krótki pobyt w więzieniu ma być przestrogą na całe życie dla osób, które tylko incydentalnie weszły w konflikt z prawem, a dziś dostają wyroki w zawieszeniu; surowe kary dla drobnych złodziei – za kradzież zuchwałą, np. wyrwanie komuś torebki na ulicy, ma grozić od 6 miesięcy do 8 lat więzienia, podczas gdy dziś sprawcy płacą zwykle tylko grzywny; skuteczne ściganie lichwiarzy – nowe prawo wyraźnie zdefiniuje, które pożyczki mają charakter lichwiarski i umożliwi skuteczne ściganie naciągaczy. Szczegółowy program jest dostępny na stronie www.ms.gov.pl.

Ostatnie dni na wnioski

DOPLATY ▶ Dobiega końca kampania przyjmowania wniosków o dopłaty bezpośrednie. Tym, którzy nie złożyli wniosku w internecie, pozostało na to zaledwie kilka dni

Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa organizują dni otwarte, podczas których rolnicy mogą uzyskać pomoc przy wypełnianiu wniosków. Niektóre powiatowe biura poszły o krok dalej i zorganizowały mobilne biura. Pracownicy agencji jeżdżą w teren wyposażeni w komputery z dostępem

do internetu i pomagają rolnikom.

Gospodarze, którzy nie mają dostępu do internetu mogą skorzystać ze stanowisk komputerowych dla wnioskodawców we wszystkich biurach powiatowych agencji w całym kraju.

Czas na złożenie dokumentów teoretycznie mija 15 maja.

Ale w praktyce aż do 11 czerwca możliwe będzie przesłanie wniosku. Wówczas jednak należy się liczyć z obniżeniem płatności o 1 proc. za każdy roboczy dzień opóźnienia. Zmiany w już złożonym wniosku można napisać bez żadnych sankcji do 1 czerwca.

(pw)

ASF

Śmierć dzikom

Samorząd rolniczy oficjalnie wystąpił z prośbą o podjęcie działań, które przyniosą zmniejszenie liczby dzików w kraju.

Wniosek izb rolniczych został sformułowany 21 marca. Dotyczy przeprowadzenia odstrzału, którego skutkiem będzie zmniejszenie zagęszczenia dzików do 0,1 sztuki na 1 km kwadratowy. Póki co rolnicy nie uzyskali odpowiedzi na tę prośbę.

Odstzał zwierząt miałby uchronić gospodarstwa przed ASF. Niektórzy wskazują jednak na to, że tak znaczne zmniejszenie populacji może doprowadzić do zwiększenia zagrożenia kleszczami. Zdaniem biologów, dziki niszczą siedziby drobnych gryzoni, a te są pierwszymi żywicielami kleszczy. Gdy dzików zabraknie, zwiększy się liczba gryzoni, a co za tym idzie także kleszczy.

Borelioza roznoszona przez kleszcze to najpopularniejsza obecnie choroba przewlekła występująca u rolników. Może ją przenosić nawet co drugi pajęczak.

(pw)

fot. pixabay/ilustracyjne

Rynek mleka

Nierówni przy umowie

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta przebadął umowy zawierane między rolnikami i mleczarniami. Wnioski są ciekawe.

W ubiegłym roku weszła w życie ustawa o przewadze kontraktowej. Jest to sytuacja, gdy istnieje znaczna różnica

ekonomiczna między stronami zawierającymi umowę (np. między rolnikiem i wielkim przetwórcą mleka). Ustawa miała

dotyczyć głównie przemysłu rolno-spożywczego, więc UOKiK rozpoczął od zbadania, czy nowe przepisy są stosowane w branży mleczarskiej.

Urzednicy znaleźli nieprawidłowości, z których najczęstszą było stosowanie w umowach z rolnikami klauzuli o wyłączności. Według niej, rolnik musi wydać mleczarni całe swoje wyprodukowane mleko. W niektórych umowach pojawiały się zapisy o tym, że rolnik nie może utrzymywać żadnych kontaktów z konkurencyjnymi firmami. W efekcie prowadziło to do zakazu zmieniania odbiorcy mleka. Uwagi budzą także zapisy dające mleczarni prawo zerwania umowy bez wypowiedzenia.

(pw)

fot. pixabay/ilustracyjne

Uprawa

Kosztowne OSN

Obszary OSN, czyli narażone na zanieczyszczenie azotem pochodzenia rolniczego, miały być ograniczone do pewnych stref. Stało się inaczej i cały kraj uznano za obszar narażony. Co za tym idzie, na rolników spadną nowe obowiązki.

Najbardziej dokuczliwe będzie zagospodarowanie nawozów naturalnych. Zgodnie z zapisami, okres ich przechowywania został wydłużony do 5 miesięcy w przypadku obornika i 6 miesięcy w przypadku gnojowicy. Według szacunków, niemal połowa gospodarstw nie spełnia obecnie tych wymogów. Te mniejsze mają

czas na dostosowanie do końca 2024 roku. Na razie nie wiadomo, skąd mają pochodzić fundusze na dostosowanie. Rolnikom trudno będzie udźwignąć ciężar inwestycji. Mówi się o udzielaniu niskiego oprocentowanych pożyczek, które miałyby być w połowie umarzane.

(pw)

Wydarzenie

Wystawa szynszyli

Hodowla zwierząt futerkowych nie jest obecnie pewnym biznesem. Mimo to nie brakuje osób, które uczyniły z niej sposób na życie. 2 i 3 czerwca spotkają się podczas 11. Kujawsko-Pomorskiego Seminarium i Wystawy Szynszyli.

Szynszyłe to zwierzęta pochodzące z Ameryki Południowej. W Polsce pojawiły się dopiero po II wojnie światowej. Są łagodne, mają jednak swoje upodobania co do miejsca pobytu oraz diety. Nie lubią przebywać w przewiewnych miejscach, więc hodowcy umieszczają klatki w zamkniętych pomieszczeniach. Jeśli chodzi o żywienie, szynszyłe nie przepadają za świeżymi roślinami. Idealne są dla

nich nasiona i suche rośliny.

Gryzonie można nabyć w każdym sklepie zoologicznym. Mają także wartość gospodarczą. Farmerzy przywiązują wielką wagę do tego, by szynszylom żyło się dobrze. Mają wówczas piękne futro. Cykl produkcyjny trwa do 9 miesięcy. Futro najwyższej jakości może osiągać cenę nawet kilkuset złotych, standardowe ok. 100 zł. W hodowli liczy się rodowód zwierząt oraz ich krzyżowanie w celu osiągnięcia najwyższej jakości futer.

Zgłoszenia osób chętnych do wzięcia udziału w seminarium są przyjmowane do 22 maja pod numerem tel. 695 930 624.

(pw)

fot. pixabay/ilustracyjne

Mechanizacja

Jubileuszowe niespodzianki

Rok 2018 jest jubileuszowy nie tylko dla Polski. To także setne urodziny traktorów jednej z największych firm zajmujących się produkcją maszyn rolniczych - John Deere.

Firma założona w XIX wieku przez kowala Johna Deera produkowała maszyny rolnicze, głównie pługi. W 1918 roku weszła na nową ścieżkę rozwoju. Wykupiła jeden z mniejszych zakładów i wypuściła na rynek pierwszy ciągnik spalinowy o nazwie Waterloo Boy. Od początku maszyny miały zielono-żółtą barwę.

Aby uczcić rocznicę, John Deere proponuje rolnikom promocję. Do każdego zakupionego ciągnika o mocy 100 KM i powyżej rolnik

otrzyma skrzynię narzędziową wraz z adekwatnym do modelu ciągnika wyposażeniem. Zestawy zostały przygotowane we współpracy z firmą King Tony. Znajdują się w nich standardowe i głębokie nasadki, odwracalny mechanizm zapadkowy i akcesoria, zestawy kluczy nasadowych, płaskooczkowych lub imbusowych, szczypce, młotki, pilniki, zestawy wybijaków, obcinaki, piły oraz taśmy miernicze.

(pw)

Wszawica – kiedy głowa swędzi

CHOROBY ▶ Pedikuloza to powszechny problem, który występuje we wszystkich krajach świata. Nie oznacza to jednak, że nie jest wstydliwy. Żaden z rodziców nie cieszy się, gdy dziecko przynosi do domu wszy. Jak sobie radzić z tą chorobą pasożytniczą?

Wszy głowowe lubią duże zbiorowiska ludzkie, a że szczególnie upodobały sobie dzieci i młodzież, to najczęściej bytują w żłobkach, przedszkolach, akademikach, internatach. Warto pamiętać, że do zakażenia może dojść w każdym wieku, więc miejscami ryzyka są też np. noclegownie czy koszary. Najbardziej narażone są jednak dzieci w wieku 3-12 lat, głównie ze względu na nie w pełni wykształcone nawyki higieniczne, np. używanie cudzego grzebienia czy szczotki, pożyczanie nakrycia głowy.

Jak rozpoznać pasożyta?

Wesz jest owadem o długości 2-3 mm, koloru białawego do szarego. Jej cykl życiowy trwa do 4 tygodni i w tym czasie zmienia postać od jaja (gnidy) przez trzy formy larwalne do postaci doro-

słej. Po 35 dniach dorosłe osobniki zdychają. Co ciekawe, poza głową człowieka przetrwają maksymalnie dwa dni.

Samica wszy składa 100-300 jaj, które mocno trzymają się włosów, bo są zaopatrzone w substancję klejącą. Wyglądają jak ziarna sezamu. Trudno jej usunąć. Mogą być widoczne w okolicy ciemniowej i potylicznej głowy oraz za uszami. Po tygodniu z jaj wylęgają się wszy. Potrzebują około 21 dni, żeby osiągnąć dojrzałość płciową. Wtedy znów składają jaja i cykl się powtarza.

Objawy

Choroba objawia się uporczywym swędzeniem skóry głowy. Zdarza się, że jest ona miejscami zaczerwieniona, szczególnie za uszami bądź na linii włosów. Mogą występować małe ranki, jako efekt

drapania. To szczególnie niebezpieczne, bo może przez nie dojść do zakażeń bakteryjnych i grzybiczych. W skrajnych przypadkach dużego zaniedbania higienicznego na głowie tworzy się kołtun, czyli zlepek włosów, ropy i surowicy.

Leczenie

Po pierwsze, w przypadku stwierdzenia obecności pasożyta u jednego członka rodziny, warto objąć leczeniem wszystkich. Stosuje się preparaty likwidujące pasożyty, można je kupić w aptece bez recepty. Mają postać lotionów, żeli, szamponów, kremów. Po wykonaniu zabiegu włosy przeczesujemy gęstym grzebieniem, by usunąć gnidy i wszy. Grzebień po użyciu należy wyparzyć. Po tygodniu zabieg powtarzamy. Nie wolno stosować u ludzi preparatów przeznaczonych dla zwierząt.

Mogą wykazywać działanie toksyczne bądź drażniące.

Pozbycie się pasożytów ze skóry głowy to pierwszy krok. Kolejnym jest wypranie pościeli, ręczników w temperaturze 60 st. C (niższa nie zniszczy owadów) i wyprasowanie ich gorącym żelazkiem, szczególnie przy szwach. Odzież, której nie można prać w tak wysokiej temperaturze należy spryskać preparatem owdobójczym i zamknąć w torbie foliowej na 10 dni, potem wyprać jak zwykle. Pluszaki wyprać lub zamrozić na dwie doby. Grzebień, szczotki, ozdoby do włosów albo wyrzucić, albo wygotować.

Wszy w szkole

Dyrektor placówki zarządza kontrolę czystości skóry głowy wszystkich osób w grupie lub klasie oraz wszystkich pracowników

placówki, z zachowaniem zasady intymności (kontrola indywidualna w odrębnym pomieszczeniu). Wyniki kontroli trafiają do dyrektora. Placówka informuje rodziców o wystąpieniu wszawicy i zaleca codzienną kontrolę czystości głowy u dzieci oraz domowników. Dyrektor indywidualnie informuje rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę, o konieczności natychmiastowej likwidacji choroby z użyciem dostępnych preparatów. Może zaproponować, by dzieci w czasie kuracji nie uczestniczyły w zajęciach, ale nie może im tego zabronić. Po 7-10 dniach zarządza kolejną kontrolą czystości głów w klasie/grupie i u pracowników.

oprac. (aba)
na podst. mat. GIS
fot. pixabay

PEDIKULOZA
CZYLI CO TWOJE DZIECKO MOŻE MIEĆ NA GŁOWIE

1. Wszy przenoszą się między dziećmi, którzy dzielą się przedmiotami osobistymi (szczotki, grzebienie, nakrycia głowy, pościel).

2. Można zarazić się nimi przez używanie wspólnych przedmiotów (m.in. szczotki do włosów, spinki, grzebienie, nakrycia głowy, pościel).

3. Pierwszym sygnałem obecności wszy jest silne swędzenie głowy.

4. Do leczenia wszy służą specjalne preparaty dostępne w aptekach.

5. Pościel, zabawki pluszowe, ubrania trzeba wyprać lub wyczyszczyć chemicznie. Wykładziny można spryskać środkiem owadobójczym, następnie oczyścić.

6. Każdy powinien mieć swoje własne grzebienie, szczotki, a także nakrycie głowy.

7. NIE DOKUĆ! OSOBE CHOROJĄ!
Każdy może się zarazić nawet TY!

8. NIE UKRYWAJ PROBLEMU!
Jeśli mocno swędzi Cię głowa, pójść do nauczyciela lub pielęgniarki!

CYKL ŻYCIA WSZY

1. Jajo - gnida (rozmiar: 0,5 mm, kolor: białawy, kształt: owalny, przyczepiona do włosów).
2. Po 1-2 dniach wylęgają się larwy.
3. Po 3-5 dniach wylęgają się nimfy (rozmiar: 1-2 mm, kolor: białawy, kształt: owalny, przyczepione do włosów).
4. Po 10-12 dniach wylęgają się dorosłe wszy (rozmiar: 2-3 mm, kolor: szary, kształt: owalny, przyczepione do włosów).
5. Po 13-15 dniach wylęgają się dorosłe wszy (rozmiar: 2-3 mm, kolor: szary, kształt: owalny, przyczepione do włosów).

Do zakażeń dochodzi najczęściej w szkole

Mity i fakty o wszawicy

MIT: Wszawica wynika z brodu i braku higieny.

FAKT: Dbałość o higienę osobistą i status społeczny nie mają wpływu na częstość występowania wszawicy. Może się nią zarazić każda osoba przez kontakt z chorym lub jego rzeczami osobistymi.

MIT: Wszy potrafią skakać o pływac.

FAKT: Pasożyty przemieszczają się wyłącznie przez pełzanie. Zarażenie występuje w wyniku bliskiego kontaktu z chorym lub jego rzeczami osobistymi.

MIT: Osobie dotkniętej wszawicą należy ogolić głowę.

FAKT: Nie należy golić głowy chorego. Powstałe podczas zabiegu mikro-uszkodzenia są wrotami dla zakażeń bakteryjnych i grzybiczych, mogą więc przedłużać proces leczenia. Wystarczy zastosować dostępne w aptekach preparaty.

MIT: Wszawica jest wyłącznie problemem estetycznym.

FAKT: Wszawica jest także problemem zdrowotnym. Powoduje wystąpienie swędzących grudek zapalnych, które po zadrapaniu mogą ulec wtórnym zakażeniom bakteryjnym.

MIT: Zwierzęta domowe mogą być źródłem wszy.

FAKT: Wesz ludzka nie bytuje na zwierzętach.

MIT: Dokładne umycie głowy szamponem pozwoli pozbyć się wszy.

FAKT: Wszy, dzięki specjalnym odnóżom i pazurkom czepnym, silnie przylegają do włosów. Gnidy są przyczepiane do włosów specjalną wydzieliną, która nie rozpuszcza się w wodzie i jest trudna do usunięcia.

Filmowa majówka

GOLUB-DOBRZYŃ ➤ W weekend 5-6 maja do Domu Kultury przyjedzie objazdowe kino Ferment. Publiczność będzie mogła zobaczyć takie filmy jak: „Twarz”, „Pitbull. Ostatni pies” czy „Kobiety mafii”

Fot. JacekPoremba na licencji [CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>)]

Filmowa uczta rozpocznie się w sobotę w południe od propozycji dla dzieci – „Luis i obcy”. 12-letni bohater czuje się samotny. Nie ma przyjaciół, a jego ojciec ufolog Armin całe noce spędza przy teleskopie, szukając śladów życia w kosmosie. Z kolei dyrektor szkoły chce wysłać Luisa do internatu poza miastem. Pewnego dnia na podwórku Luisa rozbija się UFO z załogą trzech wesołych kosmitów. Chłopiec zaprzyjaźnia się z obcymi i ukrywa ich przed swoim tatą, który jest przekonany, że kosmici są niebezpieczni. Próbuje pomóc ufoludkom w powrocie na macierzystą planetę, Luis sam nabiera ochoty na wielką kosmiczną podróż. Dubbing do filmu stworzyli: Małgorzata Kożuchowska, Jarosław Boberek i Paweł Domagała.

O 13.45 będzie można zobaczyć najnowsze dzieło Stevena Spielberga – „Player One”. W 2045 roku ludzie znajdują ukojenie wirtualnej rzeczywistości. Jej twórca przed

śmiercią postanawia cały majątek przekazać pierwszej osobie, która znajdzie ukryte w niej „wielkanocne jajo”.

O 16.15 fani komedii romantycznych zobaczą „Listy do M.3”. Akcja dzieje się w wigilię Bożego Narodzenia. W obsadzie m.in. Borys Szyc, Danuta Stenka, Piotr Adamczyk, Agnieszka Dygant i Tomasz Karolak.

Prawdziwym hitem sobotniego programu jest „Twarz” w reżyserii Małgorzaty Szumowskiej. To historia człowieka, który stracił twarz w wypadku. Po nowatorskiej operacji wraca do rodzinnej, małej miejscowości, jednak musi zmierzyć się z nastawieniem lokalnej społeczności, dla której stał się kimś obcym. W roli głównej wystąpił Mateusz Kościukiewicz, znany z takich produkcji jak: „Baczyński”, „Gwiazdy” czy „Bez wstępu”. Niedawno film zdobył Złotego Niedźwiedzia (Grand Prix Jury) na Międzynarodowym Festiwalu Fil-

mowym w Berlinie. Seansy w Golubiu-Dobrzyniu rozpocznie się o 18.30.

W sobotę wieczorem, o 20.30, będzie można wybrać się na „Kobiety mafii”. Akcja filmu toczy się w 2015 roku, gdy 40 proc. funkcjonariuszy przyjętych do policji stanowią kobiety. Poznajemy historię świeżo upieczonych funkcjonariuszek – Zuzy (Joanna Kulig) i Jadźki (Anna Dereszowska). Policjantki od początku muszą zmierzyć się nie tylko ze światem przestępczym, ale i z autorytetem starszych kolegów po fachu – Gebelsa (Andrzej Grabowski) i Majamiego (Piotr Stramowski). Czekają na nie tylko walka z brutalnym światem mafii paliwowej, ale także ze skorumpowanymi przełożonymi np. Izabelą Zych (Magdalena Cielecka).

W niedzielę 6 maja o 10.30 na ekranie ponownie zagości „Luis i obcy”. O 12.15 przyjdzie pora na kolejną golubską premierę – „Tam gdzie mieszka Bóg”. Mały Andrew ucieka z domu, by odszukać położone w górach sanktuarium Jezusa. W ślad za chłopcem wyrusza czwórka jego oddanych, szkolnych przyjaciół. Razem przeżyją wiele niezapomnianych przygód na lesnym szlaku. To pierwszy w historii film z udziałem papieża Franciszka. W niedzielę będzie można jeszcze ponownie zobaczyć: „Player One” (14.00), „Twarz” (16.30), a filmowy weekend zakończy się seansem ostatniego „Pitbulla” – od 18.30.

Bilety kosztują: 16 zł – normalny, 13 zł – ulgowy, 11 zł – grupowy (dla grup liczących minimum 15 osób). Rezerwacja wejściówek: rezerwacje@ferment.com.pl, tel. 797 358 360. Przedprzedaż biletów na stronie: ekobilet.pl/kino-ferment.

(ToB)

Region

Szansa na wycieczkę

Samorząd województwa organizuje 12 pięciodniowych wyjazdów na „zielone szkoły” w parkach krajobrazowych. To bezpłatna oferta dla 40-osobowych grup uczniów i ich opiekunów. Trwa rekrutacja szkół.

– To kolejne, tym razem dłuższe wyjazdy do parków krajobrazowych, które organizujemy z myślą o edukacji ekologicznej młodzieży oraz promocji najatrakcyjniejszych przyrodniczo miejsc w naszym regionie. Zapewniamy ciekawe zajęcia w plenerze i wiele atrakcji. Przekazana w ten sposób wiedza z całą pewnością zostanie w głowach na dłużej – mówi marszałek Piotr Ciałbecki.

„Zielone szkoły” to program pięciodniowych pobytów dzieci i młodzieży szkolnej (wraz z opiekunami) w parkach krajobrazowych naszego regionu. Cel to wypoczynek połączony z intensywną edukacją przyrodniczą. Programy pobytów opracowali „zieloni edukatorzy” we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami działającymi w branży turystycznej.

Pobyty są organizowane na

terenie wyspecjalizowanych ośrodków edukacji ekologicznej. Uczniowie mają zapewnione zakwaterowanie, wyżywienie, transport, pomoce dydaktyczne oraz zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej, a także gry terenowe na terenach parków krajobrazowych.

Zaproszenie jest kierowane do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych województwa kujawsko-pomorskiego oraz gmin z sąsiednich województw, które znalazły się w obszarze parków krajobrazowych oraz Parku Narodowego Bory Tucholskie. Formularze zgłoszeniowe należy przysyłać na adres: zielonaszkola@kujawsko-pomorskie.pl. Decyduje kolejność zgłoszeń. Formularz do pobrania na stronie: www.kujawsko-pomorskie.pl.

oprac. (ToB)

Co? Gdzie? Kiedy?

➤ Lipno

Miejskie Centrum Kulturalne w Lipnie zaprasza na Lipnowski Festiwal Nauki, który odbędzie się 11 maja w kinie Nawojka. Niecodzienne pokazy doświadczeń chemicznych przeprowadzą pracownicy naukowcy Centrum Chemii w Małej Skali, działającego przy UMK w Toruniu. Bilety indywidualne na to wydarzenie w cenie 5 zł do nabycia w sekretariacie MCK. Szczegółowe informacje oraz zapisy grupowe w sekretariacie MCK przy ul. Piłsudskiego 22 lub pod nr. tel. 54 287 24 40. Liczba miejsc ograniczona.

➤ Golub-Dobrzyń

Do 6 maja w Ośrodku Chopinowskim w Szafarni jest dostępna ekspozycja prac Henryka Hereca poświęcona Chopinowi i jego muzyce. Na wszystkich obrazach obecny jest motyw klawiatury, a na wielu pojawia się zarys fortepianu. Henryk Herec urodził się w Warszawie w 1928 roku. Studiował w Grafice Szkole Malmö w pracowni prof. Bertil Lundberg, „Deko” Szkole w pracowni prof. A. Grundsod oraz na Wydziale Historii Sztuki Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie. Przez rok był stypendystą Svenska Institutet w Sztokholmie.

➤ 13 maja na Zamku Golubskim odbędzie się XVIII Przegląd Zespołów Ludowych. Jest to cykliczna impreza propagująca kulturę ludową oraz zrzeszająca osoby zainteresowane folklorem. Ponadto jej celem jest integracja i wzmocnienie tożsamości środowisk wiejskich. Dodatkowym urozmaicheniem będzie konkurs sprawnościowy, w którym wezmą udział młodzieżowe drużyny Ochotniczej Straży Pożarnej. Przeprowadzony zostanie w pięciu dyscyplinach, podobnie jak w ubiegłym roku: strzelanie z kuszy, bieg (na czas) z taczką, rzut balotem (kostką) słomy przy pomocy wideł na odległość, rzut podkową i wyścig na „nartach Bolkowych”.

➤ Wąbrzeźno

➤ Wąbrzeski Dom Kultury przygotował zajęcia plastyczne dla najmłodszych oraz ich rodziców. Dzieci, które ukończyły 7 lat, mogą wziąć udział w warsztatach plastycznych pn. „Cuda dla mamy”. Spotkanie odbędzie się 7 maja w godz. 17.00-18.00.

➤ 6 czerwca o godz. 17.00 w Wąbrzeskim Domu Kultury planowany jest Turniej szachowy skierowany do dzieci i młodzieży. Uczestnicy grać będą pod okiem Arkadiusza Żabińskiego. Każdy młody zawodnik, bez względu na stopień zaawansowania, może spróbować swoich sił w królewskiej grze. Po rozegraniu wszystkich partii (systemem „każdy z każdym”), zostaną wyłonieni zwycięzcy. Wszyscy, którzy chcieliby wziąć udział w turnieju, mogą zapisywać się w Dziale Animacji Kultury WDK osobiście, tel. 56 688 17 27 wew. 24.

➤ Rypin

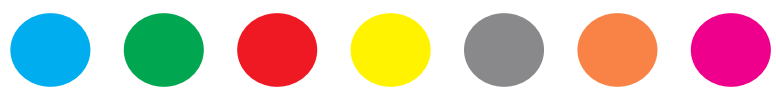
➤ W sobotę 5 maja na placu przy ul. Nowy Rynek o 10.00 ruszy majówkowa impreza plenerowa. Zaprezentują się lokalni artyści m.in. z Dziecięco-Młodzieżowej Grupy Estradowej i Dziecięcej Akademii Rozwoju. Na scenie pojawią także dzieci z przedszkoli, przedstawiciele klubów seniora oraz Miejska Orkiestra Dęta. Nie zabraknie również ogólnopolskiej akcji zbiórki krwi „Motoserce” oraz pokazów motocyklowych (wstępnie ruszą około 14.00). Wieczorem scena będzie należała do muzyków. Pojawią się akcenty disco polo, ale główną gwiazdą będzie w tym roku Dawid Kwiatkowski. To wokalista młodego pokolenia, który wydał już cztery albumy studyjne. Zaczynał w 2013 roku z płytą „9893”. W styczniu tego roku Kwiatkowski opublikował singiel „Jesteś”, promujący nadchodzące wydawnictwo. Wokalista jest laureatem Europejskiej Nagrody Muzycznej MTV dla najlepszego polskiego i europejskiego wykonawcy. Koncert w Rypinie rozpocznie się około 21.00.

➤ Rypiński Dom Kultury ogłosił II edycję Festiwalu Filmów Amatorskich „Stopklatka”. Prace można nadsyłać do 27 sierpnia. Konkurs adresowany jest przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, studentów oraz pozostałych miłośników amatorskiego filmowania. Tematyka jest dowolna, ale czas projekcji filmu nie może przekroczyć 30 minut (w uzasadnionych przypadkach organizator może wyrazić zgodę na dłuższy obraz). Zgłoszenia, wraz z płytą, należy nadsyłać do 27 sierpnia na adres: Rypiński Dom Kultury, ul. Warszawska 8, 87-500 Rypin. Można zgłosić maksymalnie dwie produkcje. Organizatorzy przewidzieli pulę nagród finansowych i rzeczowych.

➤ Brodnica

➤ Już po raz trzynasty, w dniach 15-17 czerwca, w Brodnickim Domu Kultury gościć będą amatorskie grupy teatralne z całej Polski. Ogólnopolski Festiwal Brodnica Uczta Teatralna – BUT potrwa trzy dni, a zainauguruje go 15 czerwca o 18.00 Aneta Todorczuk-Perchuć premierowym spektaklem „Matka, żona, kochanka”. Termin nadsyłania prac upływa 23 maja. O kwalifikacji decyduje kolejność zgłoszeń. Karty należy przestać na adres: Stowarzyszenie Przyjaciół Kultury i Sztuki „Bractwo”, ul. Przykop 43, 87-300 Brodnica, konieczne z dopiskiem „BUT” lub mailowo: anetagiemza@wp.pl

oprac. (ToB)

03.05.2018-09.05.2018

program

Piątek 4 maja

TVN 7 22:05

Beowulf

TVP 1

20:35 Ojciec Mateusz

05:10 Asterix i Obelix: Misja Kleopatra - komedia
07:10 Jak uratować mamę - film
08:45 Jaka to melodia?
09:15 Wileńska majówka
09:25 Komisarz Alex odc. 139 - serial
10:25 Korona królów odc. 73 - serial
10:50 Jeden z dziesięciu
11:25 Wileńska majówka
11:40 Transmisja z uroczystości - Święto Konstytucji 3 Maja
13:05 25 lat TVP Polonia - koncert
13:50 Wileńska majówka
14:05 Milenium kontra Tysiąclecie - film
14:55 Wileńska majówka
15:10 Ranczo Wilkowyje - komedia
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
18:00 Polski grill odc. 8
18:30 Korona królów odc. 74 - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:15 Alarm!
20:35 Ojciec Mateusz odc. 248 - serial
21:30 Sprawa dla reportera
22:20 Karbala - film
00:25 Paryż na bosaka - komedia

TVP 2

15:15 Rodzinka.pl

05:35 Kopciuszek w świecie mody - komedia
07:20 Na sygnale odc. 48 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie odc. 4644
11:00 Panorama
11:05 Pogoda - fiesz odc. 1340
11:15 Pytanie na śniadanie - ekstra
11:25 Rodzinka.pl odc. 75 - serial
11:55 Jak ukraść milion dolarów - film
14:00 Familiada - odcinek specjalny odc. 2461
14:40 Kolo fortuny
15:15 Rodzinka.pl odc. 233 - serial
15:45 Goldeneye - film
18:00 Panorama odc. 2999
18:25 Pogoda
18:30 Sport-telegram odc. 5100
18:34 Bieg Konstytucji 3 Maja
18:35 Rodzinka.pl odc. 75 - serial
19:05 Rodzinka.pl odc. 76 - serial
19:35 Na sygnale odc. 49 - serial
20:10 Zatańcz ze mną - komedia
22:00 Zaginiona dziewczyna - thriller
00:35 Co się zdarzyło w Las Vegas? - komedia

tvn

08:00 Dzień Dobry TVN

05:40 Mango - Telezakupy
06:50 Kuchenne rewolucje odc. 1 s. 4
07:50 Doradca smaku odc. 35 s. 8
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 2241
10:55 Shrek Forever - film
12:50 Czterej muskietierowie - film
15:00 Rybki z ferajny - film
16:50 Głupi i głupszy - komedia
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:50 Uwaga! odc. 5299
20:10 Doradca smaku odc. 36 s. 8
20:15 Na Wspólnej odc. 2673 - serial
20:55 Milionerzy odc. 159
21:30 Kuchenne rewolucje odc. 11 s. 17
22:30 Tylko mnie kochaj - komedia
00:30 Podwójne ryzyko - thriller

POLSAT

19:30 Świat według Kiepskich

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:50 Scooby Doo! Strachy i patalachy - komedia
09:45 Artur i zemsta Maltazara - film
11:55 Dr Dolittle II - komedia
13:45 Pani Doubtfire - komedia
16:25 Vabank II, czyli riposta - komedia
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 109 - serial
20:05 Nasz nowy dom odc. 116
21:10 Przyjaciółki odc. 132 - serial
22:10 Wyjdź za mnie odc. 7
23:15 Różyczka - dramat
01:55 Wenecki spisek - thriller

HITY DNIA

„Mamma Mia!”
(2008r.) TV Puls 20:00

19-letnia Sophie marzy o tym, by do ołtarza poprowadził ją ojciec, którego nigdy nie poznała. W tajemnicy przed matką dziewczyna zaprasza na wesele trzech mężczyzn, z których jeden musi być jej ojcem.

„Jarhead II: W polu ognia”
(2014r.) TV4 21:00

Jednostka kaprała Chrisa Merrimette'a musi przedostać się w głąb terenów kontrolowanych przez talibów, by uratować i wywieźć z kraju buntującą się przeciwko fundamentalistom Afgankę.

7 tvn

22:55 Lucyfer

05:30 Ukryta prawda odc. 217 - serial
06:40 Mango - Telezakupy
08:45 Przyjaciele odc. 35 - serial
09:15 Przyjaciele odc. 36 - serial
09:45 Przygoda z pandą - film
11:25 Piękna i Borys Bestia - komedia
13:45 Na ostrzu: Ogień i lód - film
15:30 Czy to ty, czy to ja Komedia
17:45 Sknerus Komedia
20:00 Potop odc. 2 - film
22:55 Lucyfer odc. 10 s. 2 - serial
23:55 American Horror Story: Asylum odc. 10 s. 2 - serial
00:50 Fatum - horror

4

18:00 Policjantki i policjanci

06:00 Detektywi w akcji odc. 82 - serial
07:05 The Looney Tunes Show odc. 5 - serial
07:35 The Looney Tunes Show odc. 6 - serial
08:00 Dzwoneczek i zaginiony skarb - film
09:45 Przyjaciel Świętego Mikołaja - film
11:45 Asterix podbija Amerykę - film
13:35 Zwierzak - komedia
15:25 Zawód szpieg - film
18:00 Policjantki i policjanci odc. 407 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 408 - serial
20:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 192 - serial
21:00 Jarhead II: W polu ognia odc. 2 s. 1 - film
23:20 Bestia - film
01:05 Galileo: Tajemnicze historie odc. 4

puls

07:50 Lombard. Życie pod zastaw

05:50 To moje życie! odc. 281 s. 4
06:45 Dziesięć przykazań odc. 48 - serial
07:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 86 s. 2 - serial
08:45 Ace Ventura junior - film
10:40 Małolaty u taty - komedia
12:25 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film
13:45 Ostatni legion - film
15:45 Mumia: Grobowiec cesarza Smoka - film
18:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 86 s. 2 - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 87 s. 2 - serial
20:00 Mamma Mia! - komedia
22:25 Pozew o miłość - komedia
00:05 Oskar - komedia

TVP KULTURA

14:30 Chuligan literacki

08:00 Wydarzenie aktualne
08:15 Dezerterzy odc. 78
08:50 Wydarzenie aktualne
09:30 Pan Wołodyjowski - film
10:55 Pan Wołodyjowski - film
12:25 Studio Kultura - rozmowy
12:40 Yesterday - dramat
14:15 Czerwony papierowy stateczek - film
14:30 Chuligan literacki
15:00 Most na rzece Kwai - film
17:55 Rzecz Polska odc. 9
18:25 Mieczysław Karłowicz - samotna wędrówka - film
19:20 Moja babcia prasowała królewskie koszule - film
19:35 Wydarzenie aktualne
20:00 Po drugiej stronie globu
22:20 Koncert muzyki Mieczysława Karłowicza
23:25 Dziennik filozofa odc. 128
23:40 Zmiana - film
00:55 Wydarzenie aktualne

TVP

HISTORIA

13:15 Sensacje XX wieku

06:50 Był taki dzień odc. 551
06:55 O moim ojcu - film
08:00 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 80
08:35 Ukryte skarby odc. 28
09:10 Ogniem i mieczem odc. 2 - serial
10:05 Jak było?
10:45 Flesz historii
11:05 Archiwum zimnej wojny odc. 1
11:35 Z nieba do nieba - film
12:30 Wyspiewana historia odc. 2
12:40 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
13:15 Sensacje XX wieku odc. 10,
14:10 Encyklopedia II wojny światowej odc. 67 - serial
14:45 Niezwykła broń odc. 1 - serial
15:45 Kulisy III RP odc. 40
16:50 Dziewczyna bez twarzy
17:45 Nad Niemnem odc. 4 - serial
18:50 Wrota Europy - dramat
20:10 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
20:45 Tajemnice początków Polski odc. 5 - serial
21:50 Ogniem i mieczem odc. 3 - serial
22:55 Spór o historię odc. 181
23:35 Nord-Ost. Teatr śmierci - film
00:10 Miasto skarbów odc. 5 - serial

TRAM

08:00 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Przygody Mobilków - serial
08:45 3 maja 1791
9:10 Surge Polonia - powstań Polsko
10:30 Dzień Flagi Polskiej - film
10:50 Myśląc ojczyzna
11:00 Msza Święta w uroczystość NMP Królowej Polski z Jasnej Góry
13:00 Kaplica Pamięci
13:55 Kartka z kalendarza
14:00 Papieska Madonna Jasnogórska
14:50 Jeszcze Najświętsza Panienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Centrum Ewangelizacji
16:35 Przegląd tygodnika rodzin katolickich „Źródło” Magazyn informacyjny
16:40 Święty na każdy dzień
16:45 100 cudownych miejsc na świecie - serial
16:55 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
17:00 Modlitwa w intencji rodzin i obrony życia poczętego w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Superksięga odc. 9 s. 2 - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Fundusze Europejskie - dostępne dla wszystkich odc. 2
22:30 Podobni do ewangelicznego siewcy
23:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny

TVP 1

17:55 Leśniczówka

05:50 Telezakupy
06:25 Wyprawa na rafę koralową - film
07:20 Komisarjat odc. 72 - serial
07:45 Alarm!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Jaka to melodia?
09:15 Ojciec Mateusz odc. 248 - serial
10:10 Klan odc. 3303
10:30 Jeden z dziesięciu
11:05 Doktor Quinn odc. 26 s. 4 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:45 Cudowny świat przyrody odc. 11 - serial
13:15 Dookoła świata odc. 5
13:45 Elif odc. 236 - serial
14:45 Korona królów odc. 74 - serial
15:15 Alarm!
15:30 Wiadomości
15:45 Pogoda
15:50 Wszystko dla pań odc. 36 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
17:55 Leśniczówka odc. 19 - serial
18:25 Leśniczówka odc. 20 - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:15 Alarm!
20:35 The Wall. Wygraj marzenia odc. 31
21:30 Big Music Quiz odc. 9
22:45 Korzenie odc. 6
23:45 Bezpieczna przystań - melodramat
01:40 Tanie dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat odc. 56

TVP 2

20:10 Barwy Szczęścia

05:50 Na dobre i na złe odc. 705 - serial
06:50 Włoska kuchnia jak u babci odc. 8 - serial
07:20 Na sygnale odc. 49 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie odc. 4645
11:00 Panorama
11:05 Pogoda - flesz odc. 1341
11:15 Pytanie na śniadanie - ekstra
11:25 Rodzinka.pl odc. 76 - serial
11:55 Barwy szczęścia odc. 1855 - serial
12:30 Kolo fortuny
13:05 Tylko z tobą odc. 126 - serial
14:00 Coś dla Ciebie odc. 148
14:25 Zakupy pod kontrolą odc. 6
14:55 Na dobre i na złe odc. 705 - serial
16:00 Familiada
16:30 Kolo fortuny
17:10 Meandry uczuć odc. 101 - serial
18:00 Panorama odc. 3000
18:25 Pogoda
18:30 Sport-telegram odc. 5101
18:35 Rodzinka.pl odc. 77 - serial
19:05 Na sygnale odc. 50 - serial
19:35 Barwy szczęścia odc. 1855 - serial
20:10 Barwy szczęścia odc. 1856 - serial
20:45 O mnie się nie martw odc. 100 s. 8 - serial
21:45 Rodzinka.pl odc. 234 - serial
22:25 La La Poland odc. 2
23:15 Krag podejranych odc. 9 - serial
00:40 Błękitna głębia - film

tvn

08:00 Dzień Dobry TVN

05:40 Mango - Telezakupy
06:50 Kuchenne rewolucje odc. 2 s. 4
07:50 Doradca smaku odc. 36 s. 8
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 2242
11:00 Panorama
10:55 Ukryta prawda odc. 906 - serial
12:00 Szkoła odc. 558 - serial
13:00 19+ odc. 259 - serial
13:30 Szpital odc. 795 - serial
14:30 Kuchenne rewolucje odc. 4 s. 13
15:30 Szkoła odc. 559 - serial
16:30 19+ odc. 260 - serial
17:00 Ukryta prawda odc. 907 - serial
18:00 Szpital odc. 796 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga! odc. 5300
20:00 Shrek Forever - film
22:00 Wierna - film
00:25 Kuba Wojewódzki odc. 11 s. 12

POLSAT

16:30 Na ratunek 112

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy odc. 673 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy odc. 441 - serial
09:30 SuperPies odc. 9
10:00 Dzień, który zmienił moje życie odc. 28 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 801 - serial
12:00 Gliniarze odc. 152 - serial
13:00 Trudne sprawy odc. 718 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2684 - serial
14:45 Dlaczego ja? odc. 764 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja odc. 3625
16:30 Na ratunek 112 odc. 226 - serial
17:00 Gliniarze odc. 216 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2685 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 182 - serial
20:05 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami odc. 82
22:25 Szklana pułapka - film
01:05 Bunt obcych - film

7 tvn

12:55 Sąd rodzinny

05:20 Ukryta prawda odc. 218 - serial
06:25 Szpital odc. 307 - serial
07:20 Sąd rodzinny odc. 26 - serial
08:20 Zaklinaczka duchów odc. 2 s. 2 - serial
09:20 Przepis na życie odc. 1 s. 4 - serial
10:20 Mango - Telezakupy
11:55 Ukryta prawda odc. 582 - serial
12:55 Sąd rodzinny odc. 27 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 481 - serial
14:55 Szpital odc. 308 - serial
15:55 Zaklinaczka duchów odc. 3 s. 2 - serial
16:55 Przepis na życie odc. 2 s. 4 - serial
18:00 Zabójcza broń odc. 14 - serial
19:00 Ukryta prawda odc. 583 - serial
20:00 Zakręcony piątek - komedia
22:05 Beowulf - film
00:25 Strzelec odc. 5 - serial

4

13:00 Galileo

06:00 Detektywi w akcji odc. 83 - serial
07:05 The Looney Tunes Show odc. 6 - serial
07:35 The Looney Tunes Show odc. 7 - serial
08:00 Drużyna A odc. 23 - serial
09:00 Detektyw Monk odc. 9 - serial
10:00 Sekrety sąsiadów odc. 62 - serial
10:30 Sekrety sąsiadów odc. 63 - serial
11:00 Drużyna A odc. 1 - serial
12:00 Detektyw Monk odc. 10 - serial
13:00 Galileo odc. 680
14:00 Galileo odc. 681
15:00 Detektywi w akcji odc. 148 - serial
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 116
17:00 Nie igraj z aniołem odc. 117
18:00 Policjantki i policjanci odc. 408 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 409 - serial
20:00 Wierna jak pies. Policjantki i policjanci - film
21:40 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 189 - serial
22:40 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 190 - serial
23:50 Jarhead II: W polu ognia odc. 2 s. 1 - film
02:00 Tak czy nie

HITY DNIA

**„Zakręcony piątek”
(2003r.) TVN 7 20:00**

Tess i jej nastoletnią córkę Annę więcej dzieli, niż łączy. Za sprawą chińskich ciasteczek na matkę i córkę zostaje rzucony czar. Tess staje się piętnastolatką, a Anne czterdziestoletnią kobietą.

**„Shrek Forever”
(2010r.) TVN 20:00**

Życie Shreka i Fiony upływa w spokoju. Ogr tęskni do wypełnionych przygodami dni. Gdy w okolicy pojawia się karzeł Rumpelnicki, Shrek decyduje się zawrzeć z nim układ. W wyniku zaklęcia ogr trafia do alternatywnej rzeczywistości rządzonej przez niegodziwego karta.

puls

**13:50 Lombard.
Życie pod zastaw**

06:00 To moje życie! odc. 282 s. 4
07:00 Dziesięć przykazań odc. 49 - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 87 s. 2 - serial
09:00 Na wariackich papierach odc. 26 s. 2 - serial
10:00 Gliniarz i prokurator odc. 5 s. 4 - serial
11:00 Kobra - oddział specjalny odc. 16 s. 10 - serial
12:00 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 7 s. 5 - serial
12:55 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 10 s. 5 - serial
13:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 57 s. 2 - serial
14:50 Kobra - oddział specjalny odc. 1 s. 11 - serial
15:55 Gliniarz i prokurator odc. 6 s. 4 - serial
16:55 Na wariackich papierach odc. 27 s. 2 - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 87 s. 2 - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 88 s. 2 - serial
20:00 Kula w łeb - film
21:50 Agenci - film
23:55 Wielki Stach - komedia
02:05 Dyżur

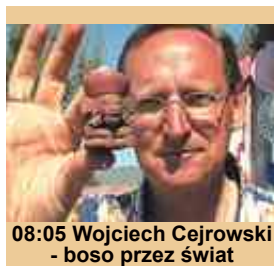
TVP KULTURA

21:45 Tygodnik kulturalny

08:00 Studio Kultura - rozmowy
08:20 W służbie propagandy
08:25 Jasna droga - film
08:35 W służbie propagandy
08:40 Wczasy pracownicze - film
08:50 Kiedy ty śpisz - film
09:00 W służbie propagandy
09:05 Trzy protokoły - film
09:10 Naprzód kolejarze - film
09:35 Wilkołak - horror
11:00 Chłopi odc. 8 - serial
12:05 Chłopi odc. 9 - serial
13:05 Studio Kultura - rozmowy
13:20 Warszawska Jesień 2006 - Pierre Boulez „Dérive 2”
14:20 Połowy na rzece wspomnień odc. 1
15:10 Pegaz odc. 71
16:10 Stepy - dramat
17:40 Videofan odc. 86
18:05 Kraina duchów, świat oczami plemienia Ju'Hoansi - film
19:35 Wydarzenie aktualne
20:00 Wstęp do filmu odc. 96
20:05 Laura - thriller
21:45 Tygodnik kulturalny
22:35 Dziennik filozofa odc. 129
22:45 Muzyka w Opactwie
23:40 Po drugiej stronie globu
02:05 Wydarzenie aktualne

TVP HISTORIA

**08:05 Wojciech Cejrowski
- boso przez świat**

06:50 Był taki dzień odc. 552
07:00 Debata historyczna
08:05 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 81
08:35 Ukryte skarby odc. 27
09:10 Ogniem i mieczem odc. 3 - serial
10:10 Śladami zbrodni i walki 1944-1956 odc. 10 - serial
10:35 Podróże z historią odc. 36
11:10 Tajemnice początków Polski odc. 5 - serial
12:10 Mieczysław Niedziałkowski - film
12:40 Wrogowie ognia - film
13:10 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
13:40 Dubler - film
14:15 Sensacje XX wieku odc. 32
15:10 Encyklopedia II wojny światowej odc. 81 - serial
15:45 Opowieść o Indiach odc. 1 - film
16:55 Lekcja historii
17:25 Daleko i blisko odc. 4
17:45 Marszałek Piłsudski odc. 1 - serial
18:50 Sensacje XX wieku odc. 50
19:20 Sensacje XX wieku odc. 51
19:55 Niecała nieprawda czyli PRL w DTV
20:30 Ślzący z bombowców - film
21:30 Ogniem i mieczem odc. 4 - serial
22:35 Szerokie tory odc. 50
23:05 Kolo historii odc. 32
23:45 Akcja „Pensjonat”
00:35 Miasto skarbów odc. 6 - serial

TRAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
08:45 Superksięga odc. 9 s. 2, - serial
09:10 Centrum Ewangelizacji
09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Duc in altum
10:00 Informacje dnia
10:15 100 cudownych miejsc na świecie - serial
10:25 „Jeszcze Najświętsza Panienka pokaze, że od burzących kolubryn mocniejsza” cz. II - film
11:25 Głos Polski
11:35 Poradnik szczęśliwego małżeństwa odc. 5 - serial
11:50 Dobra wiara, dobre tricki
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Kod Omega - film
13:55 Święty na każdy dzień
14:00 Camino Polskie - film
14:50 Kartka z kalendarza
14:55 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia z Koronką do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Siódmy sakrament
16:35 Świat na wyciągnięcie ręki odc. 8 - serial
17:00 Prawda ponad wszystko - opowieść o ks. Dzierżonie - film
17:25 Święty na każdy dzień
17:30 Okiem kamery
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
18:55 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
19:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
19:30 Latający dom - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Głos serca odc. 12 - serial
22:40 Przygody Kamili odc. 1 - film

HITY DNIA

**„Dziennik Bridget Jones”
(2001r.) TVN 22:15**

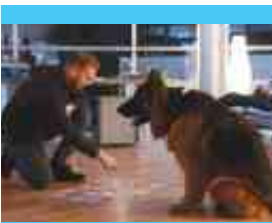
Bridget Jones, trzydziestodwulatka z nadwagą, życie wydaje się nie mieć sensu. Bridget postanawia to zmienić – chce stracić parę kilogramów, a przede wszystkim przestać fantazjować na temat szefa, Daniela. Bridget poznaje prawnika, Marka, w którym matka kobiety widzi idealnego kandydata na męża.

**„Epoka lodowcowa”
(2002r.) Polsat 20:10**

Zaczyna się epoka lodowcowa. Gadatliwy leniwiec Sid i mrukowaty mamut Manny znajdują zagubione ludzkie niemowlę. Postanawiają odnieść je rodzicom. Na bezbronnego malca poluje jednak tygrys, Diego.

TVP 1

20:20 Komisarz Alex

05:55 Sprawa dla reportera
06:55 Weterynarze z sercem odc. 38 - serial
07:25 Pełnosprawni
07:50 Rok w ogrodzie
08:10 Rok w ogrodzie extra
08:35 Jaka to melodia?
09:10 Studio Raban odc. 28
09:35 Rodzinny ekspres odc. 31
10:00 Błogosławiona pielęgniarka - film
10:55 Zakochaj się w Polsce odc. 67
11:15 Spis treści - rozmowy z Andrzejem Doboszem odc. 5
11:30 Trzecia połowa odc. 7 - serial
12:05 The Wall. Wygraj marzenia odc. 31
13:05 Putin 4.0 - film
14:05 Ojciec Mateusz odc. 248 - serial
15:05 Wojenne dziewczyny odc. 20 - serial
15:55 Korona królów odc. 71 - serial
16:25 Korona królów odc. 72 - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
17:55 Od Opola do Opola odc. 4
18:55 Orły Nawalki odc. 4 - serial
19:30 Wiadomości
20:00 Pogoda
20:10 Sport
20:20 Komisarz Alex odc. 140 - serial
21:15 Quantum of Solace - film
23:05 Spis treści - rozmowy z Andrzejem Doboszem odc. 5
23:15 Kryptonim „Nina” - film
01:10 Porwanie - thriller

TVP 2

14:35 Koło fortuny

05:40 Koło fortuny
06:15 Na sygnale odc. 187 - serial
06:45 Barwy szczęścia odc. 1852 - serial
07:15 Barwy szczęścia odc. 1853 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie odc. 4664
10:40 Pytanie na śniadanie - ekstra
10:50 Pogoda - flesz
10:55 Zatańcz ze mną - komedia
12:50 Bake off - Ale ciacho! odc. 41
14:00 Familiada odc. 2458
14:35 Koło fortuny
15:20 XVIII Mazurska Noc Kabaretowa Mragowo 2016 odc. 1
16:20 Rodzinka.pl odc. 234 - serial
16:50 Słowo na niedzielę
17:10 O mnie się nie martw odc. 100 s. 8 - serial
18:00 Panorama odc. 3001
18:20 Pogoda
18:25 Sport-telegram
18:30 Postaw na milion - kulisy
18:40 Postaw na milion
19:35 Lajk! odc. 17
19:55 Kocham Cię, Polsko! - rozgrzewka odc. 10
20:05 Kocham Cię, Polsko! odc. 10 s. 11
21:35 Riviera odc. 8 - serial
22:30 Psy II. Ostatnia krew - film
00:20 Wyspa strachu - thriller

tvn

11:00 Na Wspólnej

05:35 Mango - Telezakupy
07:50 Wyjątkowa chwila odc. 3
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 1072
11:00 Na Wspólnej odc. 2670 - serial
11:25 Na Wspólnej odc. 2671 - serial
11:50 Na Wspólnej odc. 2672 - serial
12:15 Na Wspólnej odc. 2673 - serial
12:50 Ugotowani odc. 9 s. 13
13:50 Agent - gwiazdy odc. 11 s. 3
14:50 MasterChef Junior odc. 8 s. 3
16:20 Efekt domina odc. 8 s. 5
16:55 Kuchenne rewolucje odc. 11 s. 17
17:55 Tu się gotuje! odc. 8 s. 2
18:00 36,6 °C odc. 11 s. 3
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga! odc. 5301
20:00 Miss Agent - komedia
22:15 Dziennik Bridget Jones - komedia
00:15 Tylko mnie kochaj - komedia

POLSAT

10:15 Ewa gotuje

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Kopciuszek - film
09:15 My3 odc. 43
09:45 My3 odc. 44
10:15 Ewa gotuje odc. 332
10:45 Ewa, ugotuj nam to odc. 3
10:55 Nasz nowy dom odc. 77
11:55 Wyjdź za mnie odc. 7
12:55 Top chef odc. 77
14:25 Umów się ze mną.
Take me out odc. 9
15:45 Kabaret na żywo odc. 39
17:45 SuperPies odc. 10
18:20 Chłopaki do wzięcia odc. 67
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 58 - serial
20:10 Epoka lodowcowa - film
21:55 Twoja twarz brzmi znajomo odc. 86
00:00 Opętani - horror

7 tvn

08:50 Przepis na życie

05:45 Ukryta prawda odc. 219 - serial
06:45 Mango - Telezakupy
08:50 Przepis na życie odc. 13 s. 3 - serial
09:55 Zabójcza broń odc. 12 - serial
11:00 Zabójcza broń odc. 13 - serial
12:10 Bezuchy zając i uszaty pisklak - film
13:30 Maska - komedia
15:45 Potop odc. 1 - film
19:00 Bezpieczna przystań - melodramat
21:30 Przypadkowy mąż - komedia
23:15 300 - dramat
01:45 Moc magii odc. 119

4

14:05 STOP Drogówka

06:00 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 35 - serial
06:35 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 36 - serial
07:05 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 37 - serial
07:35 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 38 - serial
08:05 Tom i Jerry Show odc. 8 - serial
08:35 Tom i Jerry Show odc. 9 - serial
09:00 Przyjaciel Świętego Mikołaja - film
11:00 Policjantki i policjanci odc. 405 - serial
12:00 Policjantki i policjanci odc. 406 - serial
13:05 Policjantki i policjanci odc. 407 - serial
14:05 STOP Drogówka odc. 177
15:05 Mój tata Scrooge - film
17:00 Policjantki i policjanci odc. 408 - serial
18:00 Policjantki i policjanci odc. 409 - serial
19:00 Galileo odc. 682
20:00 Mecenas Lena Barska odc. 15 - serial
21:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 191 - serial
22:05 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 192 - serial
23:20 Las samobójców - horror
01:05 STOP Drogówka odc. 177

puls

09:50 Lombard. Życie pod zastaw

06:00 Skorpion odc. 10 s. 2 - serial
07:00 Taki jest świat odc. 57 s. 3
07:50 Tajemnice medyczne odc. 19 - serial
08:50 Tajemnice medyczne odc. 20 - serial
09:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 84 s. 2 - serial
10:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 85 s. 2 - serial
11:45 Lombard. Życie pod zastaw odc. 86 s. 2 - serial
12:30 Lombard. Życie pod zastaw odc. 87 s. 2 - serial
13:30 Lombard. Życie pod zastaw odc. 88 s. 2 - serial
14:45 Najśmieszniejsi odc. 9
15:45 Garbi: superbryka - komedia
17:45 Mamma Mia! - komedia
20:00 Protektor - film
21:55 Nienawistna ósemka - film
01:15 Prześladowca - thriller

TVP KULTURA

20:00 Stań przy mnie

08:00 Wszystkie stworzenia duże i małe odc. 19 - serial
09:05 Historia festiwalu opolskich odc. 2
09:55 Odyseja filmowa odc. 10 - serial
11:15 Cuda - dramat
13:15 Alicja - musical
15:00 Blok. Architektura odc. 3, - film
16:00 Wydarzenie aktualne
16:40 Malpia kuracja - komedia
18:20 Dranie w kinie odc. 27
19:00 Legendy rocka odc. 57 - serial
19:25 Legendy rocka odc. 59 - serial
20:00 Stań przy mnie - film
21:35 Amy Winehouse „I Told You I Was Trouble” Live from London
22:45 Lincz - thriller
00:15 Chaos - dramat

TVP HISTORIA

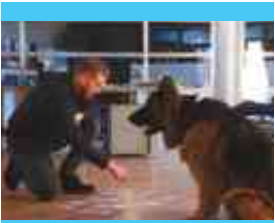
10:10 Okrasa łamie przepisy

06:50 Był taki dzień odc. 553
07:00 Malowanie i śpiewanie.
Jan Kanty Pawluśkiewicz - film
08:00 Dziedzictwo regionów odc. 9
08:25 Podwodna Polska odc. 29
09:00 Do przerwy 0:1 odc. 5 - serial
09:35 Do przerwy 0:1 odc. 6 - serial
10:10 Okrasa łamie przepisy odc. 168
10:40 Wielki test z historii. Od niepodległości do niepodległości
12:15 Sprint przez historię Przemysława Babiarza odc. 3
12:50 Opowieści o Yellowstone odc. 3 - serial
13:50 Szerokie tory odc. 61
14:25 Wielka gra Teleturniej
15:30 Spór o historię odc. 179
16:10 Błękitna Armia 1917-1919 - film
17:25 Marzyciele odc. 1 - serial
18:00 U Pana Boga w ogródku odc. 6 - serial
18:50 Tajemnice początków Polski odc. 5 - serial
20:00 Było, nie minęło - ekstra odc. 10
20:40 Ekstradycja odc. 3 s. 3 - serial
21:45 Komendant Zagończyk - film
23:00 Jerzy Popiełuszko - posłaniec prawdy - film
00:40 Pivna historia - film

TRAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
08:55 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
09:00 Sanktuarium Matki Bożej w Lous we Francji - film
09:50 Niezwykłości przyrody Nowej Zelandii
10:00 Informacje dnia
10:15 Myśląc ojczyzna
10:30 Święty na każdy dzień
10:35 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
12:50 Nasz Max i jego przygoda z Biblią odc. 10 - serial
13:20 Siódmy sakrament
13:45 Ocalić od zapomnienia
13:55 Święty na każdy dzień
14:00 Głos serca odc. 12 - serial
14:40 Ku pokrzepieniu serc
15:10 Trzy wyspy - trzy światy - film
15:20 100 cudownych miejsc na świecie - serial
15:30 Wierzę w Boga
15:45 Spotkania z ekologią odc. 16
16:00 Informacje dnia
16:10 Próba wiary - serial
17:00 Z Parlamentu Europejskiego
17:30 Okiem kamery
18:00 Występ Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Marcowy kawaler - spektakl
23:00 Tekla - życie dla Ewangelii - film

TVP 1

15:05 Komisarz Alex

05:35 Galeria odc. 123 - serial
06:05 Słownik polsko@polski
06:35 Wojskopolskie.pl odc. 9
07:00 Msza święta z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:40 Jaka to melodia?
09:15 Ziarno odc. 660
09:45 Gen innowacyjności odc. 4
10:05 Weterynarze z sercem odc. 39 - serial
10:40 Leśniczówka odc. 19 - serial
11:05 Leśniczówka odc. 20 - serial
11:35 Spotkanie ze świętym odc. 4
11:50 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Z pamięci - rozmowy z Andrzejem Doboszem odc. 5
13:00 Błękitna Planeta II odc. 1 - serial
14:05 Sonda II
14:30 Droga do Rosji odc. 6
15:05 Komisarz Alex odc. 140 - serial
15:55 Korona królów odc. 73 - serial
16:25 Korona królów odc. 74 - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Big Music Quiz odc. 9
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Wiadomości
20:00 Pogoda
20:05 Sport
20:10 Wojenne dziewczyny odc. 21 - serial
21:05 Facet (nie)potrzebny od zaraz - komedia
22:45 Od Opola do Opola odc. 4
23:35 Z pamięci - rozmowy z Andrzejem Doboszem odc. 5
23:45 W sercu oceanu odc. 9 - serial
00:45 Warsaw by Night - komediodramat

TVP 2

14:00 Familiada

05:40 Koło fortuny
06:15 Barwy szczęścia odc. 1854 - serial
06:45 Barwy szczęścia odc. 1855 - serial
07:20 Barwy szczęścia odc. 1856 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie odc. 4668
10:45 Podwodna planeta odc. 6 - serial
11:40 Droga do Rosji odc. 5
12:20 Kocham Cię, Polsko! odc. 10 s. 11
14:00 Familiada odc. 2459
14:35 Koło fortuny
15:20 Bake off - Ale ciacho! odc. 42
16:20 Bake off - Ale przepis odc. 42
16:35 Falszywy narzeczon - komedia
18:00 Panorama odc. 3002
18:20 Pogoda
18:25 Sport-telegram
18:35 Rodzinka.pl odc. 234 - serial
19:05 Na sygnale odc. 188 - serial
19:35 Zakupy pod kontrolą odc. 6
20:05 Błękitna głębia - film
22:05 Władcy wojny - dramat
00:10 Dzień ojca - komedia

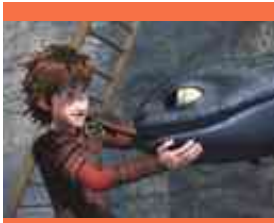
tvn

19:45 Uwaga!

05:45 Mango - Teleshopping
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 1073
11:00 Co za tydzień odc. 848
11:40 Iron Majdan odc. 8
12:40 Diagnoza odc. 11 s. 2 - serial
13:40 Druga szansa odc. 8 s. 5 - serial
14:40 36,6 °C odc. 11 s. 3
15:45 Wielka Szóstka - film
17:50 Wyjątkowa chwila odc. 4
18:00 Ugotowani odc. 10 s. 13
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga! odc. 5302
20:00 MasterChef Junior odc. 9 s. 3
21:35 Wróg publiczny - thriller
00:15 Złodziej życia - thriller

POLSAT

08:15 Jeźdźcy smoków

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 50 - serial
08:15 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 51 - serial
08:45 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 52 - serial
09:15 Kung Fu Panda: Sekrety Potężnej Piątki - film
09:50 Piękna i bestia - film
11:45 Dr Dolittle III - komedia
13:50 Epoka lodowcowa - film
15:40 Twoja twarz brzmi znajomo odc. 86
17:35 Nasz nowy dom odc. 116
18:40 Aż chce się żyć odc. 3
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Państwo w państwie odc. 271,
20:00 W rytmie serca odc. 24 - serial
21:05 XII Płocka Noc Kabaretowa
00:10 Rewers - komedia

7 tvn

09:55 Przepis na życie

05:50 Ukryta prawda odc. 220 - serial
06:50 Mango - Teleshopping
08:55 Przepis na życie odc. 1 s. 4 - serial
09:55 Przepis na życie odc. 2 s. 4 - serial
10:55 Zabójcza broń odc. 14 - serial
11:55 Zeus i Roksana - komedia
14:05 Strzały nad Saber River - western
16:10 Potop odc. 2 - film
19:00 Lucyfer odc. 10 s. 2 - serial
20:00 Wojna światów - film
22:25 Strzelec odc. 6 - serial
23:30 Dla niej wszystko - dramat
02:10 Moc magii odc. 120

4

10:20 Galileo

06:00 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 37 - serial
06:35 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 38 - serial
07:05 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 39 - serial
07:35 Jeźdźcy smoków:
Na końcu świata odc. 40 - serial
07:55 Tom i Jerry Show odc. 10 - serial
08:30 Królowa śniegu odc. 12 - film
10:20 Galileo odc. 681
11:20 Galileo odc. 682
12:25 Annie - komedia
14:50 Komandosi z Navarony - film
17:25 Zwierzak - komedia
19:00 Galileo odc. 683
20:05 Straszny film V - komedia
21:55 Mecenasa Lena Barska odc. 15 - serial
22:55 Dom w głębi lasu - horror
01:00 Zagadkowe zgony odc. 1 - serial

puls

08:50 Co ludzie powiedzą?

06:00 Skorpion odc. 11 s. 2 - serial
06:50 Przygody Merlina odc. 13 s. 2 - serial
07:55 Najmieszniejsi odc. 9
08:50 Co ludzie powiedzą? odc. 8 s. 5 - serial
09:25 Co ludzie powiedzą? odc. 9 s. 5 - serial
10:00 Ostatni legion - film
11:55 After Earth: 1000 lat po Ziemi - film
13:50 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film
15:15 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film
16:30 7 krasnoludków. Historia prawdziwa - komedia
18:25 Taxi II - film
20:00 Szybcy i wściekły - Tokio Drift - film
22:05 Prześladowca - thriller
00:00 Uwikłana odc. 9 - serial

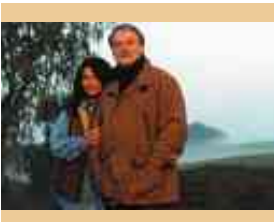
TVP KULTURA

17:15 Studio Kultura - niedziela z...

08:00 Wszystkie stworzenia duże i małe odc. 20 - serial
09:05 Gustav Mahler - Autopsja geniusza - film
10:45 Trzeci punkt widzenia odc. 235
11:15 Którędy po sztukę odc. 49
11:30 Stań przy mnie - film
13:05 Chuligan literacki odc. 79
13:35 Nienasyceń odc. 23
14:10 Rusalka - opera
16:50 Rzecz Polska odc. 10
17:15 Studio Kultura - niedziela z... odc. 498
18:10 Zielono mi - piosenki Agnieszki Osieckiej
20:20 Cztery noce z Anną - dramat
22:05 Scena alternatywna odc. 60,
22:35 Trzeci punkt widzenia odc. 235
23:15 Albert Cinema - film
00:15 Hipopotamy - film

TVP HISTORIA

09:20 Siedlisko

06:50 Był taki dzień odc. 554
06:55 Na wsi zabawa
07:30 Spotkania sentymalne odc. 4
08:10 Prorok - rzecz o ks. Franciszku Blachnickim - film
09:20 Siedlisko odc. 7 - serial
10:15 Okrasa łamie przepisy odc. 167
10:50 Źródła naszej cywilizacji odc. 1 - film
11:55 Dzikie Chiny odc. 1 - serial
12:55 Afryka odc. 3 - serial
14:00 Szerokie tory odc. 118
14:40 Ty, co w Ostrej świecisz Bramie - dramat
16:25 Wielka gra odc. 83
17:20 Ex libris
17:45 U Pana Boga w ogródku odc. 7 - serial
18:40 Ślacy z bombowców - film
19:35 Jasminum - film
21:35 Wielki test z historii. II wojna światowa
23:25 Skarb trzech łotrów - film
00:40 Historia świata według Andrew Marra odc. 1 - film

TRAM

08:00 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:00 Myśląc ojczyzna
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
09:30 Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Śladami apostoła Pawła odc. 3 - serial
11:30 Ja głuchy
12:00 Regina Coeli z Ojcem świętym Franciszkiem
12:20 Wieś - to też Polska
13:30 Papież Polak do Rodaków - serial
13:55 Kartka z kalendarza Narodu Wybranego - film
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
17:00 Tam, gdzie Bóg płacze - serial
17:30 Okiem kamery
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Retrospekcja
19:30 Moja katolicka rodzina - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Cuda Jezusa odc. 6 - serial
22:25 Kartka z kalendarza
22:30 100 cudownych miejsc na świecie - serial
22:40 Tydzień z Ziemi Świętej
23:00 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
23:30 Orędowniczka w codzienności

HITY DNIA

„Taxi II” (2000r.) TV Puls 18:25
Daniel i Emilien zostają uwikłani w aferę terrorystyczną. Wszystko zaczęło się od podwiezienia na lotnisko komisarza Giberta. Szef policji miał powitać gości z zagranicy. Spóźniłby się, lecz Daniel pokonał wszelkie przeszkody na drodze. Pobyt japońskiego ministra został jednak zakłócony atakiem yakuzy.

„Wielka Szóstka” (2014r.) TVN 15:45
Opowieść o młodym fanie robotyki, Hiro Hamadzie, który mieszka z bratem Tadashim, ciotką Kass i kotem Moherem. Gdy Tadashi ginie w pożarze, Hiro staje przed nie lada wyzwaniem. Z pomocą robota Baymaxa i grupy przyjaciół ma ocalić przed zniszczeniem miasto San Fransokyo.

TVP 1

18:00 Klan

05:50 Telezakupy
06:25 Elif odc. 236 - serial
07:15 Komisariat odc. 73 - serial
07:45 Alarm!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Jaka to melodia?
10:30 Jeden z dziesięciu
11:05 Zagadka hotelu Grand odc. 57 s. 3 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:25 Agropogoda Pogoda
12:35 Błękitna Planeta II odc. 1 - serial
13:45 Elif odc. 237 - serial
14:45 Okrasa łamie przepisy odc. 173
15:15 Alarm!
15:30 Wiadomości
15:45 Pogoda
15:55 Leśniczówka odc. 19 - serial
16:15 Leśniczówka odc. 20 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
18:00 Klan odc. 3304
18:30 Korona królów odc. 75 - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:15 Alarm!
20:35 Sceny niemalże małżeńskie Stefani Grodzińskiej - spektakl
22:00 Warto rozmawiać
23:05 Pacholki Rosji - film
00:10 Facet (nie)potrzebny od zaraz - komedia

TVP 2

18:35 Rodzinka.pl

05:30 Kolo fortuny
06:05 O mnie się nie martw odc. 100 s. 8 - serial
07:00 Coś dla Ciebie odc. 138
07:20 Na sygnale odc. 50 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:00 Panorama
11:15 Pytanie na śniadanie - ekstra
11:25 Rodzinka.pl odc. 77 - serial
11:55 Barwy szczęścia odc. 1856 - serial
12:30 Kolo fortuny
13:05 Tylko z tobą odc. 127 - serial
14:00 Podwodna planeta odc. 6 - serial
14:55 O mnie się nie martw odc. 100 s. 8 - serial
16:00 Familiada
16:30 Kolo fortuny
17:10 Czarna perła
18:00 Panorama odc. 3003
18:25 Pogoda Program
18:30 Sport-telegram
18:35 Rodzinka.pl odc. 78 - serial
19:05 Na sygnale odc. 51 - serial
19:35 Barwy szczęścia odc. 1856 - serial
20:10 Barwy szczęścia odc. 1857 - serial
20:40 Kulisy serialu „Barwy szczęścia” odc. 35
20:50 M jak miłość odc. 1370 - serial
21:45 Kulisy serialu „M jak miłość” - film
21:50 Za marzenia odc. 9 - serial
22:50 Tylko jedno spojrzenie odc. 1 - serial
23:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas odc. 288 s. 14 - serial
00:50 O mnie się nie martw odc. 100 s. 8 - serial

tvn

15:30 Szkoła

05:50 Uwaga! odc. 5302
06:15 Mango - Telezakupy
07:25 Nowa Maja w ogrodzie odc. 10 s. 2
07:55 Akademia ogrodnika odc. 10
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 2243
10:55 Tu się gotuje! odc. 8 s. 2
11:00 Ukryta prawda odc. 907 - serial
12:00 Szkoła odc. 559 - serial
13:00 19+ odc. 260 - serial
13:30 Szpital odc. 796 - serial
14:30 Kuchenne rewolucje odc. 5 s. 13
15:30 Szkoła odc. 560 - serial
16:30 19+ odc. 261 - serial
17:00 Ukryta prawda odc. 908 - serial
18:00 Szpital odc. 797 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga! odc. 5303
20:10 Doradca smaku odc. 37 s. 8
20:15 Na Wspólnej odc. 2674 - serial
20:55 Milionerzy odc. 160
21:30 Druga szansa odc. 9 s. 5 - serial
22:30 Iron Majdan odc. 9
23:35 Wróg publiczny - thriller
02:15 Co za tydzień odc. 848

POLSAT

13:00 Trudne sprawy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy odc. 674 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy odc. 442 - serial
09:30 Malanowski i Partnerzy odc. 443 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie odc. 29 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 802 - serial
12:00 Gliniarze odc. 153 - serial
13:00 Trudne sprawy odc. 719 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2685 - serial
14:45 Dlaczego ja? odc. 765 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja odc. 3626
16:30 Na ratunek 112 odc. 227 - serial
17:00 Gliniarze odc. 217 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2686 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 7 - serial
20:10 Avatar - film
23:45 Przebiegła gra - film
01:45 Kamienie na szaniec - dramat

HITY DNIA

„Avatar”
(2009r.) Polsat 20:10

Byli komandos Jake jedzie na Pandorę. Celem programu jest dostęp do pokładów minerału. Atmosfera między Ziemianami a zamieszkującymi Pandorę Na’vi jest napięta. Gdy księżniczka Neytiri ratuje Jake’owi życie, ten dołącza do Na’vi. Tymczasem wojna jest nieunikniona.

„Długi wrześnieowy weekend”
(2013r.) TVN 7 20:00

Adele samotnie wychowuje Henry’ego. Przeddzień Święta Pracy matka i syn jadą do marketu. W sklepie podchodzi do nich Frank, który wymusza na nich, by zabrali go do domu. Jak się okazuje, Frank jest zbiegłym więźniem. Pobyt mężczyzny w domu przedłuża się, intruz staje się głową rodziny.

7 tvn

09:20 Przepis na życie

05:20 Ukryta prawda odc. 221 - serial
06:25 Szpital odc. 308 - serial
07:20 Sąd rodzinny odc. 27 - serial
08:20 Zaklinaczka duchów odc. 3 s. 2 - serial
09:20 Przepis na życie odc. 2 s. 4 - serial
10:20 Mango - Telezakupy
11:55 Ukryta prawda odc. 583 - serial
12:55 Sąd rodzinny odc. 28 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 482 - serial
14:55 Szpital odc. 309 - serial
15:55 Zaklinaczka duchów odc. 4 s. 2 - serial
16:55 Przepis na życie odc. 3 s. 4 - serial
18:00 Zabójcza broń odc. 15 - serial
19:00 Ukryta prawda odc. 584 - serial
20:00 Długi wrześnieowy weekend - dramat
22:20 Biuro odc. 1 - serial
22:55 Biuro odc. 2 - serial
23:25 Fatum - horror

4

21:05 Śmierć na 1000 sposobów

06:00 Detektywi w akcji odc. 84 - serial
07:05 The Looney Tunes Show odc. 7 - serial
07:35 The Looney Tunes Show odc. 8 - serial
08:00 Drużyna A odc. 1 - serial
09:00 Detektyw Monk odc. 10 - serial
10:00 Sekrety sąsiadów odc. 64 - serial
10:30 Sekrety sąsiadów odc. 65 - serial
11:00 Drużyna A odc. 2 - serial
12:00 Detektyw Monk odc. 11 - serial
13:00 Detektywi w akcji odc. 149 - serial
14:00 STOP Drogówka odc. 96
15:00 Detektywi w akcji odc. 150 - serial
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 118
17:00 Nie igraj z aniołem odc. 119
18:00 Policjantki i policjanci odc. 409 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 410 - serial
20:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 193 - serial
21:05 Śmierć na 1000 sposobów odc. 10 - serial
21:35 Śmierć na 1000 sposobów odc. 11 - serial
22:00 Galileo odc. 682
23:00 Galileo odc. 683
00:00 Bez odwrotu - thriller

puls

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

06:00 To moje życie! odc. 283 s. 4
07:00 Dziesięć przykazań odc. 50 - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 88 s. 2 - serial
09:00 Na wariackich papierach odc. 27 s. 2 - serial
10:00 Gliniarz i prokurator odc. 6 s. 4 - serial
11:00 Kobra - oddział specjalny odc. 1 s. 11 - serial
12:00 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 8 s. 5 - serial
12:55 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 11 s. 5 - serial
13:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 58 s. 2 - serial
14:50 Kobra - oddział specjalny odc. 2 s. 11 - serial
15:55 Gliniarz i prokurator odc. 7 s. 4 - serial
16:55 Na wariackich papierach odc. 28 s. 2 - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 88 s. 2 - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 89 s. 2 - serial
20:00 W odwecie za śmierć - thriller
21:55 Nienawistna ósemka - film
01:30 Taki jest świat

TVP KULTURA

11:00 Chłopi

08:00 Studio Kultura - rozmowy
08:20 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy - film
09:25 Stepy - dramat
11:00 Chłopi odc. 10 - serial
12:00 Chłopi odc. 11 - serial
13:05 Studio Kultura - rozmowy
13:20 Niemcy - dramat
15:20 Oczy uroczne - film
16:05 Studio Kultura - niedziela z... odc. 498
16:55 Życie rodzinne - dramat
18:40 Za młodzi na śmierć odc. 8 - serial
19:40 Informacje kulturalne
20:00 Blok. Muzyka odc. 4 - film
21:00 Fusy - film
21:40 Opieka artystyczna: Wojciech Jerzy Has odc. 7
21:45 Z podniesionymi rękami - film
21:50 Jajko - film
22:00 Opieka artystyczna: Wojciech Jerzy Has odc. 7
22:05 Podróż - film
22:10 Kaśka, bimber i motocykl - film
22:25 Opieka artystyczna: Wojciech Jerzy Has odc. 7
22:29 Skrzydła - film
22:55 Którędy po sztukę odc. 54,
23:00 Wanda Czelkowska
23:25 Dziennik filozofa odc. 130
23:40 Sierpień w hrabstwie Osage - komediodramat
01:50 Informacje kulturalne

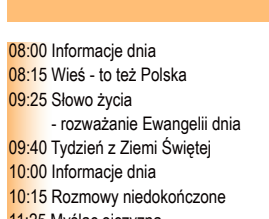
TVP HISTORIA

18:50 Sensacje XX wieku

06:50 Był taki dzień odc. 555
07:00 Gorzkie zwycięstwo - film
07:55 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 82
08:25 Ukryte skarby odc. 10
09:00 Ogniem i mieczem odc. 4 - serial
10:05 Opowieści o Yellowstone odc. 3 - serial
11:05 Niecała nieprawda czyli PRL w DTV
11:40 Umarłem, aby żyć - film
13:15 Sensacje XX wieku odc. 50
13:45 Sensacje XX wieku odc. 51
14:20 Encyklopedia II wojny światowej odc. 3 - serial
15:15 Spór o historię odc. 12
15:50 Afryka odc. 3 - serial
16:55 Ex libris
17:20 Flesz historii
17:45 Marszałek Piłsudski odc. 2 - serial
18:50 Sensacje XX wieku odc. 132
19:20 Sensacje XX wieku odc. 176
19:55 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
20:30 Największe oblężenia średniowiecza odc. 1 - film
21:30 Korona królów odc. 1 - serial
22:05 Korona królów odc. 2 - serial
22:40 Kronikarz czasu wojny - film
23:35 Wojna i Polska - film
01:15 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 82

TRAM

08:00 Informacje dnia

08:15 Wieś - to też Polska
09:25 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
09:40 Tydzień z Ziemi Świętej
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc ojczyzna
11:35 Młodzi Świata
11:45 Kartka z kalendarza
11:50 Retrospekcja
11:55 Święty na każdy dzień
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Effetha - okno na świat - film
13:05 Trzy wyspy - trzy światy - film
13:15 Kabwe
13:20 Koncert życzeń
14:10 Niebieska jabłoń - film
15:45 Święty na każdy dzień
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuarium polskie
16:30 Zew natury
16:55 Świadkowie - serial
17:25 Kartka z kalendarza
17:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja w parafii pw. Św. Stanisława - bp.m. w Stoczku koło Węgrowa
19:45 Jay Jay Odrzutowiec - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Stan bezpieczeństwa państwa
22:10 Dziesięć przykazań odc. 72 - serial
23:00 Osoba i dzieło o. M.A. Krapca - wykład ks. prof. Andrzeja Maryniarczyka Publicystyka kulturalna

TVP 1

18:30 Korona królów

05:50 Telezakupy
06:25 Elif odc. 237 - serial
07:15 Komisariat odc. 74 - serial
07:45 Alarm! Magazyn reporterów
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Jaka to melodia?
09:15 The Wall. Wygraj marzenia odc. 31
10:10 Klan odc. 3304
10:30 Jeden z dziesięciu
11:05 Zagadka hotelu Grand odc. 58 s. 3 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 To się opłaca
12:50 24 godziny w Himalajach. Walka o przetrwanie - film
13:45 Elif odc. 238 - serial
14:45 Korona królów odc. 75 - serial
15:15 Alarm!
15:30 Wiadomości
15:45 Pogoda
15:50 Wszystko dla pań odc. 37 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
18:00 Klan odc. 3305
18:30 Korona królów odc. 76 - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:15 Alarm!
20:30 Program rozrywkowy
21:00 63. Konkurs Piosenki Eurowizji - Lizbona 2018
23:20 Krawcowa z Madrytu odc. 7 - serial
00:15 Labirynt odc. 2 - serial

TVP 2

18:35 Rodzinka.pl

05:25 Kolo fortuny
06:05 M jak miłość odc. 1370 - serial
07:00 Pamięć i modlitwa
07:20 Na sygnale odc. 51 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:00 Panorama
11:15 Pytanie na śniadanie - ekstra
11:25 Rodzinka.pl odc. 78 - serial
11:55 Barwy szczęścia odc. 1857 - serial
12:30 Kolo fortuny
13:05 Tylko z tobą odc. 128 - serial
14:00 Jak tego nie robić samemu - film
14:55 M jak miłość odc. 1370 - serial
16:00 Familiada
16:30 Kolo fortuny
17:10 Serial fabularny - serial
18:00 Panorama odc. 3004
18:25 Pogoda
18:30 Sport-telegram
18:35 Rodzinka.pl odc. 79 - serial
19:05 Na sygnale odc. 52 - serial
19:35 Barwy szczęścia odc. 1857 - serial
20:10 Barwy szczęścia odc. 1858 - serial
20:40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale” odc. 9 - serial
20:50 M jak miłość odc. 1371 - serial
21:45 Kulisy serialu „M jak miłość” - film
21:55 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:00 Imperium marzeń - film
00:25 La La Poland odc. 2

tvn

19:50 Uwaga!

05:40 Mango - Telezakupy
06:50 Kuchenne rewolucje odc. 3 s. 4
07:50 Doradca smaku odc. 37 s. 8
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 2244
10:55 Ukryta prawda odc. 908 - serial
12:00 Szkoła odc. 560 - serial
13:00 19+ odc. 261 - serial
13:30 Szpital odc. 797 - serial
14:30 Kuchenne rewolucje odc. 6 s. 13
15:30 Szkoła odc. 561 - serial
16:30 19+ odc. 262 - serial
17:00 Ukryta prawda odc. 909 - serial
18:00 Szpital odc. 798 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga! odc. 5304
20:10 Doradca smaku odc. 38 s. 8
20:15 Na Wspólnej odc. 2675 - serial
20:55 Milionerzy odc. 161
21:30 Diagnoza odc. 12 s. 2 - serial
22:30 Kuba Wojewódzki odc. 12 s. 12
23:30 Superwizjer odc. 1130
00:05 Tu się gotuje! odc. 8 s. 2

POLSAT

19:30 Świat według Kiepskich

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy odc. 675 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy odc. 444 - serial
09:30 Malanowski i Partnerzy odc. 447 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie odc. 30 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 803 - serial
12:00 Gliniarze odc. 154 - serial
13:00 Trudne sprawy odc. 720 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2686 - serial
14:45 Dlaczego ja? odc. 766 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja odc. 3627
16:30 Na ratunek 112 odc. 228 - serial
17:00 Gliniarze odc. 218 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2687 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich - serial
20:10 Kamienie na szaniec - dramat
22:40 Hitman: Agent 47 - thriller
00:45 Earl i ja, i umierająca dziewczyna - dramat

7 tvn

06:25 Szpital

05:35 W-11 - wydział śledczy odc. 1134 - serial
06:25 Szpital odc. 309 - serial
07:20 Sąd rodzinny odc. 28 - serial
08:20 Zaklinaczka duchów odc. 4 s. 2 - serial
09:20 Przepis na życie odc. 3 s. 4 - serial
10:20 Mango - Telezakupy
11:55 Ukryta prawda odc. 584 - serial
12:55 Sąd rodzinny odc. 29 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 483 - serial
14:55 Szpital odc. 310 - serial
15:55 Zaklinaczka duchów odc. 5 s. 2 - serial
16:55 Przepis na życie odc. 4 s. 4 - serial
18:00 Zabójcza broń odc. 16 - serial
19:00 Ukryta prawda odc. 585 - serial
20:00 Zaginiony w akcji III - film
22:20 Wojna światów - film
00:45 American Horror Story: Asylum odc. 10 s. 2 - serial

4

06:00 Detektywi w akcji

06:00 Detektywi w akcji odc. 85 - serial
07:05 The Looney Tunes Show odc. 8 - serial
07:35 The Looney Tunes Show odc. 9 - serial
08:00 Drużyna A odc. 2 - serial
09:00 Detektyw Monk odc. 11 - serial
10:00 Sekrety sąsiadów odc. 66 - serial
10:30 Sekrety sąsiadów odc. 67 - serial
11:00 Drużyna A odc. 3 - serial
12:00 Detektyw Monk odc. 12 - serial
13:00 Detektywi w akcji odc. 151 - serial
14:00 STOP Drogówka odc. 97
15:00 Detektywi w akcji odc. 152 - serial
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 120
17:00 Nie igraj z aniołem odc. 121
18:00 Policjantki i policjanci odc. 410 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 411 - serial
20:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 194 - serial
21:00 Straszny film V - komedia
22:50 Siła taktyczna - film
00:40 STOP Drogówka odc. 177

HITY DNIA

„Brick Mansions.
Najlepszy z najlepszych”
(2014r.) TV Puls 20:00

Tajny agent policji Damien ma 24 godziny, by odszukać pocisk z głowicą nuklearną. Trop wiedzie go do handlarza narkotykami. W odciętym od świata getcie zwanym Brick Mansions Damien znajduje sprzymierzeńca – Lino. Ma on porachunki z bossem podziemia. Postanawia pomóc Damienowi.

„Straszny film V”
(2013r.) TV 4 21:00

Troje osieroconych dzieci trafia pod opiekę Dana i Jody Sandersów. Wkrótce okazuje się, że wraz z dziećmi w domu pojawił się demon. Jody i Dan próbują ratować rodzinę.

puls

18:00 Lombard.
Życie pod zastaw

06:00 To moje życie! odc. 284 s. 4
07:00 Dziesięć przykazań odc. 51 - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 89 s. 2 - serial
09:00 Na wariackich papierach odc. 28 s. 2 - serial
10:00 Gliniarz i prokurator odc. 7 s. 4 - serial
11:00 Kobra - oddział specjalny odc. 2 s. 11 - serial
12:00 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 9 s. 5 - serial
12:55 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 12 s. 5 - serial
13:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 59 s. 2 - serial
14:50 Kobra - oddział specjalny odc. 3 s. 11 - serial
15:55 Gliniarz i prokurator odc. 8 s. 4 - serial
16:55 Na wariackich papierach odc. 29 s. 2 - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 89 s. 2 - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 90 s. 2 - serial
20:00 Brick Mansions. Najlepszy z najlepszych - film
21:50 Szybcy i wściekli - Tokio Drift - film
23:55 Facet pełen uroku - komediodramat
01:55 Wikingowie odc. 13 s. 4 - serial

TVP KULTURA

16:05 Tygodnik kulturalny

08:00 Studio Kultura - rozmowy
08:15 Wydarzenie aktualne
08:50 Informacje kulturalne
09:15 Życie rodzinne - dramat
11:00 Chłopi odc. 12 - serial
12:05 Chłopi odc. 13 - serial
13:05 Studio Kultura - rozmowy
13:20 Klucznik - film
14:55 Tajemnica wielkiego Krzysztofa - nowela
16:05 Tygodnik kulturalny
17:00 Operacja Himmler - dramat
18:30 Syberyjska lekcja - film
19:40 Informacje kulturalne
20:00 Bóg Niżyński - spektakl
22:05 Dezerterzy odc. 79
22:35 Dziennik filozofa odc. 131
22:45 Creative Control - film
00:30 Bezmiar sprawiedliwości - dramat

TVP HISTORIA

08:10 Wojciech Cejrowski
- boso przez świat

06:50 Był taki dzień odc. 556
07:00 Defilada bez zwycięzców - film
07:30 Świadkowie nieznanych historii odc. 79,
08:10 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 83
08:40 Ukryte skarby odc. 14
09:10 Korona królów odc. 1 - serial
09:45 Korona królów odc. 2 - serial
10:25 Daleko i blisko odc. 4
10:45 Ty, co w Ostrej świecisz Bramie - dramat
12:10 Marzyciele odc. 1 - serial
12:40 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
13:15 Sensacje XX wieku odc. 132
13:45 Sensacje XX wieku odc. 176
14:15 Encyklopedia II wojny światowej odc. 54 - serial
14:40 Koło historii odc. 31
15:25 Największe obłęzenia średniowiecza odc. 1 - film
16:25 Gorzkie zwycięstwo - film
17:15 Archiwum zimnej wojny odc. 2
17:45 Marszałek Piłsudski odc. 3 - serial
18:50 Sensacje XX wieku odc. 27
19:55 Jak było?
20:35 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:00 Klub profesora Tutki odc. 8 - serial
21:25 Korona królów odc. 3 - serial
21:55 Korona królów odc. 4 - serial
22:35 Niosła go Polska odc. 1 - film
00:05 Miasto 44 - film

TRAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
08:40 Świadkowie - serial
09:10 Papież Polak do Rodaków - serial
09:35 Być Koptem - film
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Mysłąc ojczyzna
11:45 Chęć żyć - film
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 „... a hańdwnych czasów żodyn już nie wróci” - Pieśniczki spod Równicy
13:30 Ja głuchy
14:00 Dziesięć przykazań odc. 72 - serial
14:50 Guadalupe - żywy obraz - film
15:45 Kartka z kalendarza
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą - poradnik
16:30 Kalejdoskop młodych
16:50 Express studencki
17:00 100 cudownych miejsc na świecie - serial
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Okiem kamery
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z telefontycznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłąc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Albert Schweitzer - film
23:50 Lusaka Bauleni

HITY DNIA

„No Escape” (2015r.) TVN 22:30

Jack postanawia przenieść się wraz z rodziną do Azji. Następnego dnia odkrywa, że w mieście trwają krwawe zamieszki. Nie działa sprzęt elektroniczny. Co gorsza, rebelianci występują przeciw obcokrajowcom. Jack musi znaleźć sposób, aby ochronić bliskich. Pomaga mu w tym pewien Brytyjczyk.

„Władza absolutna” (1997r.) TVN 7 20:00

Zawodowy włamywacz jest przypadkowym świadkiem przestępstwa popełnionego przez prezydenta Stanów Zjednoczonych, który robi wszystko, aby nikt się o tym nie dowiedział.

TVP 1

18:30 Korona królów

05:50 Telezakupy
06:25 Elif odc. 238 - serial
07:15 Komisarjat odc. 75 - serial
07:45 Alarm!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Jaka to melodia?
09:15 Wojenne dziewczyny odc. 21 - serial
10:10 Klan odc. 3305
10:30 Jeden z dziesięciu
11:05 Doktor Quinn odc. 27 s. 4 - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Agropogoda
12:30 Agropogoda
12:40 Domy zwierząt odc. 1 - serial
13:45 Elif odc. 239 - serial
14:45 Korona królów odc. 76 - serial
15:15 Alarm!
15:30 Wiadomości
15:40 Pogoda
15:45 Wszystko dla pań odc. 38 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia?
18:00 Klan odc. 3306
18:30 Korona królów odc. 77 - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:15 Alarm!
20:25 Trzecia połowa odc. 8 - serial
20:55 Wielki test o kulturze
22:35 Ocaleni odc. 7
23:40 Orły Nawalki odc. 4 - serial
00:15 Ostatnie mroczne tajemnice Hitlera - film

TVP 2

07:20 Na sygnale

06:00 M jak miłość odc. 1371 - serial
06:50 Pozyteczni.pl
07:20 Na sygnale odc. 52 - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:00 Panorama
11:15 Pytanie na śniadanie - ekstra
11:25 Rodzinka.pl odc. 79 - serial
11:55 Barwy szczęścia odc. 1858 - serial
12:30 Kolo fortuny
13:05 Tylko z tobą odc. 129 - serial
14:00 Ziemia. Podwodny świat odc. 9 - serial
14:55 M jak miłość odc. 1371 - serial
16:00 Familiada
16:30 Kolo fortuny
17:10 Czarna perła
18:00 Panorama odc. 3005
18:25 Pogoda
18:30 Sport-telegram
18:35 Rodzinka.pl odc. 80 - serial
19:05 Na sygnale odc. 53 - serial
19:35 Barwy szczęścia odc. 1858 - serial
20:10 Barwy szczęścia odc. 1859 - serial
20:45 Na dobre i na złe odc. 706 - serial
21:45 Na sygnale odc. 189 - serial
22:25 Monte Carlo Komedia
00:15 Rodzinka.pl odc. 234 s. 12 - serial

tvn

13:00 19+

05:40 Mango - Telezakupy
06:50 Kuchenne rewolucje odc. 4 s. 4
07:50 Doradca smaku odc. 38 s. 8
08:00 Dzień Dobry TVN odc. 2245
10:55 Ukryta prawda odc. 909 - serial
12:00 Szkoła odc. 561 - serial
13:00 19+ odc. 262 - serial
13:30 Szpital odc. 798 - serial
14:30 Kuchenne rewolucje odc. 7 s. 13
15:30 Szkoła odc. 562 - serial
16:30 19+ odc. 263 - serial
17:00 Ukryta prawda odc. 910 - serial
18:00 Szpital odc. 799 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga! odc. 5305
20:10 Doradca smaku odc. 39 s. 8
20:15 Na Wspólnej odc. 2676 - serial
20:55 Milionerzy odc. 162
21:30 Agent - gwiazdy odc. 12 s. 3
22:30 No Escape - thriller
00:45 Wierna - film

POLSAT

14:00 Pierwsza Miłość

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy odc. 676 - serial
09:00 Małanowski i Partnerzy odc. 448 - serial
09:30 Małanowski i Partnerzy odc. 449 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie odc. 31 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 804 - serial
12:00 Gliniarze odc. 155 - serial
13:00 Trudne sprawy odc. 721 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2687 - serial
14:45 Dlaczego ja? odc. 767 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja odc. 3628
16:30 Na ratunek 112 odc. 229 - serial
17:00 Gliniarze odc. 219 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2688 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 234 - serial
20:05 Umów się ze mną. Take me out odc. 10
21:45 Ewa, ugotuj nam to odc. 4
21:50 Top chef odc. 78
23:15 Wieczny student - komedia
01:35 Mistress America - komedia

7 tvn

07:20 Sąd rodzinny

05:20 Ukryta prawda odc. 222 - serial
06:25 Szpital odc. 310 - serial
07:20 Sąd rodzinny odc. 29 - serial
08:20 Zaklinaczka duchów odc. 5 s. 2 - serial
09:20 Przepis na życie odc. 4 s. 4 - serial
10:20 Mango - Telezakupy
11:55 Ukryta prawda odc. 585 - serial
12:55 Sąd rodzinny odc. 30 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 484 - serial
14:55 Szpital odc. 311 - serial
15:55 Zaklinaczka duchów odc. 6 s. 2 - serial
16:55 Przepis na życie odc. 5 s. 4 - serial
18:00 Zabójcza broń odc. 17 - serial
19:00 Ukryta prawda odc. 586 - serial
20:00 Władza absolutna - thriller
22:30 Mentalista odc. 11 s. 7 - serial
23:30 Obecność - horror
01:50 Moc magii odc. 123

4

19:00 Policjantki i policjanci

06:00 Detektywi w akcji odc. 86 - serial
07:05 The Looney Tunes Show odc. 9 - serial
07:35 The Looney Tunes Show odc. 10 - serial
08:00 Drużyna A odc. 3 - serial
09:00 Detektyw Monk odc. 12 - serial
10:00 Sekrety sąsiadów odc. 68 - serial
10:30 Sekrety sąsiadów odc. 69 - serial
11:00 Drużyna A odc. 4 - serial
12:00 Detektyw Monk odc. 13 - serial
13:00 Detektywi w akcji odc. 153 - serial
14:00 STOP Drogówka odc. 98
15:00 Detektywi w akcji odc. 154 - serial
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 122
17:00 Nie igraj z aniołem odc. 123
18:00 Policjantki i policjanci odc. 411 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 412 - serial
20:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny odc. 195 - serial
21:00 Wściekły pies - film
23:05 Martwa rzeka - thriller
01:00 Galileo: Tajemnicze historie odc. 5

puls

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

06:00 To moje życie! odc. 285 s. 4
07:00 Dziesięć przykazań odc. 52 - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 90 s. 2 - serial
09:00 Na wariackich papierach odc. 29 s. 2 - serial
10:00 Gliniarz i prokurator odc. 8 s. 4 - serial
11:00 Kobra - oddział specjalny odc. 3 s. 11 - serial
12:00 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 10 s. 5 - serial
12:55 Agenci NCIS: Los Angeles odc. 13 s. 5 - serial
13:50 Lombard. Życie pod zastaw odc. 60 s. 2 - serial
14:50 Kobra - oddział specjalny odc. 4 s. 11 - serial
15:55 Gliniarz i prokurator odc. 9 s. 4 - serial
16:55 Na wariackich papierach odc. 30 s. 2 - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 90 s. 2 - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw odc. 91 s. 2 - serial
20:00 Dorwać Cartera - thriller
22:00 W odwecie za śmierć - thriller
00:00 Hooligans III - film

TVP KULTURA

08:15 Dzika muzyka

08:00 Studio Kultura - rozmowy
08:15 Dzika muzyka odc. 16
08:45 Informacje kulturalne
09:00 Rzecz Polska
09:25 Operacja Himmler - dramat
11:00 Nad Niemnem odc. 1 - serial
12:05 Nad Niemnem odc. 2 - serial
13:05 Studio Kultura - rozmowy
13:20 Mała wielka miłość - komedia
15:25 Mysz - film
16:10 Dranie w kinie odc. 27
16:50 Faustyna - film
18:15 Ucho wewnętrzne - film
19:40 Informacje kulturalne
20:00 Serce do walki - komedia
21:45 Pegaz odc. 72
22:50 Dziennik filozofa odc. 132
23:05 Jedna scena odc. 27
23:25 Szczęśliwy człowiek - dramat
01:05 Performance

TVP HISTORIA

13:20 Sensacje XX wieku

06:50 Był taki dzień odc. 557
07:00 Gorzkie zwycięstwo - film
07:55 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 84
08:25 Ukryte skarby odc. 9
08:55 Korona królów odc. 3 - serial
09:30 Korona królów odc. 4 - serial
10:00 Dzikie Chiny odc. 1 - serial
11:00 Spór o historię odc. 14
11:40 Opowieść o Indiach odc. 2 - film
12:45 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
13:20 Sensacje XX wieku odc. 27
14:15 Encyklopedia II wojny światowej odc. 69 - serial
14:45 Niosła go Polska odc. 1 - film
16:15 Spadł, umarł, utonął
17:15 Śladami zbrodni i walki 1944-1956 odc. 9 - serial
17:45 Marszałek Piłsudski odc. 4 - serial
18:50 Sensacje XX wieku odc. 53
19:20 Sensacje XX wieku odc. 54
19:55 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
20:30 Niezwykła broń odc. 2 - serial
21:25 Korona królów odc. 5 - serial
22:00 Korona królów odc. 6 - serial
22:35 Niezłomni. Pod drutami Auschwitz - film
23:45 Niemcy - dramat
01:45 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 84

TRAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia - rozważanie Ewangelii dnia
08:45 Każdy maluch to potrafi
09:00 Kalejdoskop młodych
09:20 Express studencki
09:25 Sanktuarium polskie
09:45 Święty na każdy dzień
09:50 Opowieść wiecznie żywa - serial
10:00 Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
11:00 Świat na wyciągnięcie ręki - serial
11:20 Kartka z kalendarza
11:25 Myśląc ojczyzna
11:35 Święty na każdy dzień
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Trinity Goodheart - dramat
13:50 Misyjna Eucharystia w Gahunga - film
14:00 Albert Schweitzer - film
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Drabina Jakubowa - serial
17:00 Po stronie prawdy
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Przygody Mobilków - serial
19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Szlif księżnej - film
23:40 Kartka z kalendarza
23:45 180 lat na zdrowie - film

Dobrze zjeść

PIZZA Z BURAKAMI I FETĄ

Składniki:
250 g mąki
150 ml letniej wody
2 łyżki oliwy z oliwek
4 g drożdży instant lub 12 g świeżych
duża szczypta soli
duża szczypta cukru
Dodatki:
sos pomidorowy
czerwona cebula
buraki gotowane lub pieczone
ser typu feta
rukola

Sposób wykonania:
Mąkę i drożdże instant wymieszać (ze świeżych zrobić rozczyń), dodać sól, cukier, oliwę, wyrabiać ciasto, stopniowo dolewając wodę. Kiedy będzie gotowe, odstawić na 30 min. do wyrośnięcia.
Buraki pokroić w plastry, cebulę w piórka, ser rozdrobnić. Wyrośnięte ciasto porozciągać (nie wałkować) na wymiar blachy. Posmarować sosem pomidorowym, ułożyć buraki, posypać cebulą i serem. Zapiekać w temp. 220 st. Celsjusza około 15 min. Przed podaniem dodać rukolę.

Smacznego!

	9		5		7			
1		8				7		
	3				4			
		2			5		4	
3			6		8			9
	8		9			6		
			4				1	
		7				3		2
			2		6		5	

					4	7		
	6	8		1		4		
7	2		8	3			6	
	9							
		5	3	7	8	9		
							2	
	3			8	6		4	1
		1		4		8	5	
		2	9					

P O G O D A

CZW. 03.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	23	10	°C	
	opady:	8	6	mm	
	ciśnienie:	1003	998	hPa	
	wiatr:	24	26	km/h	
PT. 04.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	26	15	°C	
	opady:	4	25	mm	
	ciśnienie:	992	1000	hPa	
	wiatr:	27	28	km/h	
SB. 05.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	12	13	°C	
	opady:	36	19	mm	
	ciśnienie:	1009	1012	hPa	
	wiatr:	29	26	km/h	
ND. 06.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	17	6	°C	
	opady:	3	4	mm	
	ciśnienie:	1015	1017	hPa	
	wiatr:	24	22	km/h	
PN. 07.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	18	8	°C	
	opady:	5	2	mm	
	ciśnienie:	1019	1019	hPa	
	wiatr:	21	12	km/h	
WT. 08.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	22	8	°C	
	opady:	0,8	0	mm	
	ciśnienie:	1019	1020	hPa	
	wiatr:	9	15	km/h	
ŚR. 09.05.2018	DZIEŃ		NOC		
	temperatura:	20	10	°C	
	opady:	0	0	mm	
	ciśnienie:	1020	1022	hPa	
	wiatr:	18	15	km/h	

KRZYŻÓWKA PANORAMICZNA

Nara-miennik	Imię z przeboju Chaplina	Poligr.: numer kolejnej strony.	Aktor alain	Oplata pocztowa	Karciane serce	Podłużny bęben uż. w dawnym wojsku
Gwałtowne natarcie, gwałtowna napaść		Wielobarwna papuga naśladuje głos ludzki	Kopalna żywica	Prezer-watywa		
Jedn. ilości ciepła równa 1.000.000. 000 kalorii				13		9
			Naprawia maszyny			1
Krewny uchatki			Państwo w pd.-zach. Europie, w Pirenejach			
Imię żeńskie - 15.XII.						
Gatunek wierzby	Antonim zenitu			Szt.: obraz Jana Matejki (1866).	Osoba cierpiąca na abulię	Imię żeńskie - imieniny 17.II., 7.IV., 21.V., 7.VIII.
	Dracula	Tytuł księcia indyjskiego lub zarządcy prowincji	Wielka flota wojenna			
Imię żeńskie - 24.XI, 28.XII.	Nosze dla zmarłych	Tropikalny cyklon	Np. Zenon z Kition	Talon		
			8	Wieść		
			14		5	Nurt muzyki rockowej
Imię męskie; imię Picassa.		6	11	Duża moneta srebrna		15
Atrybut Terpsychory						
Wciąga sieci na kutrze	12	10	2	Na dnie jaskini		3

123

4567

891011

1213141516

Kilka pytań o... koszty sądowe

ADWOKAT RADZI ▶ Tym razem w naszym cyklu poruszamy kwestię kosztów sądowych i możliwości zwolnienia od ich ponoszenia

Adwokat Anna Krawczyk-Koźmińska, prowadząca Kancelarię Adwokacką w Wąbrzeźnie (ulica Wolności 4, tel 663 018 891), w formie przystępnych pytań i odpowiedzi przybliża Czytelnikom zawilości prawa.

– Czy kierując sprawę do sądu cywilnego zawsze musimy ponieść jakieś koszty?

– Zasada jest taka, że każda sprawa podlega opłacie, istnieją jednak wyjątki, które omówimy później.

– Z jakimi opłatami musimy się liczyć, chcąc zainicjować sprawę?

– Najniższe opłaty w bardzo drobnych sprawach nie przekraczają 30 złotych. Z reguły trzeba jednak sięgnąć głębiej do kieszeni. W najliczniejszej grupie

spraw dotyczących po pierwsze zapłaty określonych kwot, a po drugie innych roszczeń majątkowych, gdzie wylicza się tak zwaną wartość przedmiotu sporu, opłatę wyliczyć jest bardzo prosto – stanowi ona 5 proc. dochodzonej kwoty lub ustalonej wartości przedmiotu sporu. Przykładowo sąsiad nie zwrócił nam 30 tys. złotych, wtedy zapłacić musimy 1500 złotych opłaty. Taniej będzie procesować się w sprawach do 20 tys. zł, gdyż obowiązują tam opłaty stałe i najwyższa z nich to 300 zł.

– Czy zawsze tak łatwo wyliczyć opłatę?

– Niestety, nie. System opłat jest dużo bardziej skomplikowany. Istnieją liczne sprawy, w których niezależnie od kwoty, której

będzie dotyczyła sprawa, opłata będzie stała. Wśród nich są na przykład sprawy o zasiedzenie czy podział majątku, ale także eksmisja. Stałą opłatę 600 zł zapłacimy także za rozwód. Czasem sąd premiuje tych, którzy się godzą i na przykład w przypadku rozwodu zwróci połowę opłaty, gdy będzie on zgodny.

– We wszystkich rodzajach spraw występują opłaty?

– Są pewne wyjątki, ale nieliczne. Płacić trzeba i w sprawach rodzinnych, i pracowniczych, chociaż w tych przypadkach wyjątków jest sporo. Nie muszą na przykład uiszczać opłat osoby dochodzące alimentów (ale już nie ich obniżenia), albo pracownicy w sprawach o zapłatę kwot niższych niż 50 tys. zł.

– Opłaty dotyczą tylko pozwów?

– Nie. Odwołując się od niekorzystnego wyroku też trzeba płacić. Opłata od apelacji wynosi zwykle tyle samo, ile płacimy za pozew czy wniosek.

– A co z osobami ubogimi? Zawsze muszą zapłacić sądowi za rozpoznanie ich sprawy?

– Na szczęście nie. To są

właśnie te wyjątki, o których wspominałam na wstępie. Każda osoba, która nie jest w stanie opłacić kosztów, może złożyć wniosek o zwolnienie od nich ponoszenia.

– Czy to oznacza, że wystarczy powołać się na brak środków i uzyskamy zwolnienie?

– Nie, nie jest to takie proste. Warunkiem jest złożenie oświadczenia, z którego wynika, że osoba domagająca się zwolnienia nie jest w stanie ponieść kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Pozornie to prosty druk, w praktyce uzyskanie zwolnienia nie jest takie łatwe, nawet jak ktoś jest biedny. Niestety zasady przyznawania takich zwolnień wynikają z bardzo bogatego orzecznictwa. Oczywiście jest, że laik nie zawsze jest w stanie napisać wniosek, który „chwyci” przed sądem. Osoby korzystające z usług adwokata są tu zatem w dużo lepszej sytuacji, ponieważ dopiero z praktyki wiadomo, jakie okoliczności czy wydatki sądy uwzględniają, a jakie nie. Z mojej praktyki

wynika, że umiejętnie napisanie wniosku w dużym stopniu zwiększa szanse na takie zwolnienie. Oczywiście we wniosku nie wolno zmyślać, ponieważ sąd może przeprowadzić dochodzenie w celu potwierdzenia prawdziwości twierdzeń i na przykład zażądać dostarczenia rachunków czy potwierdzenia wydatków i dochodów, na które się powołujemy.

– Zwolnienie dotyczy tylko opłat?

– Nie. W niektórych sprawach oprócz kosztów ponoszonych na wstępie, także w trakcie postępowania trzeba sięgnąć do kieszeni. Jeśli w sprawie potrzebny jest biegły, to osoba, która potrzebuje takiego do wodu musi wyłożyć zaliczkę na wydatki. Zwolnienie od kosztów pomoże uniknąć także tych wydatków. Pamiętać jednak należy, że zwolnienie od kosztów nie oznacza natomiast, że w przypadku przegranej nie zapłacimy nic przeciwnikowi.

adw. Anna
Krawczyk-Koźmińska
fot. pixabay/ilustracyjne

Komunikacja

Żebyś się nie przejechał, sprawdź historię pojazdu

W trakcie zagranicznej majówki trafiliście na auto marzeń? Zanim zdecydujecie się na kupno, sprawdźcie online jego historię. To proste. Warunek? Trzeba mieć profil zaufany.

Nabywcy i właściciele samochodów importowanych z rynku wtórnego wybranych krajów europejskich oraz USA i Kanady mogą sprawdzić ich przeszłość na portalu historiapojazdu.gov.pl.

Po pierwsze: profil zaufany

W systemie widoczne są nie tylko pojazdy sprowadzone z zagranicy i już zarejestrowane w Polsce, ale także zagraniczne auta, które jeszcze nie znalazły się w Centralnej Ewidencji Pojazdów, a np. już są oferowane do sprzedaży.

Usługa jest bezpłatna. Aby z niej skorzystać, wystarczy załogować się za pomocą profilu zaufanego. Chodzi o to, by zabezpieczyć zewnętrzny system przed hurtowym pozyskiwa-

niem z niego danych, a jednocześnie zapewnić dostęp indywidualnym kupującym. Trzeba przygotować numer rejestracyjny oraz VIN interesującego auta, a także datę pierwszej rejestracji.

Nie kupuj złomu

Jeśli wybrany przez nas samochód jest w bazie zagranicznej, to w zakładce „Dane zagraniczne” zobaczymy informacje w siedmiu kategoriach:

- Kradzież,
- Złomowanie,
- Powypadkowy,
- Uszkodzony,
- „Przekreślony” licznik,
- Niedopuszczony do ruchu,
- Służył jako taxi.

W przypadku potwierdzenia danej kategorii, w systemie pojawi się alert zaznaczony

czerwonym wykrzyknikiem. Jeśli pojazd nie ma w bazie zagranicznej, system również nas o tym poinformuje – na ekranie wyświetli się stosowna informacja tekstowa.

Zaufaj historii

Obecnie historia pojazdu umożliwia sprawdzenie aut pochodzących z wybranych krajów europejskich (m.in. z Francji, Belgii, Holandii, Włoch, Szwecji) a także z USA i Kanady.

Serwis historiapojazdu.gov.pl wystartował w czerwcu 2014 r. i od momentu uruchomienia cieszy się ogromną popularnością wśród potencjalnych nabywców używanych aut, którzy weryfikują ich przeszłość.

Wydział Komunikacji Ministerstwa Cyfryzacji
fot. pixabay

Zanim zdecydujesz się na zakup zagranicznego auta, dobrze jest prześledzić jego historię

Jak założyć profil zaufany?

Profil zaufany (eGo) to narzędzie służące do potwierdzenia tożsamości w internecie, rodzaj elektronicznego podpisu. Usługa jest bezpłatna, a jej ważność to 3 lata. Po tym czasie można ją przedłużyć o kolejne 3 lata.

Co daje ta usługa? Dzięki niej bez wychodzenia z domu załatwisz np. akt zgonu, złożysz wniosek o dowód osobisty, zgłosisz urodzenie dziecka, pobierzesz zaświadczenie o niekaralności (ePU-AP), sprawdzisz zwolnienia lekarskie i czy pracodawca zgłosił cię do ubezpieczenia (PUE ZUS), założysz firmę bądź zawieszysz jej działalność (CEIDG), sprawdzisz punkty karne i dowiesz się, czy twój dowód osobisty jest unieważniony (obywatel.gov).

Profil można założyć na dwa sposoby:

– przez internet, korzystając z internetowego konta bankowego lub certyfikatu kwalifikowanego. Ten ostatni nie jest zbyt popularny, ale większość z nas korzysta z bankowości internetowej.

– w punkcie potwierdzającym (urzędy, banki) – wniosek wysłał przez internet, korzystając ze strony pz.gov.pl, a dane potwierdzasz osobiście.

Prawo łowieckie po nowemu

PRZEPISY ▶ 1 kwietnia weszła w życie znowelizowana ustawa łowiecka. Zmiany dotyczą nie tylko samego polowania, ale i szacowania szkód łowieckich. Protestują myśliwi, którzy nie zgadzają się z wprowadzonymi zmianami i sołtysi, którzy zostali obarczeni nowymi obowiązkami

W nowym Prawie łowieckim przyjętym w marcu – które weszło w życie 1 kwietnia – ustawodawca wprowadził szereg zmian. Dotyczą one struktur myśliwskich, formy polowań, a także szacowania szkód łowieckich. Wejście tych zmian wprowadza zamieszanie w kręgach myśliwskich i w szacowaniu szkód. Pojawiają się protesty.

Myśliwi zbulwersowani

Zmiany, które dotyczą bezpośrednio myśliwych, jak i polowań to m.in. zakaz udziału w polowaniach osób nieletnich, obowiązkowe okresowe badania okulistyczne i psychologiczne (co pięć lat) dla myśliwych. Nowe przepisy wprowadzają zakaz używania żywych zwierząt do tresury psów myśliwskich. Pojawiła się także możliwość zakazania przez właściciela działki polowania na jego terenie. Celem tej nowelizacji było przede wszystkim wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 2014 roku, który wskazał na niedostateczną ochronę praw właścicielskich w obowiązujących przepisach. Chodziło o brak konsultacji z prywatnymi właścicielami gruntów podczas tworzenia obwodów łowieckich czy w czasie polowań na ich terenie. Trybunał dał wówczas 18 miesięcy na zmianę przepisów.

Zostały zniesione kary za utrudnianie lub uniemożliwienie polowań. Zwiększono do 150 metrów odległość od zabudowań mieszkalnych obszaru, na którym myśliwi będą mogli polować. Polowanie w parku narodowym będzie możliwe jedynie po uzyskaniu zgody dyrektora parku lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zwiększy się nadzór ministra środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim. Szef resortu będzie na przykład zatwierdzał statut PZŁ, powoływał zarząd główny związku, powoływał i odwoływał Łowczego Krajowego. Kolejna poprawka uniemożliwia osobom, które w PRL-u współpracowały z organami bezpieczeństwa, zasiadanie

we władzach Polskiego Związku Łowieckiego.

W sejmowej debacie słychać było głosy za i przeciw. Dużo emocji wywołała poprawka dotycząca zakazu udziału nieletnich w polowaniach. Głośnym elementem dyskusji było pismo Lecha Blocha – przewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego – w którym stwierdza on, że myśliwym ogranicza się prawo do wychowania dzieci w zgodzie z własnymi przekonaniami.

Sprzeciwów ze strony myśliwych było dużo. Głos zabrała również Federacja Związków Łowieckich Państw UE. Jak czytamy w liście, który na swojej stronie internetowej zamieścił Polski Związek Łowiecki, federacja uważa, że zmiany wprowadzane do Prawa łowieckiego zniszczą polską tradycję i kulturę łowiecką, a poza tym są niezgodne z Europejską Konwencją Praw Człowieka oraz z Konwencją Berneńską. Federacja krytykuje zakaz płoszenia zwierzyny, gdy celem nie jest wykonywanie polowania, bo jej zdaniem uniemożliwi to myśliwym skuteczne szkolenie psów myśliwskich, a sokołnikom szkolenie ptaków drapieżnych. Tymczasem działalność ta została uznana przez UNESCO za niematerialne dziedzictwo kulturowe. Poprawka zakładająca powoływanie i odwoływanie Łowczego Krajowego przez ministra środowiska, zdaniem federacji, eliminuje samorządność Polskiego Związku Łowieckiego i stanowi bezpośredni atak na demokrację. Proponowany zakaz udziału w polowaniach młodzieży do 18 roku życia kłóci się, według autorów apelu, z Europejską Konwencją Praw Człowieka, która gwarantuje rodzicom możliwość edukacji i wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami i zwyczajami. „Udział młodzieży w polowaniach jest powszechny we wszystkich europejskich kulturach łowieckich. Myślistwo jest naturalnym i zdrowym sposobem

pozyskania ekologicznego mięsa dla gospodarstwa domowego. Udział młodzieży w polowaniach zapewnia kluczową wiedzę na temat przyrody oraz głębokie zrozumienie idei zarządzania dziką przyrodą, jak również dobrostanem zwierząt. Ma pozytywny wpływ na psychiczny i fizyczny rozwój dzieci” – czytamy w apelu FACE.

Brak ustawowych kar za utrudnianie polowania pozwoli natomiast przeciwnikom łowiectwa „na prowadzenie skutecznych blokad oraz sabotażu bez ponoszenia jakichkolwiek kar” – zauważa europejski związek myśliwych i wytyka, że nowa ustawa „jest sprzeczna z wieloma kluczowymi zasadami określonymi w Europejskiej Karcie Łowiectwa i Różnorodności Biologicznej, która została przyjęta przez Stały Komitet Konwencji Berneńskiej w listopadzie 2007 roku.”

Sołtysi się buntują

Od 1 kwietnia 2018 roku, wniosek o szacowanie szkód w uprawach i płodach rolnych wyrządzonych przez: przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny, w tym ustalenie wysokości odszkodowania, właściciel albo posiadacz gruntów rolnych składa do organu wykonawczego gminy właściwej ze względu na miejsce wystąpienia szkody, tj. do właściwego terytorialnie wójta. Zgodnie z nowym prawem, szacowanie szkód łowieckich będzie przeprowadzać 3-osobowa komisja złożona: z rolnika, na którego ziemi doszło do szkody, przedstawiciela koła łowieckiego, czyli zazwyczaj zarządcy lub dzierżawcy obwodu łowieckiego oraz sołtysa, a jeśli w gminie nie ma sołectw, to urzędnika gminy. Komisja będzie musiała oszacować szkody w ciągu 7 dni od złożenia przez rolnika wniosku. Sołtys lub urzędnik będzie musiał powiadomić gospodarza i koło łowieckie o terminie szacowania w ciągu 3 dni od złożenia wniosku. Co ważne, jeżeli na miejscu szkód nie zjawi się przedstawiciel koła łowieckiego lub rolnik, to szacowanie nie będzie wstrzymane. Ma to uniemożliwić ewentualne opóźnianie wypłacenia odszkodowania przez koło.

W ramach szacowania szkód komisja będzie musiała w protokołach zawrzeć informacje na temat zwierzyny, która wyrządziła szkody, rodzaju i stanu uprawy oraz jej arealu, jak również szacunkowego obszaru lub masy uszkodzonych płodów. Najpierw należy sporządzić wstępny protokół w ciągu 7 dni od zgłoszenia. Trzeba go opatrzyć mapką lub zdjęciami. W protoko-

le z szacowania ostatecznego (tuż przed zbiorem uprawy, gdzie rolnik jest obowiązany zgłosić zamierzany zbiór) musi znaleźć się też informacja o procencie zniszczonej uprawy oraz wysokości odszkodowania. Koło łowieckie ma 30 dni na wypłatę odszkodowania za tak oszacowaną szkodę.

Ustawa nakłada na sołtysów nowe obowiązki, wynikające z uczestniczenia w zespole szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych. I tu pojawiły się protesty. O potrzebie pilnej zmiany tych rozwiązań mówili na Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego zarówno przedstawiciele rządu, jak i strona samorządowa.

– Problem mamy na dzień dzisiejszy taki, że w skali kraju według naszego rozeznania mamy zgłoszonych 1800 szkód łowieckich wymagających pilnego szacowania wstępnego, mamy powszechną odmowę uczestniczenia sołtysów w tym procedurze, mamy również kwestię nie do określenia z ustawy, czy to są zadania własne czy zlecone, czy będą współfinansowane. Nie ruszyła także żadna metodologia, nie ma szkoleń dla członków zespołów szacujących – wyliczał Leszek Świętański ze Związku Gmin Wiejskich RP. – Zdecydowana większość sołtysów pracuje zawodowo, i to nie w rolnictwie, więc o kwestiach szkód łowieckich ma czasem mgliste pojęcie. Na dodatek kwestie związane z rolnictwem nie są zadaniem własnym gminy, więc również w urzędach gmin nie ma pracowników, którzy potrafią rozróżnić we wstępnym etapie wzrostu pszenicę od pszenżyta czy innego zboża.

Sołtysi chcą ponownej nowelizacji. – Ustawa powinna być pilnie znowelizowana – ocenił Ireneusz Niewiarowski, prezes Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów. – Jesteśmy nowymi obowiązkami zaskoczeni. Do mnie nie dotarł żaden głos popierający to rozwiązanie. Sołtysi niektórzy nawet grożą, że odejdą ze stanowiska.

Jak poinformował wiceminister

spraw wewnętrznych i administracji Paweł Szefernaker, temat szacowania szkód łowieckich w ostatnim czasie był podejmowany przez MSWiA we współpracy z resortem środowiska. Podkreślił, że jest potrzebne wypracowanie pewnej metodologii, co do tego działania i interpretacji tych przepisów.

– Trzeba dążyć do tego, aby te działania, które są dziś wpisane jako obligatoryjne, były fakultatywne. Uważamy, że fakultatywnie taką możliwość sołectwa powinny posiadać – powiedział Szefernaker.

Zdaniem wiceprzewodniczącego Zarządu ZGW RP Krzysztofa Iwaniuka, naturalnym organem do szacowania szkód jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. – Jest to organizacja, która jest do tego zawodowo przygotowana. To oni mają wszystkie dane od rolników. Jakie są uprawy i gdzie, mają sprzęt, GPS i wszystko inne – uzasadnia.

W odpowiedzi na postulaty strony samorządowej ze strony resortu środowiska padła już deklaracja ponownej nowelizacji.

– Rozważamy możliwość zmiany zapisów ustawy. Jeżeli będzie taka konieczność, a pierwsze tygodnie wskazują, że ona się już pojawia, podejmiemy propozycję zmian legislacyjnych – zapowiedział wiceminister środowiska Małgorzata Golińska.

Tymczasem ruszyły szkolenia w związku z nowymi rozwiązaniami Prawa łowieckiego. Zgodnie z zapisami ustawy, za organizację kursów odpowiedzialne są Lasy Państwowe. W pierwszej kolejności szkoleni są przedstawiciele nadleśnictw, którzy wrócą w teren i będą mieli uprawnienia, żeby te szkolenia przeprowadzać dalej. Przewidziane są też kursy e-learningowe.

Minister środowiska Henryk Kowalczyk stwierdził, że przyjęte rozwiązanie jest kompromisowe, ujmując to słowami, że „skoro żadna ze stron nie jest zadowolona, to jest to kompromis”.

(nał)

fot. Bartosz Rakoczy

HOROSKOP

Koziorożec
(22.12-19.01)

Ktoś udzieli ci rady, która sprawi, że staniesz się bardziej ostrożny w kontaktach z otoczeniem. Postanowisz zakończyć znajomości z toksycznymi osobami. Dojdiesz do wniosku, że nie musisz kontynuować relacji, nawet tych rodzinnych, skoro nie wnoszą do twojego życia nic dobrego. Po kilku dniach wolnego wrócisz do pracy i zabierzesz się za porządkowanie zaległych spraw.

Wodnik
(20.01-18.02)

Będziesz pełen życiowej energii. Chętnie skorzystasz z zaproszeń do znajomych i będziesz dobrze się bawić w ich towarzystwie. Poczujesz się lubiany, doceniany, a to sprawi, że z wyrozumiałością spojrzysz na innych. W miłości polegaj na swojej intuicji, nie słuchaj tego, co mówią inni. Znajdź trochę czasu, by pobyć z partnerem sam na sam. Romantyczne chwile będziesz długo wspominać.

Ryby
(19.02-20.03)

Co do ciebie niepodobne, staniesz się uparta i pewna siebie. Co postanowisz zrealizować, będzie wykonane. Nie przyjmiesz do wiadomości żadnych wymówek. W pracy skupisz się nad ważnymi zadaniami, a szef to doceni. Jeśli szukasz swojej drugiej połowy, szczęście ci sprzyja. Wybierz kogoś, kto ma podobne zainteresowania do ciebie, z kim nie będziesz się nudzić.

Baran
(21.03-20.04)

Nie wymagaj od siebie zbyt wiele. Zwolnij, odpocznij, wyjedź gdzieś na weekend. Zdrowie domaga się twojej uwagi. Zadbaj o kondycję fizyczną, najlepiej na łonie przyrody. Długie spacery albo bieganie po lesie dobrze ci zrobią. Możesz wybrać się na randkę, ale ostrożnie podchodź do nowych znajomości. Ktoś będzie chciał cię oszukać i zawiedzie pokładane w nim zaufanie.

Byk
(21.04-21.05)

Twoja głowa będzie pełna niecodziennych pomysłów, które postanowisz wcielić w życie. Nic to, że trzeba zmienić układane od dawna plany. Pochłoną cię nowe zainteresowania, znajomości. Odpoczniesz, zostawisz w tyle rutynę. Wrócisz do pracy odświeżony, zmotywowany, zaproponujesz kreatywne rozwiązania. W miłości gwarantowanie powodzenie.

Bliźnięta
(22.05-20.06)

Tydzień pod znakiem uczuć, emocji i wspomnień. Poczujesz się rozbity, będziesz mieć problemy z podjęciem decyzji. Postanowisz wyczołgać się z życia towarzyskiego, wyjechać w ustronne miejsce, by dojść ze sobą do ładu. Bądź dla siebie dobry, wypoczywaj, śpij, czytaj, rób to, na co masz ochotę. W sprawach sercowych spokój, partner będzie cię wspierał we wszystkim.

Rak
(21.06-22.07)

Gwiazdy wspierają cię w podejmowaniu szybkich decyzji, wykorzystaj to na niwie zawodowej. Działaj śmiało, bez wahania, a osiągniesz sukces. W miłości spodziewaj się romantycznych chwil. Partner zechce ci zrobić niespodziankę, zaprosi na kolację bądź zaaranżuje wieczór we dwoje w domu. Poczujesz się kochany i doceniony. Okaż drugiej stronie, że też jest dla ciebie ważna.

Lew
(23.07-22.08)

Nie musisz wszystkim się przejmować i wszystkiego osobiście pilnować. Nikt od ciebie tego nie wymaga, poza tobą samym. Wrzuć na luz. Spodziewaj się przyływu gotówki. Możesz spożytkować dodatkowy dochód na remont. Dobrze ci zrobi skupienie się na zmianie aranżacji mieszkania. Spodziewaj się ciekawych spotkań i dobrych wiadomości dotyczących spraw rodzinnych.

Panna
(23.08-22.09)

Skup się na zdrowiu, bo twój układ odpornościowy jest mocno osłabiony. Na dodatek w twoim związku będzie się źle działo. Kłótnie i poczucie niezrozumienia będą na porządku dziennym. Za to w sprawach zawodowych i finansowych dobra passa. Wykorzystaj ją.

Waga
(23.09-23.10)

Tydzień na wysokich obrotach. Będziesz poganiać pracowników, domowników, a i tak nikt nie będzie w stanie za tobą nadążyć. Za kilka dni dojdiesz do wniosku, że po ciężkiej pracy należy ci się nagroda. Wybierzesz się na duże zakupy lub do SPA. Twoje otoczenie odetchnie z ulgą.

Skorpion
(24.10-21.11)

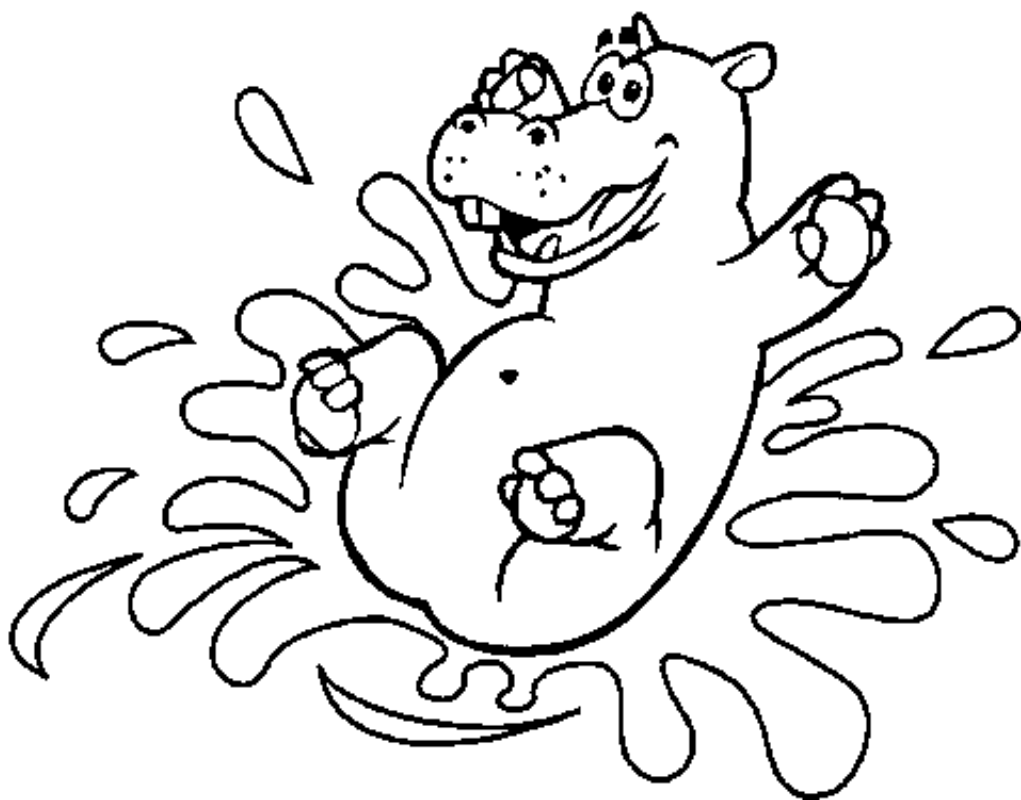
Nie daj się namówić na realizację planów, co do których masz wątpliwości. Ktoś będzie nalegał, tobie trudno będzie odmówić, ale nie ulegaj presji. Zaufaj swojej intuicji. Nagłe przebiegłości, olśnienia, naprowadzą cię na właściwą drogę. Ludzie, których teraz spotkasz, okażą się życzliwi i pomocni.

Strzelec
(22.11-21.12)

Pewność siebie i odwaga sprawią, że będziesz w stanie przełamać każdy projekt. Powalcz o podwyżkę, ale nie stawiaj wszystkiego na jedną kartę. W sprawach sercowych wiele emocji. Osoba, która dotąd ci się opierała, wreszcie ulegnie. Gorący romans gwarantowany.

Kolorowanki dla dzieci

Szkoła z klimatem

GMINA RYŃSK ▶ Zespół Szkół we Wroniu gościł w swoich murach gimnazjalistów. Młodzież miała okazję zapoznać się z ofertą edukacyjną i atmosferą panującą w szkole

Nie brakowało chętnych na posmakowanie żołnierskiej grochówki

Drzwi otwarte w Zespole Szkół we Wroniu odbyły się w czwartek. Gospodarze przygotowali dla swoich gości mnóstwo atrakcji, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz szkoły. Gimnazjaliści mieli okazję obejrzeć pokaz musztry paradej w wykonaniu uczniów liceum o ukierunkowaniu służby mundurowe, inscenizację wioski żołnierskiej z okresu XX-lecia międzywojennego, przygotowaną przez grupę rekonstrukcyjną oraz prezentację sprzętu i uzbrojenia wojskowego, zorganizowaną przez zaprzyjaźnione ze szkołą jednostki wojskowe. Uczniowie zapoznali się też z kierunkami kształcenia, które oferuje szkoła.

– Zarówno jeśli chodzi o liceum, jak i technikum mamy bardzo atrakcyjne kierunki. W liceum jest to innowacja pedagogiczna służb mundurowych, wzbogacona mam nadzieję o uczestnictwo w projekcie Ministerstwa Obrony Narodowej, przygotowującym młodzież do późniejszej służby wojskowej a w głównej mierze do służb terytorialnych – mówi Bo-

gusław Gumuła, dyrektor Zespołu Szkół we Wroniu. – Do projektu MON wybiera z proponowanych szkół trzy z każdego województwa. Złożyliśmy już wniosek, na przełomie kwietnia i maja ma być podjęta decyzja, które szkoły się zakwalifikują. Jeśli chodzi o technika to od dwóch lat w ramach informatyki funkcjonuje też innowacja pedagogiczna informatyka w wojsku. Widząc jak ogromne zapotrzebowanie w wojsku jest na ludzi o wykształceniu informatycznym, chcieliśmy dać szansę, aby młodzież w informatyku mogła też zobaczyć jak działają służby mundurowe. Jeżeli chodzi o technikum żywienia i usług gastronomicznych, bo jest to także prężnie działający kierunek, rozbudowaliśmy naszą pracownię żywienia i współpracujemy z wieloma instytucjami. Ostatnio młodzież z naszej szkoły miała okazję być na studyjnym spotkaniu z panem Okrasą.

Szkoła proponuje też naukę w zawodach: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik informatyk, technik

architektury krajobrazu, technik ochrony środowiska, technik usług fryzjerskich, technik budownictwa i technik rolnik. Podczas drzwi otwartych nie mogło zabraknąć absolwentów szkoły, którzy z przyjemnością wracają na stare śmieci.

– To bardzo przyjazna szkoła. Ma niezwykle klimat. Nauczyciele są sympatyczni ale i wymagający. Nie jest prawdą, że tutaj nie trzeba się uczyć. Trzeba się przykładać do nauki jak w każdej innej szkole – przekonują Zofia Afelt i Joanna Lewandowska, absolwentki liceum o ukierunkowaniu służby mundurowych.

Gimnazjaliści zwiedzili pracownię dydaktyczne, internat, bibliotekę, strzelnicę i siłownię, brali udział w grach i zabawach w klasach językowych, obejrzeli popisy sztuk walki i aerobiku oraz posmakowali przysmaków przygotowanych przez uczniów technikum żywienia i usług gastronomicznych. Wisienką na tortcie była uczta na świeżym powietrzu.

Tekst i fot.
Paulina Grochowalska

Pokaz musztry paradej

Absolwentki Zespołu Szkół we Wroniu: Joanna Lewandowska i Zofia Afelt

Uczniowie technikum i usług gastronomicznych przygotowali różne przysmaki

Wioska żołnierska była jedną z atrakcji

Na świeżym powietrzu na gimnazjalistów czekały różne atrakcje

Pierwsza w Europie

XVIII WIEK ➤ W tym tygodniu obchodzimy 227. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Warto poznać przyczyny i konsekwencje uchwalenia drugiej na świecie, a pierwszej w Europie ustawy zasadniczej

Obraz Jana Matejki - Konstytucja 3 Maja 1791 roku

W drugiej połowie XVIII wieku sytuacja wewnętrzna i zewnętrzna Rzeczypospolitej była trudna. Sąsiedzi: Rosja, Prusy i Austria zmodernizowali swoje kraje. Wcześniej przez nasz kraj przetoczyła się wielka wojna północna. Polska nie była stroną konfliktu, jednak główne działania zbrojne toczyły się na naszym terytorium. Wettinowie (August II Mocny i August III), którzy rządili krajem byli zainteresowani nie losem Polski, lecz własnymi interesami. Prowadzenie Augusta III tylko pogorszyło sytuację Rzeczypospolitej, utrwalając rządy magnatów i doprowadzając do głębokiego kryzysu polskiej państwowości. W 1764 roku nowym władcą wybrano Stanisława Poniatowskiego. Wyniesiony na tron dzięki protekcji carycy Katarzyny II, otaczał się niepewnymi ludźmi, nie stanowiącymi właściwej podpory dla króla i jego planów reform. Zostali oni pozyskani poprzez nadanie urzędów.

Od połowy XVII wieku w sejmie działała zasada liberum veto, czyli jednomyślności. Jeden poseł, wypowiadając te słowa, mógł zerwać obrady sejmiku. Konsekwencją takiego stanu rzeczy była niemożność prowadzenia jednolitej polityki państwowej. To ujemnie odbijało się na funkcjonowaniu wojska i skarbowości.

Równie ważną rolę odegrały mocarstwa sąsiednie, które

korzystając ze słabości Polski, pod pretekstem obrony praw innowierców i przywilejów szlacheckich, doprowadziły do upadku państwa polskiego. Prusy, Rosja i Austria przeszły w XVIII wieku gruntowne reformy gospodarcze, polityczne i społeczne. Natomiast Polska wobec wieloletniego zastój państwa, narażonego na ataki z zewnątrz. W 1772 roku sąsiedzi dokonali pierwszego rozbioru Polski.

Mimo swej słabości, wynikającej z dużego uzależnienia od Rosji, król Stanisław August Poniatowski dostrzegał konieczność przeprowadzenia reform, które starał się zaprowadzać stopniowo, bacznie obserwując zachowanie Prus, Austrii, a w szczególności Rosji.

Jesienią 1788 roku, w korzystnej dla Polski sytuacji międzynarodowej, charakteryzującej się zbliżeniem polsko – pruskim oraz chwilowym brakiem zainteresowania Rosji sprawami polskimi, w wyniku wojny z Turcją, zebrał się Sejm Czteroletni (obradował do 1792 roku). Marszałkami zostali Stanisław Małachowski i Kazimierz Nestor Sapiecha. W sejmie zawiązały się trzy ugrupowania. Pierwsze związane z Poniatowskim, prorosyjskie, widzące w sojuszu z Rosją możliwość przeprowadzenia koniecznych reform, drugie stronnictwo

hetmańskie, przeciwne jakimkolwiek reformom, które mogłyby wzmocnić władzę monarcha oraz trzecie – patriotyczne. Obejmowało ono grupę osób związanych z Puławami i antyrosyjsko nastawioną szlachtę, kwestionującą skuteczność zmian, które chciał przeprowadzić obóz prorosyjski. Uważali oni bowiem, iż warunkiem reform jest wykorzystanie ewentualnego konfliktu między zaborcami i przeprowadzenie zmian w oparciu o Prusy.

Już w 1789 roku Sejm Czteroletni zlikwidował Radę Nieustającą, uchwalił zwiększenie liczby wojska do 100 tysięcy oraz opodatkowanie szlachty i kleru. Wreszcie zakazano pobierania pieniędzy od obcych dworów. Podjęto też rokowania z Prusami, które zakończyły się podpisaniem porozumienia antyaustriackiego. Do konkretnych prac nad reformą ustrojową, gospodarczo-społeczną państwa przystąpiono w drugiej połowie 1789 roku. Za jednego z głównych twórców konstytucji uznaje się Hugo Kołłątaj.

Ze względu na pogarszającą się sytuację międzynarodową postanowiono jak najszybciej uchwalić konstytucję. Wykorzystano nieobecność opozycyjnych posłów na sejmie, którzy rozjechali się do domów, w związku ze świętami wielkanocnymi. 2 maja 1791 roku w Pałacu Radziwiłłow-

skim został odczytany tekst konstytucji, zaś później w siedzibie Małachowskiego 83 senatorów zaprzysięgło podjęcie wszelkich starań, by uchwalić nową konstytucję. 3 maja w obecności 1/3 składu sejmu, publiczności, mieszkańców stolicy, wojsk królewskich otwarto obrady. Nie zważając na protesty opozycji, posłowie otoczyli monarchę, który wypowiedział słowa przysięgi, następnie w kolegiacie św. Jana wygłoszono przemówienie, odśpiewano hymn dziękczynny. Konstytucja została przyjęta tego samego dnia przytłaczającą większością głosów, co zostało owacyjnie przyjęte przez tłum zgromadzony przed zamkiem.

Konstytucja 3 Maja 1791 roku (właściwie Ustawa Rządowa z dnia 3 maja) stanowiła podstawową i formalną zmianę ustroju Polski na konstytucyjną monarchię dziedziczną. Był to formalny koniec Polskiej Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Powszechnie przyjmuje się, że Konstytucja 3 Maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po konstytucji amerykań-

skiej z 1787 roku) nowoczesną, spisaną konstytucją.

Konstytucja wprowadziła polityczne zrównanie mieszczan i szlachty oraz stawiała chłopów pod ochroną państwa, w ten sposób łagodząc najgorsze nadużycia pańszczyzny. Konstytucja zniosła zgubne instytucje, takie jak liberum veto. Ustawa rządowa miała wyprzeć istniejącą anarchię, popieraną przez część krajowych magnatów, Petersburg oraz Berlin, na rzecz egalitarnej i demokratycznej monarchii konstytucyjnej.

Uchwalenie konstytucji spowodowało, że część opozycyjnej szlachty (ugrupowanie hetmańskie na czele z Szczęsnym Potockim i Ksawerym Branickim) zawiązała konfederację w Targowicy, do której przystąpił później król. Wybuchła wojna w obronie ustawy. Niestety, Polacy nie byli w stanie obronić konstytucji i swojego kraju. W 1793 roku doszło do II rozbioru, a dwa lata później, po klęsce insurekcji kościuszkowskiej, Rzeczypospolita zniknęła z mapy świata.

Szymon Wiśniewski

Oryginalna, pierwsza strona konstytucji

Boże Ciało z rozmachem

CIEKAWOSTKI ▶ Przed nami Boże Ciało. To święto kojarzone z procesjami, sypaniem kwiatów i ołtarzami ustawianymi na ulicach. Do dzisiejszych czasów z tradycyjnego Bożego Ciała pozostało niewiele. Dawnym zwyczajem było m.in. organizowanie przedstawień religijnych

Po Wielkanocy pierwszą okazją do organizacji przedstawień było Wniebowstąpienie. W średniowiecznej Polsce był to czas „zamiatania łotra”. Z 1402 roku pochodzi opis tej zabawy. W katedrze poznańskiej chłopcy podnosili w górę figurę Jezusa, a ze szczytu świątyni strącali figurę przedstawiającą diabła pod postacią smoka. Nawet Mikołaj Rej pisał, „jeśli w dzień Wniebowstąpienia kto Jezusa lipowego powrozem jako złodzieja do nieba wciągnął, a dyabła z góry zrzucił, a potem z nim po ulicach biegał”. Kilka stuleci później wędrujący po mazowieckich wioskach Oskar Kolberg zauważył podobny zwyczaj włóczenia po

ulicach słomianego diabła.

Przechodząc do Bożego Ciała należy podkreślić, że święto to ustanowiono 1264 lata po narodzinach Chrystusa. Dla kościoła wybór terminu nie był przypadkowy. To zazwyczaj bardzo ciepły dzień, a więc i możliwość zgromadzenia tłumów. Dawniej w Polsce procesję poprzedzały wozy, na których siedzieli ludzie przebrani za postacie biblijne. Przy każdym ołtarzu schodzili z wozu i przedstawiali krótkie scenki ku uciechu zgromadzonych wiernych. W średniowieczu każdy cech, czyli grupa rzemieślników o tym samym fachu poczuwała się do obowiązku wystawienia grupy teatralnej w Boże

Ciało. Przed świętem umawiano się, który cech przygotowuje daną scenkę. Można więc było zobaczyć scenę Adama i Ewy, Kaina i Abela itd.

Niekoniecznie w Boże Ciało, ale w jego okolicy odgrywano misterium rajske. Było to przedstawienie dziejów Adama i Ewy. Tradycja ta przyszła z zachodu. Autorem pierwszego scenariusza miał być jeden z Normanów żyjących w Anglii. W Polsce autorem najlepszego przekładu był Wojciech Sztychowski w 1709 roku. Widowisko wystawiano zazwyczaj w kościele. Kończyło się wierszem: *Fora Adamie, fora z tak rozkosznego dwora! Dla jabłka skruszonego, przez węża podanego pustą krainę ora! Niestety! – z płaczem wołał.*

W Polsce najbardziej efektowne procesje wystawiali Jezuci. Na każdym ołtarzu znajdowali się młodzi ludzie przebrani za anioły lub świętych. Przy okazji odgrywano misteria, które zawierały nawiązania do Starego Testamentu.

Widowiska teatralne towarzyszące Bożemu Ciału zaginęły w odmętach historii. Ostatnie z nich opisywano w XVIII wieku. Pozostały procesje, ale były wiele

bardziej wykwintne niż dziś. Oto opis Bożego Ciała za panowania Augusta III:

– W Warszawie za Augusta III konfraterie kupieckie z cechami, to w niemieckim, to w polskim stroju, jaki oddziałowi któremu był właściwy asystowały w uroczystości. Dowódcy pierwszych mieli szponton, szarfy i kapelusze, piórami strusimi obłożone. Polscy – buławy i kołpaki sobole. Każda kompania dawała ognia, za każdym razem salutowano chorągwiami. Celowali Niemcy zręcznym wywijaniem proporcami. Polacy – regularnym strzeleniem.

W tym samym czasie wiejskie procesje wyglądały zupełnie inaczej. Ołtarze wykonywano z desek, brzoźowych gałązek i polnych kwiatów. Brzoźowe witki zabierano do domów jako amulet przeciwko czarownicom i innym złym mocom. Bywało, że gospodarze zanosili gałązki na pole, by uchronić plony przed szkodnikami. Gdy nad wsią zbierały się ciemne chmury gałązki palono. Miało to za zadanie odgonić burzę. Gałązka miała także funkcję, która spodobałaby się rodzicom. Śmignięcie nią dzieci powodowało, że te przestawały

plakać lub uspokajały się, gdy były niegrzeczne.

Kobiety wiejskie wily na Boże Ciało wianki, które następnie pozostawiały w kościele przez oktawę. Według wierzeń miały wówczas nabierać mocy. Po zabranii ich do domów wieszano je na ścianie. Miały także chronić przed złymi mocami. Ponieważ do ich wyplatania używano ziół, gospodynie mogły korzystać z nich przez cały rok.

Odchodząc od Polski, na całym świecie istnieją przeróżne zwyczaje związane z Bożym Ciałem. Najdziwniejszy z nich pochodzi z miasteczka Sasamon w Hiszpanii. Zwyczaj nosi nazwę El Salto del Colacho, czyli skok diabła. Mężczyźni przebrani za diabła przeskakują nad nowo narodzonymi dziećmi położonymi na materacach, na głównej ulicy miasta. Tradycja ma związek z przekonaniem, że skok diabła gwarantuje dzieciom szczęście. Zwyczaj wydaje się dyskusyjny, choćby z uwagi na ryzyko utraty zdrowia przez maluchy. Nawet władze papieskie nakazały księżom hiszpańskim zdystansować się od „skoku diabła”.

(pw)

fol. internet

XX wiek

Redaktor z „Rzeczpospolitej”

„Rzeczpospolita – jeden z najbardziej wpływowych dzienników ukazujących się w Polsce ma także swój „wąbrzeski wątek”.

Gazeta została założona w 1920 roku. Wówczas jej właścicielem był sam Ignacy Jan Paderewski. W 1924 roku na czele stanął Wojciech Korfanty, znany działacz polski z Górnego Śląska. Czasopismo miało prawicowy, ale nie skrajny charakter. W zespole redakcyjnym znalazł się m.in. Jasiński z Wąbrzeźna. Na

taki wątek udało nam się natknąć podczas lektury dziennika Republika, który był pismem kierowanym dla wyborców lewicowych.

Po odnalezieniu numerów Rzeczpospolitej z 1924 roku udało nam się znaleźć imię owego Jasińskiego – Stanisław. W Wąbrzeźnie mógł mieszkać przez

krótki czas, o czym świadczą słowa w dzienniku Republika – „chwilowy mieszkaniec Pomorza”.

Niestety, więcej informacji na temat redaktora nie udało nam się odnaleźć. Ostatni numer Rzeczpospolitej przed wojną ukazał się w 1931 roku.

(pw)

XX wiek

Przedwojenne poszukiwania

Kilka dni przed wybuchem II wojny światowej w powiecie wąbrzeskim policja mocno interesowała się działalnością Niemców.

Niektórzy przyłapani na gorącym uczynku tłumaczyli się dość pokrętnie. W sierpniu 1939 roku policja z Wąbrzeźna przeprowadziła rewizję u niemieckich gospodarzy z Płużnicy. Nie przyniosły one wielu rezultatów. Tylko w domu Małgorzaty Eusenhardt odnaleziono nazistowską flagę. Tłumaczyła ona, że jej mąż za-

pewne zapomniał oddać flagę do niemieckiego konsulatu, skąd ją wziął. Sprawa wywołała oddźwięk dyplomatyczny, ponieważ konsulat nie powinien prowadzić działalności antypaństwowej w kraju w którym są umiejscowione.

Na rozwiązanie sprawy zabrakło czasu, ponieważ niebawem wybuchła wojna. Niestety,

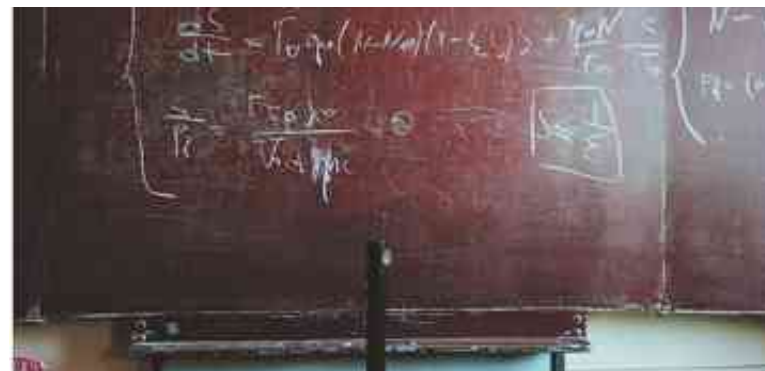
podejrzenia polskiej policji okazały się prawdziwe, ponieważ wielu Niemców w powiecie wąbrzeskim wzięło udział w działaniach tzw. Selbstschutzu, czyli paramilitarnych bojówek. To one przygotowywały m.in. listy Polaków, którzy powinni być w pierwszej kolejności zlikwidowani.

(pw)

XX wiek

Szkoła jednoczyła

Rolnicy z okolic Wąbrzeźna i Kowalewa przed wojną mieli silne związki ze szkołą rolniczą w Chełmży. To także za jej pośrednictwem już w 1932 roku powstały w naszych okolicach pierwsze związki hodowców.

Szkoła rolnicza w Chełmży, oprócz nauczania młodzieży, wychodziła ze swoją działalnością do zwykłych rolników. Organizowała zimowe kursy m.in. w Lisewie, Brąchnowie, Wielkich Radowiskach i Kowalewie. Były to jednodniowe zajęcia dla rolników. Trwały 5 godzin, akurat tyle, aby umożliwić hodowcom poranne nakarmienie świń, następnie dotarcie na wykłady i powrót do gospodarstw, by zdą-

żyć na wieczorny oprzątek.

Ze sprawozdań wiemy, że na kursy przychodziło średnio ok. 50 słuchaczy. Podczas wykładów dyskutowano na temat najnowszych metod produkcji, chorób trzody chlewnej i perspektywach produkcji. W rezultacie wykładów w Chełmży, Wielkich Radowiskach i Kowalewie powstały związki hodowców trzody chlewnej.

(pw), fot. ilustracyjne

Zamieniają odpady na klasowe wypady

WĄBRZEŹNO ➤ Uczniowie wąbrzeskich szkół podstawowych po raz kolejny aktywne uczestniczyli w akcji zbierania elektrośmieci. Konkurs ekologiczny jest organizowany przez burmistrza Wąbrzeźna oraz Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem Sp. Z o. o. w Wąbrzeźnie. Dzieci, które uzbierają najwięcej zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, w nagrodę będą miały ufundowaną wycieczkę

Od 1 lutego do 20 kwietnia uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 zbierali elektrośmieci. Szkolnym koordynatorem konkursu była nauczycielka przyrody Iwona Świerk.

– Celem konkursu jest kształtowanie i promowanie właściwej postawy sprzyjającej trosce o środowisko, a w szczególności nawyku segregacji ze strumienia odpadów komunalnych odpadów elektrycznych i elektronicznych – wyjaśnia Iwona Świerk.

Po trzech miesiącach ostrej rywalizacji okazało się, że w SP 3 najwięcej odpadów zebrali

uczniowie klasy III d pod opieką Lucyny Gajowczyk-Saniewskiej, uzyskując w sumie za elektrośmieci 37 tysięcy 804 punkty (co daje średnio 1643,65 pkt. w przeliczeniu na jednego ucznia). Na drugim miejscu uplasowała się klasa I a, której wychowawcą jest Małgorzata Pieczywok, zdobywając 36 tysięcy 324 punkty (średnio na jednego ucznia 1579,3 pkt.). Trzecie miejsce zajęli uczniowie klasy V d, prowadzonej przez Annę Rydlewską-Chabros, którzy otrzymali 5 tysięcy 473 punkty (w przeliczeniu na ucznia 179,56 pkt.)

– W czasie trwania konkursu w Szkole Podstawowej nr 3 zebrano łącznie 2605 sztuk odpadów elektrycznych i elektronicznych, 1890 kg baterii oraz 261 kg plastikowych nakrętek – informuje Iwona Świerk.

Konkurs ekologiczny „Zamień odpady na klasowe wypady” znany jest również uczniom Szkoły Podstawowej nr 2.

– Najwięcej odpadów zebrali uczniowie klas II b (z wychowawczynią Dorotą Pyć), którzy uzyskali 5 tysięcy 765 pkt. (co daje średnio 251,4 pkt w przeliczeniu na 1 ucznia) – informuje Hanna Maziarka. – Miejsce drugie zajęła klasa III c (z wychowawczynią Sylwią Szczepaniak), trzecie miejsce klasa o a (z wychowawczynią Iwoną Matuszewską) – dodaje szkolna koordynatorka konkursu.

W konkursie brało udział dziewiętnaście klas, które łącznie zebrały 316 sztuk odpadów elektrycznych i elektronicznych, 172 kg baterii oraz 371 kg nakrętek plastikowych.

(krzan)

foto. nadesłane

Zestawienie wyników zbiórki w SP 3			
Lp.	Klasa	Suma punktów	Średnio/1 uczeń
1.	I a	36.324 – II miejsce	1579,30
2.	I b	4634	201,48
3.	II a	1063	53,15
4.	II b	1882	99,05
5.	III a	2373	107,86
6.	III b	3445	164,05
7.	III c	1032	46,91
8.	III d	37.804 – I miejsce	1643,65
9.	IV a	1492	53,29
10.	IV b	539	14,36
11.	IV c	563	21,65
12.	V a	2614	118,81
13.	V b	2139	97,23
14.	V c	4130	179,56
15.	V d	5473 – III miejsce	260,62
16.	VI a	1190	41,03
17.	VI b	3629	125,14
18.	VII a	1055	47,95
19.	VII b	832	29,71
20.	VII c	3359	124,41

Zestawienie wyników zbiórki SP 2			
Lp.	Klasa	Suma punktów	Średnio/1 uczeń
1.	O a	1800	96,7
2.	O b	140	7,6
3.	O „Ślimaczki”	160	8,2
4.	I a	1520	63,3
5.	I b	985	46,9
6.	II b	5765	251,4
7.	III a	340	13,6
8.	III b	1150	46,2
9.	III c	2480	107,8
10.	III d	280	11,7
11.	IV a	710	27,3
12.	IV b	125	5,2
13.	IV c	220	8,8
14.	IV d	925	38,3
15.	V a	1040	49,5
16.	V b	165	7,8
17.	V c	390	17,7
18.	VI a	135	5,1
19.	VI b	240	9,6

Region

Wspierają kulturę

Festiwałe muzyczne i teatralne, koncerty, warsztaty malarskie i rzeźbiarskie, konkursy plastyczne, spotkania poetyckie, konkursy chórów i orkiestr, wydanie publikacji – samorząd województwa przekaże 860 tys. złotych 90 organizacjom pozarządowym na organizację wydarzeń kulturalnych.

– Kultura to nieodłączny element każdego społeczeństwa. Dostarcza nam wyjątkowych emocji, prowadzi do rozwoju osobistego, dzięki niej tworzona jest wspólnota między ludźmi. Jesteśmy dumni, że jako samorząd województwa możemy wspierać wyjątkowe przedsięwzięcia kulturalne, które sprawiają, że nasz region staje się jeszcze piękniejszy – mówi marszałek Piotr Całbecki.

W ramach konkursu na wykonywanie zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego środki zostaną przekazane między innymi na organizację wydarzeń, które na stałe wpisały się w kulturowy krajobraz regionu.

Towarzystwo Muzyczne im. I. J. Paderewskiego zorganizuje

je X Paderewski Piano Academy, w Toruniu odbywać się będą 25. Probalica oraz VI Międzynarodowy Konkurs i VI Festiwal Chórów Per Musicam ad Astra, Lipno podczas 12. Przeglądu Twórczości Filmowej Pola i inni ponownie odwiedzi gwiazda polskiego kina, w Grudziądzu podczas IV Festiwalu Muzyki dawnej im. Piotra z Grudziądza będzie można posłuchać kompozycji sprzed kilkuset lat, w ogrodach Szafarni w wakacje znów zabrzmie muzyka Chopina, Aleksandrów Kujawski i jego okolice w hołdzie Edwarda Stachury zaproszą do siebie poetów, a w okolicach Tucholi odbędzie się Międzynarodowy Plener Malarski im. Leona Wyczółkowskiego.

oprac. (ToB)

foto. ilustracyjne

REKLAMA

SKLEPY SPORTOWE STELA-MAR

WĄBRZEŹNO, ul Kopernika 7
WĄBRZEŹNO, Gen. Sikorskiego 8

KROSS

ZAPEWNIAMY PROFESJONALNY SERWIS GWARANCYJNY I POGWARANCYJNY

Rajd z modlitwą na ustach

POWIAT ➤ 29 kwietnia wystartował rajd śladami kapliczek i krzyży przydrożnych, w którym wzięli udział piesi, rowerzyści oraz motocykliści naszego powiatu. Wydarzenie, zorganizowane w ramach ogólnopolskiego dnia kierowców i innych użytkowników dróg, zwieńczyło trwające przez cały weekend Dni Kultury Chrześcijańskiej w Wąbrzeźnie

Ks. Jan Kalinowski poświęcił nową kapliczkę

– Tradycje związane z Dniami Kultury Chrześcijańskiej są kultywowane w całej Polsce – tłumaczy jeden z organizatorów przedmajówkowego wydarzenia, ks. Jan Kalinowski. – W małych miejscowościach, takich jak Wąbrzeźno, przygotowanie się do tego typu akcji nie jest prostym zadaniem. Najprawdopodobniej rajd nie odbyłby się bez pomocy Wąbrzeskiego Domu Kultury, a w szczególności bez dyrektora WDK Gizeli Pijar, która zajęła się promocją wydarzenia i zaangażowała w akcję wiele osób.

Zainteresowani wspólną pielgrzymką spotkali się przed Sanktuarium Matki Boskiej Brzemiennej w Wąbrzeźnie. Stamtąd wyruszyli w podróż śladami najpiękniejszych budowli sakralnych w okolicy. Motocykliści odwiedzili znaczną część miejscowości w powiecie m.in. Książki i Niedźwiedź, rowerzystom i pieszym natomiast wyznaczono krótszy odcinek drogi, zwłaszcza, że w wydarzeniu brały udział także dzieci.

– Wszystkich nas łączy

wspólny cel – mówi ks. Kalinowski. – Dziś modlimy się nogami i ruchem. Rajd jest dla uczestników poniekąd także wycieczką turystyczną, gdyż zapewne wielu z nas odkryje nowe elementy znane nam przecież krajobrazu. Żyjemy w okolicy, która szybko się rozwija. Wciąż powstają nowe domy i obiekty kulturalne, które łatwiej będzie nam dostrzec, gdy zrezygnujemy z samochodów.

Po odwiedzeniu kilku obiektów sakralnych uczestnicy wydarzenia spotkali się przed budynkiem Domu Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie. Tam duchowy przewodnik motocyklistów ks. Paweł Dąbrowski (także autor publikacji „Kapliczki i krzyże przydrożne ziemi wąbrzeskiej”) poświęcił nowo powstałą kapliczkę, którą zbudowali podopieczni DPS-u i jego pracownicy na czele z dyrektorem placówki Aldoną Klimczak.

– Pomysłodawczynią projektu była Wiesława Rudnicka – wspomina Klimczak. – Jako, że środki finansowe, którymi

dysponuje ośrodek pomocy społecznej są niewielkie, w stworzeniu kapliczki pomogli nam liczni darczyńcy.

Dzięki fotograficznej pracy ks. Pawła Dąbrowskiego jesteśmy w stanie stwierdzić, ile budowli o charakterze religijnym znajduje się w wąbrzeskim powiecie.

– Udało nam się udokumentować 140 kapliczek i krzyży przydrożnych – opowiada Gizela Pijar. – Sam pomysł inwentaryzacji obiektów sakralnych naszego powiatu za pomocą zdjęć zrodził się już rok temu, kiedy to powstała książka, w której wykorzystaliśmy prace konkursowe upamiętniające tego typu elementy naszego krajobrazu. Praca ta zainspirowała nas do dalszego działania.

Dziś mieszkańcy powiatu mogą podziwiać 141 kapliczkę, znajdującą się w ogrodzie DPS-u. Uroczystość uświetnił występ Wspólnoty Neokatechumenalnej z Wąbrzeźna.

Tekst i fot.

Aleksandra Górska

Głos zabrała Aldona Klimczak, dyrektorka DPS-u

Nie zabrakło także miłośników kolarstwa

Rajd spotkał się z dużym zainteresowaniem mieszkańców powiatu

Wyślij z komórki ogłoszenie do naszych tygodników

1. Wpisz w telefonie komórkowym dowolnej sieci SMS z treścią ogłoszenia. Zaczynij od podania prefiksu

AF.CWA (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Wąbrzeskiego CWA),
AF.CGD (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Golubsko-Dobrzyńskiego CGD),
AF.CLI (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Lipnowskiego CLI),
AF.CRY (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Rypińskiego CRY).

Po spacji wpisz treść ogłoszenia.

2. Prefiks musi być oddzielony spacją od treści ogłoszenia – jest to warunek konieczny przyjęcia ogłoszenia przez system. Maksymalna liczba znaków razem z prefiksem, znakami interpunkcyjnymi i spacjami w obrębie jednego SMS-a wynosi 160. Treść SMS-a nie może zawierać polskich znaków (ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ż, ź).

3. Wyślij SMS z treścią ogłoszenia pod numer **74480**. Koszt SMS-a to 4,92 zł brutto (4 zł netto plus VAT 23%). Przykładowa całość powinna wyglądać tak: AF.CLI (spacja) Kupie samochód, tel. 123 456 789.

4. Otrzymasz od nas potwierdzenie otrzymania SMS-a o treści: Dziękujemy za przesłanie ogłoszenia. Redakcja CLI (CRY, CWA, CGD).

5. Na ogłoszenia do wydania czwartkowego czekamy do poniedziałku do godz. 24.00.

6. Jeden SMS oznacza jednorazową emisję ogłoszenia. Szczegółowy regulamin wysyłania i publikowania ogłoszeń przez SMS dostępny jest na stronie internetowej **WWW.GOLUB-CGD.PL**

Wystąpiła Wspólnota Neokatechumenalna z Wąbrzeźna

Saturn wystrzelił Zryw w kosmos

PIŁKA NOŻNA ▶ W 14. kolejce toruńskiej B-klasy Zryw Książki przegrał na wyjeździe aż 1:8 z Saturnem Ostrowite

Obecny sezon nie układa się dla Zrywu dobrze. Drużyna z Książek zgromadziła jedynie sześć punktów i w sześciopiętowej B-klasie okupuje dolne rejony tabeli. Zryw w ostatnich trzech meczach wywalczył tylko jeden punkt, a na mecz z Wisłą Grudziądz drużyna nie dojechała z powodu awarii busa. Z kolei Saturn Ostrowite wciąż liczy się w walce o awans do A-klasy. W ostatnich trzech spotkaniach podopieczni trenera Falkiewicza zdobyli 6 punktów, potykając się jednak w spotkaniu z bezpośrednimi rywalami do awansu, Legią Osiek.

Niedzielne popołudnie było dość gorące, toteż sędzia słusznie podczas spotkania zarządził dwie przerwy na uzupełnienie płynów. Lokalni kibice nie zdążyli dobrze odkapslować swoich izotoników rodem z Sierpca, a już mogli cieszyć się z pierwszej bramki swoich ulubieńców. Tomasz Maruszak oddał strzał zza pola karnego, a bramkarz Zrywu zdecydowanie spóźnił się z interwencją. Goście próbowali ataków głównie prawą stroną boiska, ale ich strzały nie mogły zagrozić Damianowi Ożógowi, strzegącemu bramki „Kosmicznych”. Saturn zgodnie z przewidywaniami dominował i częściej był przy piłce, jednak mimo

to zawodnicy nie mogli znaleźć drogi do bramki. To ku zaskoczeniu wszystkich udało się graczom z Książek. Pod koniec pierwszej połowy prawą stroną boiska przedarł się Sylwester Szwajkowski i pokonał gołkipera gospodarzy niskim strzałem.

Na drugą połowę zawodnicy Saturna wyszli z nastawieniem „pożartowaliśmy, pośmialiśmy się, a teraz poważnie”. 48. minuta, faul w polu karnym na Kamilu Falkiewiczu, który sam podszedł do jedenastki i strzelił na 2:1. Minutę później akcja prawą stroną boiska, dogranie i Kamil Pietruszyński zdobywa третią bramkę. Dwie minuty później Falkiewicz pobiegł lewą stroną boiska, zszedł do środka i podwyższył na 4:1. Jednak grającemu trenerowi wciąż było mało i kilka minut później znów sam ruszył z akcją i mimo, iż miał lepiej ustawionych kolegów to zdecydował się na strzał, który znalazł drogę do bramki. Aktywny tego dnia Paweł Licznarski również miał chrapkę na gola i potężnym strzałem zza pola karnego załadował piękne okienko, prezentując po голу charakterystyczną cieszynkę Cristiano Ronaldo. Kamil Falkiewicz stwierdził, że trzy bramki to zdecydowanie za mało i może warto strzelić pięć. I tak

w 69. i 86. minucie dołożył dwie kolejne i spotkanie ostatecznie zakończyło się wynikiem 8:1.

Saturn bezdyskusyjnie dominował w całym spotkaniu. Uczciwie trzeba przyznać, że gdyby nie wybitna gościnność podopiecznych trenera Falkiewicza w pierwszej połowie to wynik spokojnie mógł być dwucyfrowy. Trzeba również docenić mimo wszystko przyjezdnych z Książek, którzy mimo kiepskich wyników, nadal potrafią cieszyć się grą w piłkę. Ponadto obie drużyny zasługują na słowa uznania, gdyż sędzia ani razu nie pokazał żadnemu z zawodników żółtej kartki.

Po niedzielnej porażce Zryw zajmuje piąte miejsce w tabeli B-klasy, wyprzedzając o punkt Zryw Wrocki. W następnej kolejce, w sobotę 5 maja, ekipa z Książek zagra u siebie właśnie z outsiderem ligowych zmagania. Początek o 16.00.

Tekst i fot.
(LB)

SATURN OSTROWITE VS. ZRYW KSIĄŻKI		
8	(1:1)	1
Gole		
Szwajkowski		

Goście wygrywali większość stykowych piłek

Saturn był w niedzielę poza zasięgiem ekipy z naszego powiatu

Piłkarzom z Książek nie można było odmówić ambicji

W następnej kolejce drużyna z Książek podejmie Zryw Wrocki

Zryw odpowiedział tylko jednym trafieniem

Po pierwszej połowie Zryw utrzymywał remis 1:1

Gwiazda pokonana!

PIŁKA NOŻNA ➤ A-klasowi piłkarze Unii Wąbrzeźno przezwali fatalną wyjazdową passę i w ważnym starciu z Gwiazdą Starogród zainkasowali cenne trzy punkty. To drugie z rzędu zwycięstwo MKS-u, które przybliży niebiesko-białych do co najmniej drugiej pozycji w ostatecznej klasyfikacji sezonu 2017/2018

Przed sobotnim pojedynkiem z Gwiazdą można było mieć kilka obaw. Podopieczni Roberta Kościelaka od początku rundy wiosennej nie przywieźli kompletu punktów z „obcego” boiska, grając na wyjazdach znacznie gorzej, aniżeli na swoim domowym obiekcie. Drużyna wierzyła jednak w przełamanie i triumf, który pozwoliłby przełamać złą passę i dałby pewien komfort przed kolejnymi ważnymi starciami w ramach A-klasowej kampanii.

Mecz w Starogrodzie zaczął się jednak dla MKS-u fatalnie. Gospodarze w 16. minucie konfrontacji przeprowadzili skuteczną akcję, sfinalizowaną przez Paw-

łowskiego i prowadzili 1:0. Szybko stracony gol nie załamał jednak wąbrzeskich piłkarzy, którzy odzyskali kontrolę nad widowiskiem i sześć minut przed przerwą, za sprawą Marcina Gołąba, doprowadzili do wyrównania.

W drugiej połowie gola na 2:1 dla Unii zdobył z rzutu karnego Paweł Mazurowski i wydawało się, że od tego momentu niebiesko-białym będzie grało się łatwiej. Niestety, Gwiazda bardzo szybko strzeliła bramkę na 2:2, a dążący do kompletu punktów MKS ponownie zmuszony został do ofensywnych ataków. W strefie pola karnego przeciwnika w ostatnich 25 minutach

„rozkręcił” się Tomasz Liszaj i to właśnie napastnik z Wąbrzeźna został bohaterem Unii, strzelając dwa gole w 66. i 87. minucie.

Dzięki tym trafieniom drużyna Kościelaka wygrała z Gwiazdą 4:2, dopisała sobie bardzo istotne trzy „oczka” i powiększyła przewagę nad trzecią w tabeli Unisławią Unisław, która niespodziewanie uległa LZS-owi Świdziebnia 1:3. Nie udało się zaś zredukować różnicy dzielącej Unię i lidera z Kończewic, bowiem Cyklon pewnie wygrał ze Stalą Grudziądz i utrzymał swój sześciopunktowy zapas.

2 maja MKS zagra na swoim stadionie właśnie ze wspomnianą Stalą (początek konfrontacji o godzinie 18.00), zaś trzy dni później Unitów czeka być może najistotniejszy mecz w całym sezonie – pojedynek z liderem, starcie o „sześć punktów” z Cyklonem Kończewice.

(kl)

fot. archiwum

GWIAZDA STAROGRÓD VS. UNIA WĄBRZEŹNO

2 (1:1) 4

Gole

Gołęb 39', Mazurowski 48' (z karnego), Liszaj 66' i 87'

Skład

Andrzejewski – Kalinowski D., Literski, Drapiewski, Hancyk, Gołęb (60' Wąs), Kamyski, Godlewski (60' Leis), Ciechacki (65' Marszałek Sz.), Mazurowski, Liszaj

Piłka nożna

Seria juniorów

Juniorzy starsi Unii Wąbrzeźno w trzecim kolejnym meczu okazali się lepsi od swoich przeciwników o jedną bramkę, pokonując tym razem bydgoską Polonię 3:2.

W niedzielne popołudnie młodzi piłkarze niebiesko-białych w ramach II Ligi KPZPN podejmowali na własnym boisku

ekipę Polonii Bydgoszcz. Unicy po pierwszej połowie remisowali ze swoimi oponentami 1:1, a bramkę w tej odsłonie zdobył Kacper Sobota. Po zmianie stron do siatki rywala trafili jeszcze Stanisław Jabłoński i Jakub Sajda, a Unia wygrała z Polonią 3:2, inkasując trzeci kolejny komplet punktów.

W następnej kolejce Ligi KPZPN MKS podejmie na obiekcie przy SP3 w Wąbrzeźnie lidera rozgrywek, team CWZS II Bydgoszcz (czwartek, 3.05.2018, godzina 12.00).

(kl)

fot. FB Unia Wąbrzeźno

Brydż sportowy

Brydżowe sukcesy

Reprezentanci Wąbrzeźna: Marek Niemir i Anna Borowska zostali wicemistrzami okręgu par mikstowych w okręgu kujawsko-pomorskim.

22 kwietnia w Bydgoszczy odbyły się Mistrzostwa Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Par Mikstowych w brydżu sportowym. Do rywalizacji przystąpiło 19 par. Tym razem Wąbrzeźno reprezentowała tylko jedna para, tj. Anna Borowska-Marek Niemir, jednak ich wynik należy uznać za bardzo dobry.

Po rozegraniu trzydziestu rozdań wyłoniono zwycięzców.

Nasza para osiągnęła spory sukces, zajmując drugie miejsce w turnieju i tytuł I wicemistrza okręgu (w ubiegłym roku rywalizację zakończyli na trzecim miejscu). Mistrzostwo okręgu wywalczyła para: Elżbieta Czerwińska-Michał Włoszek z Aleksandrowa Kujawskiego.

(krzan)

fot. nadesłane

Aktualna tabela IV ligi:

Lp.	Nazwa	Mecze	Punkty	Bramki
1.	Cyklon Kończewice	22	56	75-10
2.	Unia Wąbrzeźno	22	50	76-23
3.	Unislavia Unisław	21	44	47-32
4.	Olimpia II Grudziądz	22	37	43-36
5.	Victoria Czernikowo	22	37	38-27
6.	Gwiazda Starogród	22	36	46-44
7.	LZS Świdziebnia	22	34	48-29
8.	Zamek Zamek Bierzgłowski	22	34	43-43
9.	LZS Bobrowo	21	29	41-49
10.	Pogrom Zbójno	22	29	56-36
11.	Pomowiec Kijewo Królewskie	22	25	40-52
12.	Węgrowianka Węgrowo	22	24	32-40
13.	Stal Grudziądz	22	23	34-51
14.	Błękitni Podwiesk	22	18	36-70
15.	Piast Łasin	22	17	23-66
16.	Kasztelan Papowo Biskupie	22	7	7-77